

• CAPÇALERA •

REVISTA DEL COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

Octubre 2023 · Núm. 194 · 8 €

• CAPÇALERA •

REVISTA DEL COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

ENGANXATS A LA DOPAMINA

Determinats neurotransmissors, que condicionen
la nostra atenció, afecten el consum de notícies

Millor Banc a Espanya

per tercer any consecutiu

CaixaBank ha estat elegit Millor Banc a Espanya i Millor Banc digital a l'Europa Occidental 2023 per *Euromoney*.

Uns reconeixements que ens impulsen a continuar treballant i innovant cada dia per estar més a prop dels clients per a tot allò que importa.

Gràcies per la confiança.

05 CARTA DEL DEGÀ
BONES LLIÇONS DE PERIODISME
TEXT Joan Maria Morros

06 REPORTATGE
LLIÇONS I REPTES DE L'EDUCACIÓ MEDIÀTICA
TEXT Laura Saula Tañà

12 REPORTATGE
DEL PERIODISME A LA DOCÈNCIA
TEXT Carme Escalas
FOTOS José Luis Gómez Galarzo

18 ENTREVISTA
NEUS BONET
TEXT Jordi Rovira
FOTO Sergi Reboredo

22 REPORTATGE
CONDEMNES MEDIÀTIQUES
TEXT Alberto Gómez
IL·LUSTRACIÓ Natàlia Pàmies

28 REPORTATGE
PER QUÈ INTERESSEN MENYS LES NOTÍCIES?
TEXT Núria Segura

32 REPORTATGE
METAPERIODISME
TEXT Susana Pérez-Soler
FOTOS José Luis Gómez Galarzo

36 NOVELTAT EDITORIAL
UN RELAT EN FEMENÍ
TEXT Irene Yúfera, Estrella Montolio i Elisa Rosado

40 REPORTATGE
LA IMPORTÀNCIA DE LA COMUNICACIÓ RESPONSABLE
TEXT Victòria Hita
IL·LUSTRACIÓ Judit Canela

46 DOSSIER
PANTALLES, ADDICCIONS I PERIODISME
TEXT Elisabet Carvajal

50 DOSSIER
NO MARXIS!
TEXT Adrián Caballero

56 DOSSIER
EL CERVELL ENS ENGANYA
TEXT Francesc Ponsa

60 REPORTATGE
LA FOTÒGRAFA QUE ODIAVA LA GUERRA
TEXT Eudald Coll

66 REPORTATGE
EL PRIMER DIARI EN LLENGUA CATALANA
TEXT Josep Maria Figueres
IMATGES ARCA (Biblioteca Nacional de Catalunya)

72
INFORMAR DES DEL COR DE L'ÀFRICA
TEXT Marta Saiz i Javier Sulé

80 WEBS / LA XARXA
Alex Barnet

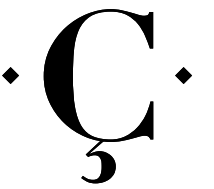
82 LLIBRES
Joan Palomes

84 LA FOTO
Frederic Juandó Alegret

86 OBITUARIS

88 DIA A DIA
Francisco J. Rodríguez Baena

98 COM ENS VEU...
Anna Grimal

REVISTA CAPÇALERA
Núm. 194

EDITOR Col·legi de Periodistes de Catalunya
DIRECTOR Jordi Rovira
CONSELL EDITORIAL Francesc Canosa, Joan Maria Morros, Ismael Nafria, Núria de José, Xavier Puig
CORRECTOR Jordi Sales
DOCUMENTACIÓ Núria Comellas Gaya
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Laia Guarro
SECRETÀRIA Alicia Llamazares
PUBLICITAT Martí Calsapeu i Vidal / Xavier Puig
FOTO PORTADA Camilo Jiménez (Unsplash)

REDACCIÓ
Col·legi de Periodistes de Catalunya
Rambla de Catalunya 10, principal
08007 Barcelona
T 933 171 920
comunicacio@periodistes.cat
www.periodistes.cat

DEMACACIONS
Nou del Teatre, 1, 1r, 1a · 17004 Girona,
T 972 209 162
Rbla. Ferran, 21, 8è A · 25007 Lleida,
T 973 240 044
August, 5, 1r, 1a · 43003 Tarragona,
T 977 245 454
Ramon Berenguer IV, 26, prl · 43500
Tortosa, T 977 442 490
Plana de l'Om, 6, 1r · 08241 Manresa
T 938 723 720

JUNTA DE GOVERN
DEGÀ Joan Maria Morros
VICEDEGANS Jordi Grau, Josep Baubí,
Laura Alcalde, Esteve Giral, Núria de José
i Mar Martí
SECRETARI Xavier Vilà
TRESORER Jordi Català
VOCALS Pipo Serrano, Enric Sierra, Laura
Saula, Cristina Salvador, Susanna Quintana,
Rosa Gil, Montse Palau, Maria José Recoder,
Jordi Margarit, Cristina Calderer, Abraham
Orriols, Nil Via, Gemma Sánchez, Magda
Gregori, Ester Medico, Marta Bonilla, Arnau
Martínez i Eduard Font.

GERENT Martí Calsapeu i Vidal

DIPÒSIT LEGAL GI.358-89
ISSN 1135-1047
IMPRESSIÓ Rotimpres

AMB EL SUPORT DE:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

CENTRE DE FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT

Realitzem cursos en diferents formats i nivells que tracten les habilitats professionals i l'emprenedoria, el periodisme digital, la comunicació corporativa i les tècniques de periodisme i comunicació

- » Com gestionar les crisis en xarxes socials
- » Optimització de SEO
- » Com millorar les notes de premsa i tenir presència als mitjans
- » Millora la gestió de subscriptors a Mailchimp
- » Introducció al SEO per a comunicadors
- » Edita vídeos professionals amb el mòbil
- » Com resollem una crisi de manera eficaç
- » Claus per a la redacció digital i de marca
- » Com multiplicar la potència de ChatGPT amb l'ús de plugins
- » Webinar Usa Canva de forma professional
- » Taller de perfeccionament de locució de productes audiovisuals
- » Propietat Intel·lectual i protecció dels drets d'autor
- » La Intel·ligència Artificial aplicada als mitjans de comunicació
- » Tècniques avançades de periodisme escrit
- » Coneix la nova Meta Business Suite
- » Programa superior en Digital Media Management
- » Taller d'intel·ligència artificial: tècniques de generació de continguts
- » Tècniques i claus de l'entrevista
- » Principals eines de la comunicació interna
- » Com monetitzar el teu propi contingut
- » Programa avançat d'estratègia en xarxes socials
- » Crea continguts multimèdia amb el teu mòbil
- » Periodisme judicial
- » Com crear campanyes de Google Adwords i Facebook Ads
- » Taller de directes per a mitjans audiovisuals i compareixences on line davant la càmera
- » Tècniques de comunicació i expressió escrita
- » Gestió professional d'email màrqueting amb Mailchimp
- » Comptabilitat i fiscalitat per a periodistes freelance
- » Narratives multimèdia: com crear continguts innovadors
- » Anàlisi web per a periodistes
- » Vídeo storytelling amb el mòbil per a les teves xarxes socials
- » Taller de Podcasts per a periodistes
- » Com gestionar una crisi en totes les seves etapes. Nivell avançat
- » Taller pràctic de reporterisme escrit
- » Introducció al protocol per a comunicadors
- » Flourish: comunica de manera creativa amb infografies en línia
- » Taller de ciberseguretat per a periodistes
- » Com escriure un discurs oral
- » Aprèn a editar infografies i mapes interactius
- » Organització esdeveniments. Nivell avançat

Programació octubre/desembre 2023
Més informació i inscripcions a www.periodistes.cat/formacio

Bones lliçons de periodisme

Fa més de catorze anys que el Col·legi de Periodistes de Catalunya organitza el programa "Premsa a les escoles". Una iniciativa que ha anat creixent i modificant-se i que és una eina importantíssima per lluitar contra les mentides, que han trobat a les xarxes socials una vida d'expansió molt preocupant. "Premsa a les escoles" dona eines als estudiants de secundària d'un centenar d'instituts del país perquè sàpi-guen diferenciar les mentides de les notícies. I els que imparteixen aquestes sessions són periodistes col·legiats.

Hem parlat moltes vegades de la necessitat de situar aquest programa com una activitat troncal que pugui arribar a tots els instituts, però també als dos últims cursos de primària. I també a casals, a centres cívics i a biblioteques. I sempre impartits per periodistes col·legiats. Aquest número de CAPÇALERA ha buscat les opinions d'alguns periodistes que expliquen la seva experiència, valuósíssima, impartint aquestes sessions. Al Col·legi ens arriben moltes de les seves opinions i, permeteu-me que en presumeixi en nom de la institució, la majoria positives per l'interès i el resultat que acaba tenint.

"PREMSA A LES ESCOLES' DONA EINES ALS ESTUDIANTS DE SECUNDÀRIA PERQUÈ SÀPIGUEN DIFERENCIAR LES MENTIDES DE LES NOTÍCIES"

Com deia, aquest programa té més de catorze anys d'existència. Això vol dir que són uns quants degans i deganes els que han anat apostant per fer-lo cada vegada més fort i ampli. Perquè és una de les activitats troncal del Col·legi. I qui hi va apostar molt fort va ser Neus Bonet Bagant, degana entre 2014 al 2019 i la segona dona a ocupar el càrrec. Un període, deixeu-m'ho dir, gens fàcil si bé absolutament reeixit per a la professió. Bonet és protagonista també en aquest número, en una entrevista en què ella mateixa repassa la seva trajectòria.

La Neus va començar a les seves terres, a la cadena SER; també ha estat a la COPE, al *Diari de Tarragona*, a la Cadena 13, a Catalunya Ràdio i a Ona catalana. Ha treballat en tots els informatius de Catalunya Ràdio, el del matí, el del migdia, el del vespre i el del cap de setmana. I la vinculació amb el Col·legi i amb la defensa de la professió és absolut, formant-ne part des del primer dia i implicant-s'hi de ple, bé fos formant part de la Junta com sent degana de la institució. Us recomano la lectura de l'entrevista i compartir les seves reflexions i opinions sobre la professió. És una persona que s'ha d'escoltar i amb qui és un plaer conversar-hi.

Finalment, un altre tema que ens ha de fer pensar, sobretot com re-vertir-ho, i que també teniu a les vostres mans: per què cada cop hi ha més gent que evita mirar les notícies? És el resultat d'haver viscut, el 2020 i el 2021, una allau de necessitat d'informació pel Covid, una pandèmia mundial que no s'havia viscut mai? O bé de la facilitat de tenir-ho tot a mà a través de la pantalla del mòbil, que fa que compulsivament consultem informació? Sigui el que sigui, i això enllaçaria amb la primera part d'aquest article, hem de reivindicar el bon consum d'informació. El que sempre defensem des del Col·legi de Periodistes de Catalunya, el que sempre han defensat periodistes com la Neus Bonet: el periodisme ben fet, amb els criteris que recull el Codi deontològic. Benvinguts a un nou i interessantíssim número de CAPÇALERA.

Ben cordialment,

Joan Maria Morros
Degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya

deganat@periodistes.cat

Foto: Rosa Rubió

LLIÇONS I REPTES DE L'EDUCACIÓ MEDIÀTICA

Periodistes que formen alumnes reflexionen sobre el que es troben

TEXT LAURA SAULA TANA

El periodista Ferran Lalueza durant una xerrada a alumnes de l'institut Lluís Vives de Barcelona el passat mes de març. Foto: Míriam Margalef

Els periodistes som responsables d'informar la ciutadania sobre els perills de la desinformació i sobre com detectar-la. Per això, des de fa anys, el Col·legi de Periodistes envia professionals de la comunicació a escoles de tot el territori per compartir els seus coneixements amb els alumnes. Però, després de tot aquest temps fent aquesta tasca, quins són els reptes que observem al voltant de l'educació mediàtica? I què hem après després d'aquests anys realitzant-la? En aquest article, plantegem una mirada enrere per analitzar el recorregut fet fins ara i plantejar un escenari de futur.

En un món com l'actual en què la sobrecàrrega d'informació, l'auge de les xarxes socials i la facilitat de publicar tota mena de continguts és més elevada que mai, l'educació mediàtica esdevé un factor indispensable en la societat. Davant de l'increment de la difusió de notícies falses i opinions tergiversades, el Col·legi de Periodistes de Catalunya té clar que els periodistes són els principals responsables d'informar la ciutadania sobre els perills de la desinformació i sobre com detectar-la.

Per això, des del 2009, juntament amb la Fundació La Caixa, el Col·legi coordina el programa “La Premsa a les Escoles”, en la qual ja han participat més de divuit mil alumnes i que continua sumant esforços gràcies a la recent col·laboració amb la Representació de la Comissió Europea a Barcelona, que permet augmentar el nombre de places bonificades respecte a anteriors edicions. D'aquesta manera, una vintena de periodistes s'estan desplaçant per tot el territori durant el 2023 per compartir els coneixements amb prop de cinc mil estudiants d'ESO, Batxillerat i Cicles Formatius.

A més, des del Col·legi s'impulsa el grup de treball d'Educació Mediàtica i Universitats, dirigit per Maria José Recoder, que ha treballat en la creació del web *educaciomediatica.cat*. Una plataforma que vetlla per aconseguir “una societat democràtica i capaç

de prendre decisions fonamentades”, així com la “formació de ciutadans crítics i responsables que poden prendre decisions informades”. En altres paraules, es tracta d'un web on es promou informació i formació sobre aspectes vinculats amb l'educació mediàtica.

FORMACIÓ DE PERIODISTES

No és cap secret que, actualment, xarxes socials populars i molt consumides com poden ser TikTok, Twitch i Instagram ocupen les pantalles de la majoria d'infants i adolescents. Per això també implica un perill, perquè la desinformació i les *fake news* són a

DES DE 2009, EL PROGRAMA "LA PREMSA A LES ESCOLES" JA HA ARRIBAT A MÉS DE DIVUIT MIL ALUMNES D'ESO, BATXILLERAT I CICLES FORMATIUS

l'ordre del dia, així que programes com “La Premsa a les Escoles” resulten indispensables per afrontar els reptes que ens provoca aquesta situació. I programes com aquest no només estan destinats als alumnes joves, sinó també a la gent gran, que és molt susceptible a l'hora de cercar i rebre informació.

La periodista lleidatana Rosa Rubió, que participa en el programa "La premsa a les escoles", fent-se una *selfie* amb els alumnes. Foto: Rosa Rubió

DES DEL GRUP DE TREBALL D'EDUCACIÓ MEDIÀTICA I UNIVERSITATS DEL COL·LEGI DE PERIODISTES, S'HA IMPULSAT EL WEB *EDUCACIOMEDIATICA.CAT*

Això sí, tal com apunta Xavier Puig, cap de Comunicació del Col·legi de Periodistes, les persones més indicades per a impartir aquests tallers són els mateixos periodistes. “Són els qui són sobre el terreny, els qui tenen la pràctica i l’expertesa per a fer educació mediàtica”, afirma Puig, que recorda que són els mateixos professors dels instituts els que prefereixen que siguin els periodistes qui facin les formacions.

D’aquesta manera, els tallers estan impartits per periodistes col·legiats que, prèviament, han rebut una formació específica i que

disposen d’un certificat acreditatiu, a més d’estar compromesos amb el Codi deontològic de la professió periodística.

Bona part de la “formació a formadors” és impartida per Nereida Carrillo, periodista col·legiada i directora de “Learn to check”, un projecte educatiu i divulgatiu que vol reflexionar sobre la desinformació i acostar la verificació digital i l’educació mediàtica a tothom. “Formem els periodistes per a poder identificar la desinformació, que és camaleònica i va canviant per a ser més eficaç”, explica Carrillo, que en els tallers també aporta eines de verificació senzilles i gratuïtes perquè es puguin transmetre als alumnes, sempre adaptant-se al seu nivell escolar.

Al llarg de tots aquests últims anys, la Nereida ha observat com els continguts i informacions falses arriben cada vegada més aviat

a les pantalles dels nens. “No estan formats ni ells ni les famílies, i al final, els periodistes tenen la responsabilitat d’ajudar-los a contrastar i verificar la informació, impulsar el pensament crític i tornar a establir una relació més propera amb l’audiència”, reflexiona. Sobretot amb l’audiència més jove, que és la que més està minvant als mitjans de comunicació.

POC INFORMATS

I és precisament aquesta audiència que es perd la que es troben els periodistes col·legiats que es dediquen a impartir tallers a instituts públics i concertats d’arreu de Catalunya. Amb què es troben en aquestes sessions en centres educatius? Què és el que els costa més de fer entendre als alumnes? En definitiva, quin és l’escenari actual? Per saber les respostes a aquestes preguntes, parlem amb alguns d’aquests periodistes.

Per començar, ja avancen que no és el mateix fer els tallers amb alumnes de segon o tercer d’ESO que amb els de batxillerat. “Els de batxillerat estan més oberts a debatre i a tocar temes més de reflexió, mentre que els d’ESO estan més enfocats cap a les activitats per aprendre coses”, explica Ferran Lalueza, un dels periodistes participants en el programa de “La premsa a les escoles”.

TAN IMPORTANT COM LLEGIR I ESCRIURE

“Premsa a les escoles”, així com altres programes similars que tenen lloc a casa nostra, no són una excepció. A tot el món hi ha iniciatives en què s’aposta per l’educació mediàtica, que compta amb el suport de les organitzacions internacionals de referència. Prova d’això és que mesos enrere la Unesco va fer una crida perquè es potenciïn els programes d’alfabetització mediàtica com a solució per reduir les bretxes socials i de gènere que actualment hi ha al món. Segons aquest organisme de les Nacions Unides, “la bretxa digital també implica la manca d’habilitats per accedir, consultar, produir i analitzar dades, informació i continguts, i això s’ha convertit en una nova forma d’exclusió social equivalent al que fa trenta anys era no saber llegir i escriure”, assenyalen. Per la Unesco, les actuals desigualtats que es donen en el camp de la tecnologia estan afectant de manera desproporcionada la població, sobretot en el cas de les dones en països en vies de desenvolupament, ja que no disposen dels coneixements necessaris per utilitzar Internet i accedir a massa contingut.

De la mateixa manera, tampoc és el mateix un institut d’un barri benestant que de la perifèria.

Durant els tallers, que ha portat a terme a la demarcació de Barcelona, ha pogut constatar que, quan pregunta als alumnes per quines vies s’informen, la resposta és gairebé unànime: les xarxes socials. “Crec que una de les grans dificultats és que entenguin que els mitjans de comunicació tenen un paper important a l’hora d’estar informats de manera rigorosa i de qualitat. Com que estan habituats a rebre molta informació sense passar pels mitjans de comunicació, es pensen que ja estan informats”, reflexiona.

"VULL QUE DUBTIN DE LA INFORMACIÓ, QUE APRENGUIN A SER ESCÈPTICS, QUE NO ES CREGUIN TOT EL QUE ELS HE EXPLICAT" Ferran Lalueza

Un cop entenen durant la sessió que la informació que reben no sempre és adequada, descobreixen que consultar els mitjans de comunicació és beneficiós per al seu dia a dia. “El que més els costa és fer aquest pas”, apunta Lalueza, que també ha observat com, tot i que els alumnes són conscients que existeixen les *fake news*, es consideren capaços de diferenciar-les amb claredat. “Fins que els fas veure que no és veritat i els has de motivar a aprendre diferents mètodes perquè no hi caiguin”, continua el periodista. El seu mètode és demanar als alumnes que verifiquin totes les

"SIMPLEMENT, ELS JOVES VAN A LES XARXES I FAN *SCROLL*. EL QUE ELS SURT ALLÀ ÉS AMB EL QUE S'INFORMEN. NO BUSQUEN ACTIVAMENT" Rosa Rubió

dades que ha explicat sobre ell a l’hora de presentar-se. “Vull que dubtin de la informació que els he dit i aprenguin a ser escèptics, que no es creguin tot el que els he explicat”, relata.

FALTA D'INTERÈS

Una cosa que sorprèn Rosa Rubió –periodista que, des de la demarcació de Lleida, participa en el programa– és la falta de concentració que es percep entre els alumnes. “Sembla que no tinguin interès en el taller, però després veus que sí que t’han escoltat, perquè et fan preguntes”, reflexiona Rubió, que veu com ha de fer sessions cada vegada més dinàmiques per poder mantenir l’interès i l’atenció dels alumnes. Tampoc no detecta un especial interès per l’actualitat. “Molts no saben diferenciar si una cosa és una notícia o no. Simplement van a les xarxes i fan *scroll*. El que els surt allà és amb el que s’informen. No busquen activament”, relata.

Alumnes de l'institut Alexandre Deulofeu, a Figueres, llegeixen articles de premsa durant una sessió de "La premsa a les escoles". Foto: Arxiu

"T'ADONES QUE LA MAJORIA D'ALUMNES NO SABEN DIFERENCIAR UN PERIODISTA D'ALGÚ QUE SURT PER LA TELEVISIÓ"

Dani Perona

Per la seva banda, el periodista Albert Barba, que participa en el programa des de la demarcació de Barcelona, assegura que poques vegades els alumnes s'informen a través del telenotícies, només si són amb els pares. La resta només es limita a mirar el que es diu a les xarxes socials. “Tampoc no llegeixen la premsa escrita, ni tan sols en digital. Alguns nois sí que llegeixen una mica de premsa esportiva, però poc”, afirma.

Als seus tallers, Barba sempre pregunta als alumnes si creuen que les xarxes socials són mitjans de comunicació, i la resposta per part dels estudiants sempre és afirmativa. “Qualsevol cosa que corri per les xarxes socials és la que es creuen o amb la qual s'informen”, lamenta.

Davant d'aquesta situació, el periodista Dani Perona, que porta a terme tallers a la demarcació de la Catalunya Central, intenta que els alumnes descobreixin com és la feina d'un periodista. “T'adones que la majoria d'alumnes no et saben dir el nom de cap periodista, o no saben diferenciar un periodista d'algú que surt per la televisió”, admet.

Per això, els explica quines són les tasques diàries que es fan a l'ofici, sobretot exposant exemples propis en el camp del periodisme local, en què els periodistes han de ser tot terreny. També els explica què són les *fake news* amb notícies del territori més pròxim als alumnes en qüestió. “Això els sorprèn molt”, confessa Perona.

REPTES DE FUTUR

Tot i aquest panorama, que pot semblar poc esperançador, els periodistes que participen en el programa “La Premsa a les Escoles” no es rendeixen. “Penso que en realitat els adolescents tenen els seus propis interessos i, tot i que sembla que tinguin poc interès en l'actualitat, sí que veus que es van assabentant de coses”, reflexiona Emma Pons, periodista de la demarcació de Barcelona. “Potser es podria explotar més la creació d'algun *influencer* in-

formatiu, o almenys els mitjans de comunicació podrien ser més presents a TikTok o en formats que els entrin més fàcilment”, reflexiona.

En aquesta mateixa línia, Nereida Carrillo ho té molt clar: “Una cosa és que els alumnes no tinguin interès per la informació i una altra que no tinguin interès pels diaris. Ells s'informen per les xarxes o la premsa digital, i això no ho hem de criminalitzar. És una informació que tenim i, a partir d'aquí, hem de treballar i oferir informació de qualitat a través d'aquests canals i amb el seu llenguatge”, apunta la directora de “Learn to check”. I no només això, sinó que Carrillo també assegura que aquesta qüestió no es limita tan sols als periodistes sinó que hi tenen un paper important les famílies dels nois i noies: “Quantes famílies tenen un diari de paper a casa? I quantes famílies difonen *fake news* per les xarxes?”, es pregunta. Ç

Gràcies als col·laboradors que fan possible
la publicació d'aquest número de la revista Capçalera

DEL PERIODISME A LA DOCÈNCIA

Treballar de professor, una alternativa laboral cada cop més habitual en professionals de la comunicació cansats de la precarietat i la incertesa

TEXT CARME ESCALES
FOTOS JOSÉ LUIS GÓMEZ GALARZO

La precarietat del periodisme i la necessitat de docents a Secundària, especialment en matèries com català i castellà, estan fent casar dos mons tan necessaris com complementaris: la llengua i la comunicació. Tot i que encara poden impartir poques assignatures, el peatge d'un màster serveix els periodistes per a suplir filòlegs. Curiosament, ells sí que poden donen classes sobre *fake news*, entrevistes i estils periodístics. Així doncs, si la professió de periodista no està ja prou desprestigiada, un cop arriben a les aules veuen com els estudis sobre comunicació no poden impartir-los els que s'hi han format durant anys. Una nova opció laboral, doncs, però que encara té un recorregut limitat.

Les jubilacions i la manca de filòlegs han obert la borsa de docents per a instituts públics a una sèrie de professionals que abans no hi podien accedir. Actualment, doncs, és una alternativa per a molts periodistes farts de trampejar un present sense condicions laborals dignes i enmig de la incertesa. No en va, segons el Departament d'Educació, al juny d'aquest any, hi havia 1.195 titulats en Periodisme a la borsa de docents, d'un total de 76.000. D'aquests, 799 tenien serveis prestats (havien estat cridats algun cop) i 396 no. I que ja siguin funcionaris, n'eren 403.

De totes maneres, actualment, amb la carrera de Periodisme es poden impartir poques assignatures. A més, cal tenir el Certificat d'Aptitud Professional (CAP) o bé haver realitzat un màster —que costa entre 2.000 i 6.000 euros— amb l'especialitat a impartir. “El màster de formació del professorat ofereix estudis d'orientació

professional per adquirir les competències per exercir la docència a l'ESO, el batxillerat i la FP. S'imparteix a diverses universitats, i substitueix el CAP. És obligatori cursar-lo o comprometre's a fer-ho abans que acabi el curs 2025-2026”, puntualitzen des d'Educació.

Els llicenciats o graduats en Periodisme necessiten fer el màster de català o castellà, perquè el seu pla d'estudis universitari no garanteix els trenta crèdits ECTS (European Credit Transfer System) requerits

2.174 places del màster esmentat i s'hi van matricular 2.132 estudiants a diferents especialitats. Per al 2023-2024, s'hi oferiran 510 places més, que al curs següent s'incrementaran fins a 562 amb l'objectiu de potenciar les especialitats més deficitàries de professorat.

MÀSTER DEFICIENT

Al màster, però, l'Imma Muñoz hi ha trobat a faltar més formació filològica. “Tot és pedagogia i molta reflexió”, assegura la periodista, que està satisfeta d'haver entrat a la docència. Llicenciada el 1998, ha fet el màster per donar català, ella que va treballar a l'*Avui* i

SEGONS EL DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ, AL JUNY, DE LES 76.000 PERSONES DE LA BORSA DE DOCENTS, 1.195 EREN TITULATS EN PERIODISME

d'aquestes llengües. Des del Departament de Recerca i Universitats informen que durant el curs 2022-2023 es van oferir

va ser membre fundadora d'*El Periódico* en català, mitjà on va estar-se vint anys. “No vaig marxar per la precarietat, sinó perquè

El periodista Pep Blay exerceix de docent a l'Institut Gallecs de Mollet. En pàgines anteriors, Magda Minguet, professora a l'Arboç.

em vaig decebre amb la professió i el poc esperit de lluita. M’havia fet periodista perquè volia educar la població, si bé hi havia massa interessos que ho impediien i vaig pensar que on havia d’anar potser era a l’ensenyament”, argumenta. Per això va aprofitar un ERTO al diari per començar una vida nova. “Tenir un sou de professora em permet pagar les factures i treballar en el món editorial, que per a mi era un somni”, explica. Amb un soci han posat en marxa l’editorial Clandestina.

També, Carles Novellas, un altre professional de la informació que s’ha passat a la docència, creu que el màster és car i poc interessant. “I massa exigent a nivell de treballs”, apunta. D’altra banda, veu molt bé la retribució que hi ha en el món de l’educació, encara que hi veu un excés de burocràcia i retòrica, molt poc

sentit comú en decisions i directrius del departament i alguns funcionaments dels centres que, com a mínim, són discutibles.

SENSE ESPAI CURRICULAR

Ara per ara, però, les titulacions Grau de Periodisme i Llicenciatura en Periodisme —amb independència de l’especialitat del

"ELS MEUS RECURSOS COM A PROFESSIONAL DE LA COMUNICACIÓ M'HAN PERMÈS CAPTAR MÉS L'ATENCIÓ DELS ALUMNES"

Carme Vieitez

CAP o màster de formació del professorat que s’hagi fet— permeten impartir unes quantes assignatures. A Secundària, les de Processos i mitjans de comunicació i Processos i productes d’arts gràfiques

mentre que a FP es pot fer Producció en arts gràfiques i Tècniques i procediments d’imatge i so.

A més, trobar els centres on ho imparteixen és molt difícil. I apuntar-se a llistes ja és complicadíssim. “Un malson”, assegura la Carme Vieitez, periodista que també s’ha passat a la docència. “No tens cap interlocutor, contactar amb ells és una odissea”, explica. Ho diu ella i ho corroboren la majoria d’entrevistats.

Això sí, un cop a dins, Vieitez valora molt positivament l’experiència. “Poder donar als alumnes eines per al seu futur, això ho sabem fer els periodistes, que les hem vist de tots colors”, assegura. Vieitez reconeix que

va haver de fer el seu dol del periodisme, i lamenta que estigui tan desprestigiats, el que explica que molts professionals busquin plans B. “Seria bo que el Col·legi de Periodistes facilités alternatives als qui volen compaginar docència i professió”, suggereix.

Vieitez també veu que a Educació, sense un espai curricular per a la comunicació impartida per periodistes, aquests només hi entren per aportar reforços. Tot i així sap tot el que poden fer. “Dominem la redacció, jo els he ensenyat com fer una carta de presentació, un *elevator speech*, perquè és el primer que es trobaran quan surtin a cercar feina”, afirma.

Aquesta periodista reciclada a docent considera que teoria i pràctica hi han de ser. “La part acadèmica els dona veritats absolutes, en canvi, nosaltres els ensenyem com s’aplica a la vida. Si els expliques per a què serveix, que no és només per aprovar un examen, sinó perquè entenguin un contracte de lloguer, de treball, perquè no

els prenguin el pèl, aleshores canvien el xip. Els meus recursos com a professional de la comunicació m’han permès captar més l’atenció dels alumnes, una audiència molt exigent, no sempre predisposada a escoltar”, assegura.

També és interessant la mirada del periodisme de l’Imma Muñoz ara que treballa en una aula. “El veig molt allunyat dels interessos dels joves. Des de l’escola hem de preparar-los perquè sàpiguin valorar un periodisme d’anàlisi, rigorós i de qualitat. Tota la societat ho ha de fer. Una de les obsessions de l’educació hauria de ser, i comença a ser, garantir que nois i noies

"NOSALTRES TENIM MÉS SENTIT ARA AMB EL NOU CURRÍCULUM, MÉS COMPETENCIAL"

Marc Navarro

es moguin bé amb les fonts d’informació i nosaltres hi estem més acostumats que altres amb altres formacions. Com també a treballar projectes”, afirma.

PERFIL POC DEFINIT

“La comunicació és el gran repte d’Educació, un repte brutal”, considera Pep Blay, periodista musical, guionista i escriptor. Es va apuntar fa quatre anys a les llistes.

“Volia cuidar la meua filla i, per horaris i salari, el periodisme i la televisió m’ho feien molt complicat”, reconeix aquest professional de la comunicació a qui fer classes, a més, li permet fer col·laboracions de petits guions o llibres.

Blay veu amb esperança una creixent valoració dels periodistes a l’ensenyament: “Amb el nou sistema educatiu es promou el treball per projectes i aquí tenim molt de camí a fer”. També parla de la seva bona experiència. “A l’institut on treballa estan encantats. L’equip directiu ha apostat per donar-me joc, i n’estic molt content. Creem revistes transmèdia, fem televisió, ràdio, periodisme escrit. La comunicació s’està obrint als centres. Des de l’àmbit lingüístic, però”, precisa, tot i estar convençut que, en aquest sentit, els periodistes juguen amb avantatge.

Enric Marín, degà de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB, explica que en la reforma del pla d’estudis del

1992 ja es va plantejar aquesta sortida laboral. De fet, assegura, a inici dels noranta, quan ell també era degà, es va fer el canvi de nom a Ciències

de la Comunicació, amb idea d’ampliar possibilitats laborals. Amb tot, admet que encara no hi ha un perfil professional ben definit per encaixar el comunicador fora dels mitjans i gabinets d’empresa.

“Ara que la feina històrica del periodisme està en regressió i hi ha més precarietat, amb tanta necessitat d’alfabetització mèdica entre els joves, ningú hauria de veure el periodista en la docència com un intrús

—mal que tant ha patit el periodisme. La comunicació és a tot arreu i és molt important alfabetitzar. Calen professors de comunicació, i seria importantíssim que tant la Primària com la Secundària els incorporés”, assegura Marín.

UN MUNT DE LIMITACIONS

Però mentre tot això no passi, hi ha un munt de limitacions. Així, hi ha periodistes amb més de vint anys d'experiència redactant en català i entrevistant presidents, que, un cop a la docència, només poden, en algun cas, impartir assignatures optatives amb contingut periodístic.

L'experiència dels professionals de la informació no té, actualment, un espai al currículum dels centres malgrat que el resultat de la feina dels periodistes és molt present en llibres de llengua i literatura catalana i castellana, també en l'examen del nivell C2 de català, on cal omplir buits d'articles publicats a diaris com Vilaweb i l'*Ara* i on la prova oral resulta ser la simu-

PODEN IMPARTIR POQUES ASSIGNATURES I, EN CANVI, ELS FILÒLEGS DONEN MATÈRIES SOBRE HABILITATS COMUNICATIVES, FAKE NEWS...

lació d'una roda de premsa. Paradoxalment, mentre els periodistes veuen limitades les assignatures que poden impartir, els filòlegs sí que poden fer assignatures sobre habilitats comunicatives, *fake news*...

“Els coneixements d'un lingüista són superiors encara que tinguis un C2, però nosaltres tenim més sentit ara amb

el nou currículum, més competencial. Hauríem de naturalitzar més la sortida des de Periodisme cap a Educació, una sortida que encara no es dona des de les facultats”, assegura Marc Navarro, que es va llicenciar en periodisme el 2014 i que, després d'anys a la ràdio, la precarietat i el poc reconeixement professional el van fer provar sort en l'ensenyament. Va ser llavors

"UN DELS NOSTRES PROBLEMES ÉS QUE NO TENIM LA FORÇA SINDICAL DELS DOCENTS"

Víctor Saura

que es va adonar que els filòlegs passen al davant per accedir al màster en universitats públiques. Ell el va fer a l'Abat Oliba pagant 4.000 euros. Tanmateix, n'està satisfet de la decisió.

L'any passat, la Universitat Internacional de la Rioja (UNIR) va crear un màster per poder ensenyar temes de comunicació. Costa 9.000 euros. “Associacions de periodistes en comunitats com Andalusia pressionen per poder fer classes. No estan fent servir els professionals formats en comunicació,

quan tots sabem que el futur millor per als joves serà aquell en què sàpiguen comunicar millor, per a vendre i per a tot”, assegura un periodista que actualment exerceix de docent, si bé prefereix no sortir-hi citat. “Però tothom pensa que qualsevol pot ser periodista i ensenyar el que nosaltres dominem”, diu una altra entrevistada, diplomada en Periodisme

i llicenciada en Publicitat, que també prefereix no donar nom i cognom.

MILLORS CONDICIONS

“Un filòleg està més ben preparat per explicar la sintaxi, però no per explicar com redactar”, diu Víctor Saura, que també s'ha passat a la docència. “Jo em sento periodista, no ho deixes de ser pel fet de ser professor”, afirma. Després de cofundar i dirigir el *Diari de l'Educació*, va fer el màster en l'especialitat de Socials i, a banda, el *Proficiency* d'anglès, matèria que ha impartit el darrer curs.

Saura aspira a consolidar-se com a docent i anar fent alguna col·laboració de periodisme. “El que jo triï”, assegura. I podrà fer-ho, perquè “les condicions laborals són molt millors a Educació”. Un món on tampoc ha vist “el vergonyós *edadisme* —la discriminació per qüestió d'edat— que es viu en el món periodístic”

“Un des nostres problemes és que no tenim la força sindical dels docents”, apunta Víctor Saura, membre del Sindicat de Periodistes de Catalunya i de la Plataforma per una Escola Inclusiva. Una apreciació que comparteix Novellas. “Jo era periodista freelance i mai m'han donat massa suport des de cap sindicat. En canvi, com a professor sí que he sentit aquesta vinculació”, afirma.

Un altra avantatge, a part de la força sindical i de la millor retribució és la

La Ruth Coso ha passat del periodisme a la docència. Actualment treballa en un institut de Sant Andreu de Llavaneres.

conciliació familiar. Magda Minguet ja fa vint anys que treballa a l'escola concertada. Abans havia treballat a Antena 3 a Barcelona. “Quan vaig voler tenir família, vaig veure que amb el periodisme vius

classes, encara col·labora amb algun mitjà com la revista *Foodie Culture*.

"ARA SENTO QUE FAIG UNA FEINA ÚTIL PER A LA SOCIETAT, I AMB EL PERIODISME NO EM PASSAVA"

Ruth Coso

connectat set dies vint-i-quatre hores”, recorda. Com a docent, en canvi, troba que és la mateixa feina: “explicar coses de la manera més clara possible, som molt comunicadors”. I a més, ara que dona

La Ruth Coso també va fer el màster per conciliar. “Ara sento que faig una feina útil per a la societat, i amb el periodisme

no em passava”. Assegura que el fet que “tants periodistes abandonin la professió per poder viure” hauria de fer reflexionar els mitjans de comunicació, el Col·legi de Periodistes i les facultats. Mentre que als

departaments d'Educació i d'Universitats haurien de plantejar-se com és que ningú vol estudiar Filologia Catalana “i, en canvi, a Periodisme la nota de tall no para de pujar per excés de demanda”. No tothom sap que hi ha una llicenciatura en Comunicació, però comunicar és el que ens fa més falta en tots els àmbits de la vida, i hi ha uns especialistes per impartir-ho als qui no se'ns està valorant. Ç

Entrevista a *Neus Bonet, periodista*

"LA PRECARIETAT ESTÀ MATANT EL PERIODISME"

TEXT JORDI ROVIRA
FOTO SERGI REBOREDO

La seva trajectòria ha estat sempre vinculada a la ràdio i n'ha vist de tots colors. Perquè el periodisme li ha portat molts grans moments, però també situacions per oblidar, de les quals en parla sense subterfugis. I, com a degana del Col·legi de Periodistes, va tocar-li viure un moment –els anys àlgids del Procés– amb pressions i insults de tota mena. Quan s'acosta el moment de jubilar-se, Neus Bonet –que actualment edita i presenta l'informatiu *Catalunya Migdia* del cap de setmana a Catalunya Ràdio– fa una mirada enrere, sense deixar de mirar el present, i reflexiona sobre una professió a la qual es dedica ja fa més de quaranta anys.

Al principi volies ser discjòquei.

M'agradava molt la música. No entenc el món sense la música. Quan vaig entrar a Ràdio Reus, de la cadena SER, venia d'un altre món. Hi vaig entrar-hi perquè em vaig quedar sense feina. Tenia uns vint anys i treballava de matinades fent de discjòquei, si bé a la ràdio veia gent com

sense feina per una remodelació de l'emissora, vaig venir a Barcelona perquè buscaven gent a Cadena Catalana i a Cadena 13. Vaig anar primer a Cadena 13 i se'm van quedar. I sent allà és quan em va trucar en Josep Capella per anar a Catalunya Ràdio.

El 20 de juny de 1983, Catalunya Ràdio va començar les emissions. La primera veu va ser la de Miquel Calçada, que tenia

disset anys. Tu en tenies vint-i-tres. Què recordes més, la precarietat dels mitjans o la il·lusió del moment? La il·lusió del moment. Veníem de la "llarga nit del franquisme" i hi havia moltes coses per descobrir i molts folis en blanc per escriure. Hi havia molta il·lusió per fer

coses noves i diferents, moltes ganes que aflorés tota la creativitat que estava soterrada. El programa *El lloro, el moro, el mico i el senyor de Puerto Rico* n'és un exemple. I *Babel*, d'en Claudi Puchades, n'és un altre. Hi havia moltes ganes de combatre el silenci del qual veníem.

Hi ha ganes de parlar.

D'expressar-se. De parlar de tot. D'implosionar. De dir tot el que fins llavors havíem callat perquè no ho podíem dir.

Era una ràdio avantguardista?

Va ser bastant atrevida. Vam començar amb blocs d'informació i de música, i quan va arribar en Cuní va dir que per què no podíem competir, en igualtat de condicions, amb el que estaven fent Luis del Olmo o Iñaki Gabilondo. Va ser llavors que vam començar amb una programació convencional, que també incloïa pro-

"A ONA CATALANA HI HAVIA MOLT TALENT, GANES I IL·LUSIÓ, PERÒ NO VA FUNCIONAR, I ÉS UNA DE LES COSES QUE EM SAP MÉS GREU"

en Josep Maria Girona i vaig pensar que era un món que m'agradava molt. Després vaig anar a Ràdio Popular de Reus, de la COPE, i un dia, fent de discjòquei, va venir en Carles Francino i em va preguntar si volia fer informatius. "Provem-ho", li vaig dir. Temps després, vaig quedar-me

PERFIL

Neus Bonet i Bagant (Barcelona, 1959), es va iniciar a Ràdio Reus. Després de passar per diverses emissores, va començar a treballar a Catalunya Ràdio des del començament. En aquesta emissora, ha exercit quasi tota la trajectòria professional, excepte entre 1999 i 2005, que va treballar a Ona Catalana, on va ser directora de Continguts. A Catalunya Ràdio, entre altres coses, va presentar el magazín *L'aparador*, va impulsar Catalunya Informació, va dirigir i presentar *El matí de Catalunya Ràdio*, va ser-ne cap de programes i des de 2013 edita i presenta l'informatiu *Catalunya Migdia* del cap de setmana. Entre 2014 i 2019, va ser degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Ha obtingut diversos guardons per la trajectòria professional.

grames que van ser referència en aquell moment.

El 1992, formes part de l'equip que impulseu Catalunya Informació, la primera emissora de notícies durant les vint-i-quatre hores. Has explicat que era molt casolà.

Molt, però il·lusonant. Els directius Albert Rubio, Eugeni Cabanes i Lluís

"NO TINC CAP BON RECORD DE L'ANY QUE VAIG FER *EL MATÍ DE CATALUNYA RÀDIO*. NI UN. VA SER HORRORÓS. NO TINC PER QUÈ AMAGAR-ME'N"

Oliva havien conegut el format a France Info. Cada dia t'havies d'estar tres hores seguides repetint les mateixes coses, tot i així, hi havia talent i ganes. Era un format nou, molt sorprenent que va quallar. I encara qualla, tot i que els formats de vint-i-quatre hores de notícies tornen a estar discutits.

D'aquelles primeres vegades, n'hi ha alguna de la qual guardis un bon record?

Sí.Vaig estar un any engegant Catalunya Informació i després, entre 1993 i 1998, vaig estar amb el magazín de tarda *L'aparador* i és quan m'ho vaig passar millor.Va ser quan en Jordi Vendrell es va inventar *L'Internauta*, tenia col·laboradors com en Ramon Barnils, en Sergi Pàmies, en Quim Monzó, la Teresa Pàmies, en Tísner...

Entre 1999 i 2005 marxes a Ona Catalana, un projecte fallit. Què va passar?

Hi havia la voluntat de copiar Catalunya Ràdio, si bé Ona Catalana era una ràdio privada. I, a més, el pastís publicitari no donava per a tantes emissores. I hi havia gent com en Josep Cuní, en Jordi Sellas, en Toni Sellas, en Xavi Puig, en Pere Escobar, en Christian Garcia, la Núria Riquelme... Hi havia molt talent, ganes i il·lusió, però no va funcionar, i és una de les coses que em sap més greu.

Després d'Ona Catalana, ets directora de Programes de Catalunya Ràdio i feu programes com Eduquen les criatures, L'Ofici de viure o Generació digital. De quin et sents més satisfeta?

Estic molt orgullosa de *Generació digital*, que me'l vaig endur d'Ona Catalana —allà es deia *Game over*— i de l'*Eduquen les criatures*, d'en Carles Capdevila, que va arrasar d'audiència. I de *L'Ofici de viure*.

Era l'època que hi havia molts llibres d'autoajuda i quan en Gaspar Hernández ens el planteja a l'Oleguer Sarsanedas i a mi, ho vaig veure

clar. Ens va faltar un programa com *Les dones i els dies*, de la Montse Virgili. No me'n vaig sortir. Llavors la paraula *feminisme* generava rebuig.

El 2008, amb el tripartit, substitueixes l'Antoni Bassas després que s'es-tigués catorze anys al capdavant d'El

Matí de Catalunya Ràdio. Es va parlar de pressions polítiques i hi va haver molta polèmica. Et trobes portant el programa insígnia de l'emissora enmig de la tempesta perfecta?

Sí, sí. "Ho has de fer. No s'hi vol posar ningú", em va dir. Jo era de plantilla i com que tinc sentit de la responsabilitat, vaig dir "doncs si s'ha de fer, es fa". Ara bé, més enllà del meu equip i de tertulians i tertulianes que em van donar suport, no tinc cap bon record d'aquell any. Ni un. Era horrible.Va ser horrorós. No tinc per què amagar-me'n i no me'n amago.

Havies entrat a Ràdio Reus de la mà d'en Josep Maria Martí i, molts anys després, entres al Col·legi també per ell.

Quan vaig acabar la temporada d'*El matí de Catalunya Ràdio*, va venir el director, en Ramon Mateu, i em va informar que no comptava amb mi per a la següent temporada. Em va dir que marxés de vacances i que parlàriem quan tornés. I, al setembre, em van posar en un despatxet en un edifici contigu, on m'hi vaig estar un any. M'encarregava de la responsabilitat social corporativa, de la coordinació amb la Marató i feia control d'antena.

Vas sentir que et tenien apartada?

Estava claríssim que no sabien què fer amb mi. Després vaig acabar tornant a Informatius, però en aquell interregne en Josep Maria Martí em va trucar per dir-me que el Col·legi de Periodistes estava en un moment crític i que si volia anar a la seva llista electoral. I així vaig convertir-me en vicedegana.

I, a partir de 2014, en degana. Una altra tempesta perfecta. Com resumiries el deganat entre 2014 i 2017, els anys més durs del Procés?

Van ser com l'*annus horribilis* de la reina d'Anglaterra. Era molt dur.Tothom em trucava, em deien de tot, a més de les pressions polítiques.Tot i això, a la Junta vam restar cohesionats. La guerra sempre és pel relat, i el Col·legi tenia 4.200 col·legiats i cadascú, ideològicament, és

del seu pare i la seva mare. I això s'havia de respectar.Van dir-ne *equidistància*, *botiflerisme*, *traïdoria*... El més bonic que em van dir va ser *indigent intel·lectual*, si bé teníem clar que no podíem prendre partit. Havíem de defensar els col·legiats. Encara ara, això no s'entén.

A més, els periodistes érem els que explicàvem aquell conflicte polític.

Exacte. Explicàvem el conflicte i com a periodistes sempre hem de fiscalitzar el poder polític. Per tant, no ens podíem sumar a ningú. Recordo quan es parlava del *poble de Catalunya*. No hi ha un pensament únic. Hem estat molts anys lluitant contra el pensament únic.

A part del Procés, com a degana es veu diferent la professió?

La mirada s'amplia i detectes moltes més situacions que no has viscut. Per exemple, entre 2014 i 2017, a part del Procés, hi havia, soterrat, el tema de la caiguda de venda dels diaris, la precarietat que s'acumulava... Des del poder polític s'ha reflexionat sobre el que l'ecosistema comunicatiu vol o pot tenir aquest país? Crec que han tingut una mirada de vol gallinaci, més pensant en què poden comprar i subvencionar. I, mentrestant, la precarietat està matant el periodisme d'una manera flagrant.

"ENTRE 2014 I 2017, ES PARLAVA DEL *POBLE DE CATALUNYA*. NO HI HA UN PENSAMENT ÚNIC. HEM ESTAT ANYS LLUITANT CONTRA EL PENSAMENT ÚNIC"

Has donat classes a la UPF, a la UIC i a Blanquerna. Hi ha massa llicenciats? Perquè això està vinculat a la precarietat. S'ha de regular?

Aquest pensament ja hi era quan no s'havien creat la Rovira i Virgili, la Universitat de Vic, etc. Hem creat moltes universitats, totes amb estudis de Comunicació, i quan semblava que ja no se'n podien fer més, la UB va impartir estudis de Comunicació. Hi deu haver molta demanda, però el mercat no ho pot absorbir tot. Crec que

les universitats s'han de replantejar els estudis de Periodisme. Sobre com i què s'està ensenyant, i també del què pot o no pot absorbir el mercat. Aquest replantejament és urgent.

I com veus els estudiants?

Hi ha una generació que no es capaç d'atendre una classe clàssica. Són una generació d'impacte ràpid i tenen molts problemes d'atenció. Els demanes que no

"LES UNIVERSITATS S'HAN DE REPLANTEJAR MOLT SERIOSAMENT COM I QUÈ S'ESTÀ ENSENYANT ALS ESTUDIS DE PERIODISME"

tinguin el mòbil a classe i observes reaccions físiques de preocupació. I els que jo tinc, que volen fer ràdio, tenen poca capacitat per expressar-se. Per escrit encara. Verbalment els costa. Tenen problemes de comprensió lectora, no estan acostumats a llegir. I si no llegeixes, no tens riquesa de llenguatge, escrius malament, fas faltes d'ortografia, etc.

I en els quinze anys que fa que dones classes, has vist que va a més?

Sí, he vist una evolució brutal. I no els criminalitzo. Els joves no són responsables de moltes de les seves mancances de

formació.Arriben a la universitat fent faltes d'ortografia. Però no tenen les eines perquè ningú els les ha donades o perquè, des de petits,

estan connectats a una pantalla. Tenen una rapidesa brutal per moure's a les xarxes, en canvi, sent estudiants de Periodisme, els és igual la font d'on prové la informació.

Algun cop has dit que els veus "despistats".

Totalment, perquè si vols ser periodista has de contrastar les fonts. Sempre els pregunto si volen ser súbdits o ciutadans. Sinó no els interessa d'on prové la informació —i probablement vindrà manipu-

lada o és mentida— ,el que fan és comprar certa informació i ajudar a estendre-la. Amb tot són periodistes, i això no s'ho poden permetre.

En aquests quaranta anys, què ha envellit millor, tu o Catalunya Ràdio?

(*Riu.*) Jo crec que Catalunya Ràdio està envellint bé, i jo no tinc problemes per envellir. Aquest any en faré 64, em queda un any per jubilar-me i tinc molts projectes al cap, sempre que la salut m'acompanyi.

La feina encara t'il·lusiona, amb la jubilació tan a prop?

Sí, perquè m'agrada molt. El despertador em sona a la 1.40 h de la matinada i entro a treballar a les 3 h, però m'agrada la feina i encara m'indigno amb segons quines coses. I encara soc capaç de gaudir quan veig gent jove que són bons periodistes, amb ganes d'aprendre i que venen i et pregunten. Això em motiva moltíssim.

Quan vas anar al programa Col·lapse de TV3 amb l'Adelina Castillejos, mig en broma li vas dir que quan et jublessis podíeu fer un pòdcast. Ara serioment, et planteges alguna cosa en aquest sentit?

Sí! Ja fa temps que ho estic remenant amb algunes amigues periodistes, encara que no puc avançar res perquè està molt verd. I també vull treballar molt per la memòria de Ràdio Associació de Catalunya, una feina amb la qual m'ho passo molt bé. I el que surti! Vull continuar expressant-me. **Ç**

CONDEMNES MEDIÀTIQUES

Quan topen la llibertat de premsa i la presumpció d'innocència

TEXT ALBERTO GÓMEZ
IL·LUSTRACIÓ NATÀLIA PÀMIES

Els mitjans de comunicació tenen moltes línies vermelles i una de les més delicades és la presumpció d'innocència. Els mitjans, sobretot la televisió, poden condicionar l'audiència pel que fa a la sensació de culpabilitat d'un ciutadà que és investigat o que ha estat detingut, però que, en realitat, no serà culpable fins que ho dictaminí un jutge. Per això, els professionals de la informació que cobreixen aquests casos saben que la feina, si no es fa bé, pot comportar una condemna popular injustificable.

Cada setmana, els coneguts com a *periodistes de tribunals* es troben amb determinats casos coneixent dades que poden arribar a ser massa sensibles: la identitat de la persona investigada, la fotografia de la seva cara, detalls dels fets investigats que podrien implicar-lo com a culpable. I llavors és quan els arriba, sovint, la pregunta. El dilema. Ho poden publicar tot? Ho han de publicar tot? La llibertat de premsa els empara, sí, però sense límits? On comença i on acaba la presumpció d'innocència?

Precisament, l'anomenada *pena de telenotícies* ve a descriure una situació, com a mínim, incòmoda per a moltes persones. Ciutadans que, quan es veuen immersos en una investigació judicial, surten en determinats espais mediàtics que, per les mateixes imatges, apuntarien en certa manera que aquests ciutadans són culpables. I no, fins aquell moment, estan investigats. O fins i tot detinguts. Però no culpables. Encara no.

Si les imatges o el to de la informació sobre una persona investigada mostra clarament que és culpable denota que la llibertat de premsa ha tombat la presumpció d'innocència de la qual hauria de disposar cada ciutadà. Ara bé, és possible una bona convivència, entre publicar uns

fets i que la persona investigada no senti que és culpable abans de ser jutjada?

MALES PRÀCTIQUES

Jesús García Bueno, periodista d'*El País*, reconeix que “quan la llibertat de premsa i la presumpció d'innocència, dos drets fonamentals, col·lideixen, el soroll és monumental”. García Bueno, acostumat a treballar investigacions jurídiques de tota mena, creu que “les informacions que es

encara millor. Amb tot, el dret d'informar amb llibertat no pot ser una coartada per a l'acarnissament”.

Al juny, el Col·legi de Periodistes va acollir un debat, amb juristes i periodistes, que portava per nom “La presumpció d'innocència a judici”. Hi va participar Jorge Navarro Massip, un advocat

penalista que és a l'agenda de bona part dels periodistes de Successos. “A França, publicar una fotografia d'un detingut és considerat un delicte.

CIUTADANS INVESTIGATS O FINS I TOT DETINGUTS, PERÒ NO CULPABLES DE RES, S'ENFRONTEN A LA PENA DE TELENOTÍCIES

publiquen han d'anar acompanyades de fórmules que permetin fer entendre al lector que es tracta d'uns delictes que s'estan investigant. Els mitjans de comunicació fem aflorar escàndols que, d'una altra manera, quedarien ocults. Aquí resideix part de la grandesa de l'ofici. Si aquestes informacions tenen a veure amb persones o institucions que ostenten el poder,

I aquí, a Twitter, es publiquen cada dia les cares sense pixelar”, va explicar el mateix Navarro durant el debat. “La presumpció desapareix el dia de la detenció. Es dilueix durant la fase d'instrucció. Torna a desaparèixer el dia que es publica l'escrit d'acusació. Però reneix amb tota esplendor el primer dia del judici, quan el jutge comença de zero”, va afegir el jurista.

MALEÏDA HEMEROTECA

Si es fa una ullada a l’hemeroteca es pot comprovar que hi ha molts casos, com a mínim, polèmics. El 2017, va aparèixer una nena de deu mesos morta a Torroella de Montgrí. Diversos mitjans ho van difondre com un cas d’abusos sexuals apuntant directament un veí com a responsable de la mort. Finalment, l’autòpsia va determinar que hauria mort per causes naturals. Un altre exemple: la fase d’instrucció del cas Mercasevilla va durar vuit anys. El sumari va acumular 17.000 fulls, tres acusacions populars i més de dues desenes d’investigats. Un d’ells ha rebut, fa poques setmanes, una indemnització de dos mil euros després d’una absolució que ningú no va recórrer. Un tercer exemple: “El dia de la detenció de Sandro Rosell,

"EL DRET D'INFORMAR AMB LLIBERTAT NO POT SER UNA COARTADA PER A L'ACARNISSAMENT"

Jesús García Bueno, *El País*

la premsa ja hi era abans que arribessin els investigadors policials. I, finalment, va quedar absolt i el van indemnitzar”, recorda Navarro.

“El 2009, arran d’un cas sobre delinqüència econòmica i de les detencions

de Macià Alavedra i Lluís Prenafeta, van sortir moltes veus debatent sobre si mostrar o no les imatges de persones emmanillades. Però Remedios Sánchez, quan va ser detinguda acusada de cometre tres crims, també va aparèixer emmanillada i no va sorgir aquest debat. Hem de gravar aquestes situacions? Les hem de publicar? Jo crec que s’han de publicar... o totes

AL JUNY, EL COL·LEGI DE PERIODISTES VA ACOLLIR EL DEBAT "LA PRESUMPCIÓ D'INNOCÈNCIA A JUDICI" AMB JURISTES I PERIODISTES

o cap”. Qui parla és Fàtima Llambrich, periodista de TV3, habituada a parlar amb juristes, acusats i víctimes.

La també guanyadora de la Petxina Daurada 2022, atorgada pel Col·legi de Periodistes en reconeixement de dues dècades de trajectòria especialitzada en la crònica policial i judicial, reconeix que fa

anys que no fa servir la paraula *presumpte*, ja que considera que “és una trampa”. “Alguns cops podem pervertir la presumpció d’innocència

informant incorrectament. Per exemple, si no expliquem bé que un cas es troba, encara, en fase d’instrucció. També és cert que, a vegades, una persona investigada s’aferra a la presumpció d’innocència senzillament perquè no vol que es parli del seu cas. Llavors entrem en un discurs

exculpatori, destruint i traient valor a la investigació. Hem de parlar i explicar sense tenir en compte la cara de la persona investigada. Perquè si no expliquem els casos fins que hi ha una condemna, el que perd és el periodisme. No ens hem de deixar guanyar terreny. Som els ulls per ensenyar les coses a la societat. Perquè recordem que darrere de les investigacions també hi ha víctimes”, afirma.

MARGE DE MILLORA

A l’hora de fer autocrítica, Llambrich admet que treballar amb pressions i presses no ajuda. Però que “són una excusa”. “No valen per justificar si ho fem bé o no. Hem de traslladar a l’audiència en quin punt som de cada investigació. Hem d’aconseguir totes

les fonts. No confondre declaracions amb documents signats. I no posar *presumptament* i no controlar tot allò que va després d’aquesta paraula desgastada”, assegura.

Navarro també veu marge de millora. Que les informacions es poden fer millor sense minvar drets fonamentals. I que, per molt que cada part tingui interessos propis –jutges, fiscals, advocats, afectats i periodistes–, sempre es pot parlar per tal d’aclarir conceptes i donar millors explicacions a la ciutadania. “No cal fer servir sempre la paraula *presumpte*. I hem d’evitar conceptes inexistents com *demanda penal* o *llibertat amb càrrecs o sense*”, apunta aquest advocat, que aposta més per la dignitat que per la presumpció d’innocència. “Hauríem de tractar a tothom amb dignitat. Un dia un jutge em va dir que intentava referir-se als investigats com si fossin la seva mare. Potser si es publiquessin informacions com si els investigats

MOLT MÉS ENLLÀ DEL “PRESUMpte”

El criteri 10 del Codi deontològic ho deixa molt clar. “Tota persona acusada o imputada d’un delictes té dret a la presumpció d’innocència en les informacions i opinions relatives a indagacions, causes o procediments penals”. I afegeix que “el respecte i la protecció d’aquest dret són vigents des de l’inici de les actuacions policials fins que es provi la culpabilitat en un procés que gaudeixi de les garanties necessàries. Els periodistes evitaran els prejudicis, així com sotmetre els implicats a judicis paral·lels”. En altres paraules, estableix que el periodista ha d’esperar a “la veritat judicial”, la sentència dels tribunals, per atribuir un delictes a una persona. Però el procés d’investigació policial i judicial té uns terminis que no casen amb els del periodisme. Per tant, col·lideixen la presumpció d’innocència i el del dret a la informació.

MESURA I RESPONSABILITAT

Com ha de gestionar aquest conflicte el periodista? Amb responsabilitat. Mesurant les decisions, sobre el què i el quan explicar un cas. No val posar “presumpte” a l’inici d’una notícia o una crònica i que després cada un dels termes destil·li culpabilitat. Tampoc val que, en nom de la “presumpció d’innocència”, es vulgui silenciar els periodistes, especialment en casos que afecten el poder. No valen querelles per intimidar els periodistes, ni “secrets de sumari” sense justificació o que poden derivar en condemnes com la d’una periodista sentenciada a dos anys de presó per revelació de secrets d’un sumari relacionat amb l’assassinat de la jove Laura Luelmo.

El criteri 10 del Codi està pensat per a aquells casos que estan en mans de la policia i de la justícia i dels quals el periodista informa des de l’anomenada crònica de successos i tribunals. Des del seguiment de l’atestat policial fins a les sentències, passant per la instrucció en mans de jutges i fiscals. El periodista acompanya el procés, però mai, com recorda el Codi, ho ha de fer com un judici paral·lel. Perquè, quan passa això, el risc principal és afegir patiment a les víctimes.

Els exemples són nombrosos. Un dels més recents: el tractament que alguns mitjans han fet del “cas Alves” ha estat més a prop de l’espectacle que del periodisme. El concepte de *presumpció d’innocència* ha d’anar molt més enllà dels casos judicialitzats. Els periodistes hem d’interioritzar sempre una pregunta: “Això que explico com afectarà la vida dels protagonistes de la informació?”. Molts fets dels quals parlem

no arriben mai als tribunals, tot i així, una mala informació pot representar una condemna per a les persones afectades. Aquí no hi ha “veritat judicial” a la qual acollir-nos, només la que podem esbrinar els periodistes. I la responsabilitat ha de ser la mateixa.

Els explico un altre cas que ens va arribar al Consell de la Informació de Catalunya (CIC). Un diari llança la notícia dient que una mestra de Bellver de Cerdanya “ha obligat dos alumnes a rentar-se la boca amb sabó”. La notícia es viralitza a les xarxes i és replicada per nombrosos mitjans. No hi ha temps per contrastar. No es publica el nom de la mestra, però a Bellver tothom sap qui és. Ningú parla amb ella, però, en canvi, és assenyalada. La seva vida es veu afectada greument i les persones properes demanen empara al CIC. Per primer cop tenen oportunitat d’explicar-se: “Es tracta d’una ‘frase feta’ donada com a resposta a una agressió verbal de caràcter sexual a una companya de curs de classe, a la qual la mestra va respondre amb la frase ‘t’hauries de rentar la boca amb sabó’, una oració metafòrica sense significat literal, sinó figurat”. Una bola que va lliscar pendent avall sense que ningú l’aturés.

EL PERIODISTA MAI HA DE FER COM UN JUDICI PARAL·LEL, PERQUÈ EL RISC PRINCIPAL ÉS AFEGIR PATIMENT A LES VÍCTIMES

Aquí, no apliquem el concepte *presumpció d’innocència*, ja que no es tracta d’un cas *sub iudice*, però existeix una “condemna” molt dura en termes de reputació personal. Al CIC vam dictaminar que “dotze mitjans analitzats vulneren el punt 1 i 2 del Codi deontològic, que fan referència al deure d’informar de manera acurada i precisa, així com, d’evitar perjudicis per informacions sense prou fonament”. Aquesta història ens recorda que hem d’entendre el Codi deontològic com un marc ètic. Que tenim el deure d’aspirar a la veracitat; de preservar-ne la independència; de defensar l’interès públic i comprometre’ns amb la justícia. I per fer-ho necessitem ser lliures per poder ser responsables, sense estar sotmesos a interessos que res tenen a veure amb el periodisme. Per així anar molt més enllà del “presumpte”.

Josep Carles Rius

President del Consell de la Informació (CIC)

fossin familiars o amics dels periodistes, posaríem fre a les ànsies de publicar. I a les errades”, afegeix.

“En els grans escàndols de corrupció, l’opinió pública llegeix diàriament indicis contra una persona que encara no ha estat condemnada. Per això, una part important del treball periodístic consisteix a discernir la qualitat de les informacions o de les recerques que s’hi aporten”, defensa García Bueno, qui cita el cas de Laura Borràs, l’expresidenta del Parlament. “Van sortir a la llum correus electrònics molt explícits que parlaven del tripijoc de contractes públics. Són una prova bastant directa que alguna cosa no es va fer bé i mereixen ser coneguts pel públic, amb independència

que, més tard, per qualsevol criteri jurídic, l’assumpte quedés sense càstig”, assegura.

García Bueno coincideix amb la resta de professionals consultats en el fet que els mitjans i els

periodistes disposen “d’eines per a evitar que una informació suposi la lapidació de la persona al·ludida. Hem de recaptar, sempre que sigui possible, la versió de l’altra part, de manera que es trobi l’equilibri”. Per això, Montse Riart, periodista de tribunals i successos de l’Ara, considera que aquestes informacions “afecten la llibertat individual d’una persona. Cal plantejar-se fins a quin punt és necessari

donar-ne el nom o la imatge. Per mi no ho és si es tracta d’una persona sense rellevància pública, excepte en els casos en què hi pugui haver més víctimes d’un delictes i això ajudi a revelar-ho”.

ELS INNOCENTS NO VENEN

Rigor i prudència són dues de les consignes amb les quals Riart creu que han de treballar sempre els periodistes, un ofici que s’ha d’exercir “sense jutjar”. “És ine-

"A FRANÇA, PUBLICAR UNA FOTO D'UN DETINGUT ÉS DELICTE. I AQUÍ, A TWITTER, ES PUBLIQUEN CADA DIA CARES SENSE PIXELAR" Jorge Navarro Massip, advocat

vitale que hi hagi una certa condemna mediàtica quan es publica una informació delicada d’una persona, per això crec que sempre s’ha d’oferir el dret a rèplica. Una altra pràctica que crec que fem tots els periodistes és publicar la notícia d’algú que acaba absolt. I és aquí on evidentment aquesta persona té dret a llevar-li el nom o la imatge”, afirma Riart. En aquest sentit, Navarro troba a faltar que “quan, finalment, les persones són declarades innocents, no hi ha una notícia que compensi tot el que s’ha publicat anteriorment. No ven”.

Per últim, Riart alerta sobre la condemna de dos anys de presó a una periodista de *Huelva Información* per la publicació del sumari del cas Laura Luelmo. La periodista de Tribunals de l’Ara considera que “s’ha traspasat una línia vermella. És una autèntica vulneració de la llibertat de premsa que crea, per a tota la professió, un precedent molt perillós”.

És el que intenten els periodistes de Tribunals. No traspasar les línies vermelles de l’ofici. Informar. Consultar totes les fonts possibles, perquè ja saben que cadascuna donarà versions contràries. I, per molt que costi, frenar un minut abans de publicar. Perquè saben que, darrere de les seves paraules, hi ha, com sempre, persones. Ç

ROYAL
BLISS®
FREEDOM TO *Mix*

Cada mescla inspira.

Fes la mescla que vulguis amb Royal Bliss i descobreix la teva obra mestra.

Cada cop més ciutadans desconnecten dels informatius –a la imatge, el *Telenotícies* de TV3–, un fenomen que té lloc a tot el planeta. Foto: TVC

PER QUÈ INTERESSEN MENYS LES NOTÍCIES?

L'interès per l'actualitat pateix grans davallades a tot el món

TEXT NÚRIA SEGURA

Fa un temps que es dona un fet que preocupa molts mitjans de comunicació: cada cop hi ha més ciutadans al món que desconnecta de les notícies. Ja feia uns anys que se sabia que moltes persones preferien no mirar els informatius, ho evitaven expressament. Però va ser el Reuters Institute qui ho va xifrar amb un munt de dades que demostren que entre les males notícies de l'actualitat i l'efecte de les noves tecnologies, sobretot entre els joves, força gent ha optat per no estar informada. En aquest article –considerat el millor reportatge del *Report.cat* del segon trimestre de 2023– s'aporten algunes d'aquestes dades i s'hi analitzen les possibles causes del fenomen.

És l'hora de l'informatiu i, cada cop, més persones decideixen canviar de canal o apagar el televisor. La pandèmia de la Covid, les restriccions per frenar-la, l'actual crisi marcada per la inflació o els conflictes bèl·lics com el d'Ucraïna en són el motiu. Així es desprèn de l'estudi *Digital News Report* del Reuters Institute de la Universitat d'Oxford.

L'INTERÈS PER LES NOTÍCIES HA DISMINUÏT A ESCALA MUNDIAL. EL 2017, UN 63% DELS CIUTADANS HI ESTAVEN INTERESSATS. EL 2022 NOMÉS UN 51%

Les dades ho deixen clar. L'interès per les notícies ha disminuït a escala mundial. El 2017, un 63% dels ciutadans hi estaven interessats, una xifra que el 2022 s'ha reduït fins a un 51%. A l'estat espanyol, entre el 2015 i el 2022, s'ha registrat una davallada de vint punts percentuals i, actualment, només un 55% de les persones mostren interès per l'actualitat informativa. Una baixada que també s'ha produït en aquests

set anys en altres països. Així, per exemple, al Regne Unit, s'ha passat d'un 70% a un 43%, a l'Argentina, d'un 77% a un 48% i al Brasil, d'un 82% a un 57%.

A ESPANYA, ENTRE 2015 I 2022, ELS CIUTADANS INFORMATS HAN CAIGUT VINT PUNTS PERCENTUALS. ACTUALMENT NOMÉS EN SÓN UN 55%

Segons es detalla a l'estudi, la nova realitat es podria produir pels canvis estructurals en la manera de distribuir les notícies que comporta l'aparició d'Internet i les xarxes socials. Per això, el “repte crític” al qual s'enfronten els mitjans de comunicació és “connectar amb persones que tenen accés a una quantitat sense precedents de contingut en línia i convèncer-los que val la pena posar atenció a les notícies”.

CANVI D'HÀBITS ENTRE ELS JOVES

Carles Pont, professor de la Facultat de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra, apunta que existeixen diverses cau-

ses que han contribuït a la manca d'interès dels ciutadans per les notícies. La primera és que després de la pandèmia hi ha una saturació d'informacions negatives i poc esperançadores.

En aquest sentit, segons l'estudi, un 43% de la població mundial al·lega que es desanimen amb la repetitiva agenda informativa, especialment, pel que fa a la política i a la covid-19. Un 36% assegura que els continguts d'actualitat empitjoren l'estat d'ànim i un 29%, se senten esgotats per tot plegat.

La segona causa que apunta Pont és el canvi d'hàbits dels joves. L'expert recorda que, abans de l'aparició d'Internet, hi havia una unidireccionalitat amb els mitjans de comunicació, que eren l'única font d'informació. Ara tot ha canviat, especialment entre els joves, que consumeixen l'actualitat a través de les xarxes socials

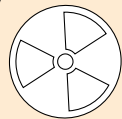
Sens dubte, les tecnologies han revolucionat la manera d'informar-se. Per començar, la principal via d'accés a les fonts d'informació són els mòbils intel·ligents. A l'estat espanyol, per exemple, un 75% llegeix les notícies a través d'aquest aparell. Un fenomen que també passa al Regne Unit (66%), França (64%), Japó (60%), Alemanya (57%) i els Estats Units (56%). En aquest context, les plataformes més emprades per informar-se són YouTube

LA INFORMACIÓ, DOLENTA PER A LA SALUT (SEGONS ROLF DOBELLI)

El 2020, l'escriptor suís Rolf Dobelli va publicar un petit llibre –*Stop Reading the News (Pareu de Llegir notícies)*– un polèmic treball fruit d'una conferència que set anys abans va donar, precisament, davant de periodistes del diari *The Guardian*. Segons Dobelli, les notícies són dolentes per a la salut dels humans. Algunes de les raons de Dobelli són les següents:

01
Tòxiques pel cos

Segons Dobelli, la informació produïda pels mitjans de comunicació obliga a activar el sistema límbic. En el cas de les històries molt negatives, estimulen la hormona del glucocorticoides que desregula el sistema immunitari i que, també, genera problemes amb la digestió, crea nerviosisme i impulsa la susceptibilitat a les infeccions.

02
Sense poder explicatiu

L'escriptor suís defensa que els articles i les notícies no només no ajuden a la ciutadania a entendre el nostre món, sinó que, a més, no ens expliquen el que passa perquè, bàsicament, es tracta d'una acumulació de fets que no permeten aprofundir en els temes que aborden.

03
Impedeixen el pensament

Dobelli argumenta que el procés de pensament requereix concentració. I, en canvi, les notícies serien l'antítesi d'això. “Són com virus que roben l'atenció per les seves pròpies finalitats. Ens fan pensadors superficials. Pitjor encara, afecten greument la memòria”, defensa.

04
Roben temps

Segons Dobelli, la lectura del diari (quan va donar la conferència que originaria el llibre encara no existien les xarxes socials) o mirar les notícies a la televisió provoquen una pèrdua de temps equivalent a mig dia per setmana.

05
Són addictives

Un altre argument és l'addició que provoquen les notícies, perquè un cop comencen volem saber com continuen. I com que hi ha diferents tipus de notícies, són molts els fils que desitgem conèixer com es desenvolupen.

06
Ens fan passius

Un altre argument per demanar no seguir les notícies és que la seva repetició continuada provoca que els humans ens convertim en éssers més passius, a més de pessimistes, fatalistes, sarcàstics i insensibles.

i Facebook, una opció que elegeixen un 61% i un 60% dels internautes, respectivament. Els segueix WhatsApp (51%), Instagram (40%), Facebook Messenger (34%), Twitter (21%), TikTok (16%), Snapchat (12%) i Telegram (11%).

Davant d'aquesta realitat, Pont ressalta que les xarxes socials no són bones o dolentes *per se*, sinó que el problema és quan les persones només s'informen per aquesta via. També, remarca que és important que el ciutadà aprengui a discernir entre les notícies reals i les *fake news*.

PÈRDUA DE CREDIBILITAT
De fet, segons l'estudi del Reuters Institute, un 54% de la població mundial es mostra preocupada sobre si sap diferenciar entre el que és real o fals. És a dir, no acaben de saber quan els estan mentint. Una dada, aquesta, que s'incrementa fins a un 61% en el cas dels ciutadans que només consulten notícies a les xarxes socials.

“Has de donar eines perquè la gent tingui les habilitats i competències per trobar les fonts en els millors mitjans possibles perquè puguin contrastar les informacions, fins i tot, en els mitjans creïbles”, exposa Pont. És per això que, des de les universitats, es reclama que s'implementi a Batxillerat una assignatura obligatòria d'educació mediàtica amb la finalitat que, entre altres coses, els joves puguin detectar i contrastar les desinformacions. “Ho han de saber des dels setze anys i tothom, no només els joves que amb divuit decideixen estudiar Periodisme”, defensa.

Segons l'estudi, només un 42% dels ciutadans del món actualment es refia de la majoria de les notícies. Finlàndia és el país on la població hi té una confiança més gran (46%), mentre que els Estats Units, menys (26%). En el cas d'Espanya, el 2017, un 51% de la població confiava en les notícies, una dada que s'ha desplomat fins a un 32% en el 2022.

Periodistes nord-americans a la guerra d'Ucraïna. Aquest conflicte, després de la pandèmia, ha estat per molta gent un excés de notícies negatives. Foto: CNN

“S’ha produït la tempesta perfecta. Els mitjans de comunicació perden credibilitat per dos motius: en primer lloc, perquè no inverteixen en programació ni en la qualitat de la informació i, en segon lloc, perquè els ciutadans tenen altres plataformes on consultar l’actualitat”, argumenta Pont. “També tenim la crisi que viuen els mitjans de comunicació que afecta el contingut de les notícies. Només es dona prioritat a temes de *breaking news* i no a informacions de profunditat com els reportatges”, assenyala Pont.

RECONNECTAR AMB ELS CIUTADANS
Davant dels nous reptes i realitats del segle XXI, Pont argumenta que cal una nova manera de fer periodisme que torni a connectar les persones amb els mitjans de comunicació. En aquest sentit, aposta

per l’*slow journalism*, un periodisme més pausat, que aprofundeixi en els fets i en les històries que s’expliquen. També, creu que s’ha d’impulsar el que es coneix com a *periodisme de solucions*, que mostra històries

EL DESÀNIM DAVANT LES NOTÍCIES NEGATIVES –PANDÈMIA, ALÇA DE PREUS, GUERRA D'UCRAÏNA– EXPLICA PART DE LA DESAFECCIÓ

des d’una perspectiva més positiva, ja que es basa en explicar les respostes que aporten els ciutadans a un problema o adversitat.

“No només hem de treure les males notícies, sinó també les bones”, emfatitza. En aquest sentit, posa com a exemple que, si es realitza un reportatge de denúncia

social sobre la situació en un barri, també es poden mostrar casos d’èxit de persones que l’habiten. “L’esperança és molt important. Hi ha una manca d’esperança en la societat que ens ha tocat viure perquè anem molt de pressa i no ens aferrem a res”, reflexiona.

Amb aquesta mateixa idea finalitza l’estudi *Digital News Report*,

que defensa l’aposta per un periodisme de qualitat i esperançador davant de la incertesa del món actual marcat pels conflictes bèl·lics o l’amença del canvi climàtic. “Mai ha estat tan gran la necessitat d’una informació fiable, de context acurat i de debat decent, però també el desig d’històries que inspirin i portin esperança d’un millor demà”, conclou l’informe. Ç

METAPERIODISME

Publicacions que analitzen, critiquen i reflexionen
al voltant de la professió

TEXT SUSANA PÉREZ-SOLER
FOTOS JOSÉ LUIS GÓMEZ GALARZO

Sara Suárez i Amparo Huertas, codirectores de *Quaderns del CAC*, revista que enguany compleix vint-i-cinc anys d'història.

El periodisme i la comunicació fa anys que viuen enmig d'un canvi constant. Per tot plegat, hi ha molts temes que ens afecten. D'això tracten diferents capçaleres –ja siguin en paper o en format digital– que, com la que teniu a les mans, parlen, des de dins, d'una professió acostumada a mirar-se al mirall. Enmig d'aquest exercici de metaperiodisme, els responsables d'alguns dels mitjans reflexionen sobre els temes que aborden, els que han quedat enrere en el camí i els que estan pendents d'anàlisi. Un retrat del que parlen les capçaleres que no deixa de ser, també, un diagnòstic de l'estat de la professió.

Les publicacions especialitzades en periodisme i comunicació són una referència per als professionals a l'hora d'exercir l'activitat, al mateix temps que delimiten els temes d'interès i assenyalen els reptes pendents. Com CAPÇALERA, moltes altres publicacions parlen d'una professió en constant estat de canvi. I, per això, l'anàlisi dels temes que tracten permeten entendre el que s'està movent en entorns periodístics i comunicatius.

En els darrers anys, per exemple, han detectat una atenció creixent per l'impacte de qualsevol tecnologia en les rutines periodístiques i l'accés a la informació, així com per la proliferació i l'abast de la desinformació. Per contra, temes com la TDT o la ràdio digital van a la baixa. I altres, com la precarietat laboral, fluctuen, mentre que n'hi ha que ni tan sols es plantegen. Les vies de finançament i el desinterès de la societat per les notícies són algunes de les assignatures pendents de la professió.

Dues paraules marquen l'agenda de les publicacions especialitzades en periodisme i comunicació: *intel·ligència artificial*. Es tracta de la darrera disrupció tecnològica i tot apunta que transformarà el sector, tant pel que fa les rutines professionals com pel consum d'informació i els models de negoci. Fa anys que els professionals segueixen de prop els canvis tecnològics i el seu impacte en el sector, des de la irrupció d'Internet fins a l'aparició de ChatGPT, passant per les xarxes socials, des de Facebook i Twitter fins a TikTok i Instagram.

“La intel·ligència artificial, com la resta d'avenços tecnològics, canviarà l'activitat periodística i això ens obliga a redefinir el valor del periodisme, que ha d'anar molt més enllà de la creació de continguts i ha de posar el focus en la seva essència: servir la ciutadania per garantir el dret a una informació independent i veraç”, reflexiona la periodista Carme Verdoy, editora de Mèdia.cat, l'observatori crític dels mitjans impulsat pel Grup de Periodistes Ramon Barnils.

Altres temes a l'alça són la proliferació i l'abast de la desinformació en els sistemes democràtics, la necessitat d'una alfabetització mediàtica, l'auge dels populismes i els moviments d'extrema dreta a Occident, la necessitat de protegir la llibertat d'expressió i prevenir qualsevol censura, l'ètica algorítmica i la informació

"EL QUE NO ES CONSOLIDA NO S'ESTUDIA, MENTRE QUE LES TENDÈNCIES GENEREN CURIOSITAT"

Amparo Huertas, *Quaderns del CAC*

amb perspectiva de gènere. “Són temes que interessen perquè afecten la salut democràtica de les societats occidentals, afectades per canvis tecnològics i socials”, apunta el periodista i investigador Marçal Sintès, director de la revista acadèmica *Trípodos* publicada per la facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna de la Universitat Ramon Llull.

“L'interès pels temes vinculats a la llibertat d'expressió i la censura van a l'alça arran del context polític. En els darrers mesos, des de *Mèdia.cat* hem detectat un augment de fets que amenacen la llibertat d'expressió, com ara la retirada de diverses revistes en català de la biblioteca de Borriana, a València. Tots aquests fets els recollim, des de 2015, en el mapa de la censura per documentar els atacs a la professió en els Països Catalans”, afirma Verdoy.

TECNOLOGIES OBLIDADES

La TDT o la ràdio digital són temes que van a la baixa en les publicacions especialitzades en el sector. “El que no es consolida no s'estudia. Les apostes tecnològiques que no acaben d'implementar-se resulten invisibles, mentre que les tendències generen curiositat. Des de l'acadèmia caldria fer un pas més enllà i analitzar per què no han funcionat determinades apostes de país i plantejar

Carme Verdoy, editora de *Mèdia.cat*, l'observatori crític dels mitjans impulsat pel Grup de Periodistes Ramon Barnils.

solucions”, reflexiona la periodista i investigadora Amparo Huertas, codirectora de la revista *Quaderns del CAC*, dirigida al sector audiovisual i editada pel Consell de l’Audiovisual de Catalunya. “Les tendències digitals són del nostre interès sempre que es tractin amb rigor”, afegeix la periodista i investigadora Sara Suárez, l’altra codirectora de la publicació, que aquest novembre

"ELS TEMES VINCULATS A LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ I A LA CENSURA VAN A L'ALÇA ARRAN DEL CONTEXT POLÍTIC"

Carme Verdoy, *Mèdia.cat*

celebra el seu vint-i-cinquè aniversari. “Però, a vegades, aquestes tendències estan sobrerrepresentades, ja que és fàcil accedir a les dades. Això ho veiem, per exemple, amb estudis vinculats a la comunicació i Twitter, que segur que aniran a la baixa amb el rumb que ha pres ara la companyia en mans d’Elon Musk”, rebla.

“Últimament, s’observa una aposta general per tots els fenòmens emergents del ciberespai, especialment les xarxes socials. I, entre aquestes, TikTok. Una dinàmica que ha anat generant articles i, per tant, investigacions, molt semblants en els enfocaments i

les aproximacions metodològiques, però també en els resultats i les conclusions”, explica el periodista i investigador Santiago Tejedor, editor de la revista acadèmica *Anàlisi*, publicada pel departament de Periodisme i Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona. Tejedor, com la resta dels seus col·legues, assenyalava que en les publicacions acadèmiques prevalen els articles quantitatius en detriment dels qualitius.

REPTES PENDENTS

“Hi ha assumptes que fluctuen, com la precarietat laboral que, fa uns anys, era un tema que tenia interès i, ara, després de la pandèmia, torna a agafar volada amb les vagues que s’estan duent a terme en diferents mitjans”, afirma el periodista Quim Miró, editor de *Comunicació 21*, revista professional del sector editada pel grup Comunicació 21. Altres temes d’actualitat, com la pandèmia de la Covid i la guerra a Ucraïna, també van generar atenció entre les publicacions especialitzades en periodisme i comunicació mentre es produïen, si bé després van caure en l’oblit.

“Hi ha una tendència en l’acadèmia a tractar els temes de manera residual i fragmentada i hauríem de garantir inversions amb una visió històrica per entendre el present més

UNA OFERTA VARIADA

Les publicacions especialitzades en periodisme i comunicació a Catalunya són diverses. Algunes tenen capital privat o públic, i d’altres s’editen des de l’entorn universitari, però totes parlen dels mateixos temes. A continuació us n’oferim un llistat:

CAPÇALERA

Col·legi de Periodistes de Catalunya
www.periodistes.cat/capcalera

Report.cat

Col·legi de Periodistes de Catalunya
www.report.cat

Quaderns del CAC

Consell de l’Audiovisual de Catalunya
www.cac.cat/acords-recerca/revista-quaderns-del-cac

Trípodos

Universitat Ramon Llull
www.tripodos.com

Anàlisi

Universitat Autònoma de Barcelona
<https://analisi.cat>

Comunicació 21

Grup de Comunicació 21
<https://comunicacio21.cat>

Mèdia.cat

Grup de Periodistes Ramon Barnils
<https://www.media.cat>

Comunicació. Revista de Recerca i d’Anàlisi

Societat Catalana de Comunicació
<https://revistes.iec.cat/index.php/TC/index>

Hipertext

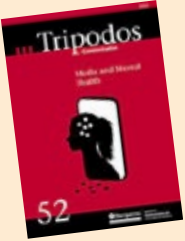
Universitat Pompeu Fabra
<https://raco.cat/index.php/Hipertext>

Communication Papers

Universitat de Girona
www.communicationpapers.com

Obra digital

Universitat de Vic
<https://revistesdigitals.uvic.cat/index.php/obradigital/>

Editor / Web

enllà de la curiositat puntual”, apunta Huertas. “Es prioritza la descripció per sobre de l’anàlisi, i cal una major cobertura de la quotidianitat de les redaccions o el dia a dia de la professió en escenaris fronterers, en conflicte o allunyats del que és estrictament tecnològic”, apunta Tejedor. “Falta reflexió al voltant del periodisme més reposat, el periodisme d’investigació, i sobre el periodisme com a servei públic i la rendibilitat dels mitjans públics”, afegeix Suárez.

EL QUE NO ES DONA

Entre els debats pendents dins de la professió, hi caldria afegir “la rendibilitat dels mitjans, especialment en l’àmbit digital, així com la publicitat institucional”, assenyalava Miró. “Després hi ha temes recurrents com ara la desaparició de les publicacions en paper, la

"EN ELS DARRERS ANYS, S'OBSERVA UNA APOSTA GENERAL PER TOTS ELS FENÒMENS EMERGENTS DEL CIBERESPAI"

Santiago Tejedor, *Anàlisi*

llibertat d’expressió i la censura, com amb el cas de Borriana, o el sensacionalisme, arran de l’entrevista que va fer la periodista Mayka Navarro al futbolista Dani Alves. I altres que potser havien estat infrarepresentats, però ara ja no: la necessitat de tenir més dones periodistes en els càrrecs directius dels mitjans o la cobertura de la premsa local i de proximitat”, afegeix. “Des de *Mèdia.cat* hem creat un observatori de les violències masclistes per analitzar com aborden els mitjans les agressions i les violències sexuals”, recorda Verdoy.

"POSEM MASSA LA MIRADA EN ELS JOVES I ENS OBLIDEM DE LA GENT GRAN"

Marçal Sintes, *Tripodos*

Respecte de les qüestions que caldria visibilitzar més, Sintes assenyalava les persones grans. “Les democràcies occidentals són també societats envellides i això és quelcom que no es tracta a les revistes acadèmiques. Es tracta d’un tema amb què hauríem de ser més sensibles, ja que posem massa la mirada en els joves i ens oblidem de la gent gran”, adverteix.

Un tema que preocupa especialment dins del sector, i que fa un parell d’anys que assenyalava l’informe anual Digital News Report, elaborat pel Reuters Institute, és la creixent desafecció de la ciutadania per les notícies “angoixants”, com ara la política, la pandèmia o la guerra a Ucraïna. Aquest és, sens dubte, el principal repte del sector: seduir les persones esgotades del consum de notícies. **Ç**

UN RELAT EN FEMENÍ

Anàlisi del contingut i de la presència de dones als mitjans de comunicació

TEXT IRENE YÚFERA, ESTRELLA MONTOLIO I ELISA ROSADO

La lingüista Irene Yúfera, l'experta en comunicació Estrella Montolio i la doctora en Ciències de l'Educació Elisa Rosado han escrit *Qui parla i qui calla* (Eumo Editorial, 2023), un llibre en què analitzen els estereotips i els biaixos de confirmació socials. Gràcies a això, podem entendre per què sovint els homes tenen més rellevància o credibilitat que les dones. Les autores també incideixen en com ens comuniquem homes i dones més enllà de les paraules, en els comportaments de la nostra vida quotidiana i professional. Gestos i actituds que sovint tenen un clar biaix de gènere. En aquestes pàgines, publiquem l'extracte del capítol dedicat als mitjans de comunicació.

Segons el manual *Gènere i mitjans de comunicació. Eines per visibilitzar les aportacions de les dones*, elaborat conjuntament pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya, l'Institut Català de les Dones i el Col·legi de Periodistes de Catalunya que va ser publicat el 2011, “el relat informatiu es construeix, sobretot, a través de la perspectiva i de les veus dels homes”. De bon començament eren els homes els que, majoritàriament, triaven, elaboraven i signaven les peces informatives. De les coses importants per a la ciutadania, en parlaven els homes. Les dones, potser, opinaven o elaboraven relats sobre la realitat domèstica, familiar, íntima, però no sobre els esdeveniments decisius per a la comunitat.

Aquest fet enllaça de manera clara amb la distribució dels temes de conversa entre grups de dones i grups d'homes en les relacions d'amistat.

En els darrers anys, la presència de dones als mitjans ha crescut, si bé potser no tant com ens agradaria. *On Són Les Dones* és un col·lectiu que, des de fa cinc anys, analitza periòdicament fins a quin punt s'inclou l'opinió de les dones en els prin-

HA AUGMENTAT LA PRESÈNCIA DE DONES POLÍTIQUES EN ELS INFORMATIUS, PERÒ DAVALLA QUAN ES TRACTA D'EXPERTES EN CIÈNCIA I TECNOLOGIA

cipals mitjans de comunicació catalans, i en el darrer recompte, el corresponent a l'últim trimestre de 2021, per exemple, els articles de diari firmats per dones als

espais d'opinió dels diaris catalans, tant dels que es publiquen en paper com dels digitals, representen un 28 % del total. En les tertúlies d'actualitat, el percentatge de dones és semblant: un 31% dels autors d'articles d'opinió i dels convidats a les principals tertúlies radiofòniques i televisives d'actualitat han estat dones. I això malgrat que la Llei 17/2015, d'igualtat efectiva de dones i homes, obliga els mitjans a “promoure la participació activa de les dones, la presència paritària de dones i homes, a més d'una imatge plural de tots dos sexes en tots els àmbits, amb una atenció especial als espais de coneixement i de generació d'opinió”.

Majoritàriament, la funció d'expert convidat a parlar d'un tema de la seva àrea de coneixement ha estat desenvolupada tradicionalment per un home (en un 91% dels casos en l'estudi de 2011 fet per l'Observatori de les dones en els mitjans de comunicació). Les coses, en aquest sentit,

La cantant de rap Miss Raisa és entrevistada al programa *Noms propis*, de La 2, per Anna Cler. Foto: Carmen Carrazquez / RTVE

han anat canviant, en part gràcies a les llistes d'expertes que diferents institucions i organismes, com ara les universitats, han posat a l'abast de qualsevol que vulgui contactar amb una especialista, i ja no és tan estrany sentir una dona que sap molt d'alguna cosa, tot i que encara hi ha camí per fer, principalment quan toca informar de determinats temes. Quan veiem com ha anat augmentant la proporció de temps de paraula de les dones polítiques en els informatius de ràdio i televisió entre 2018 i 2021, ens adonem com ha crescut a tv3, a Catalunya Ràdio, a TVE-Catalunya, RAC1 i Betevé.

El percentatge davalla, tanmateix, segons es desprèn de les dades de l'Observatori de les dones en els mitjans de comunicació, quan es tracta de dones expertes en ciència i tecnologia, com ara cirurgianes en cap, enginyeres, expertes en dades, oncòlogues, nanotecnòlogues,

arqueòlogues, paleontòlogues, químiques inorgàniques, etc.

DE QUÈ ES PARLA?

És evident que les dones apareixem a les notícies en què es parla de nosaltres, que som presents a les imatges, tot i que no

en l'àmbit públic i les dones en l'àmbit privat. Els homes com a algú independent i les dones com a algú dependent. Els homes com a protagonistes i les dones com a secundàries. Els homes com a experts i les dones com a víctimes. Els homes en rols actius i les dones en rols passius o reactius.

LA MAJOR PRESÈNCIA DE DONES QUE TREBALLEN EN ELS MITJANS ES VINCULA A LA FEMINITZACIÓ I LA PRECARITZACIÓ DE LA PROFESSIÓ

se'ns convidi a dir la nostra tants cops com als protagonistes dels fets. I quina forma pren la nostra presència en els mitjans, com se'ns representa? Partim de la tendència que segons l'Observatori es donava el 2011: els homes a la feina, com a professionals, mentre que les dones a casa, com a mestresses de casa. Els homes

Els temes d'informació vinculats a dones i homes tampoc no eren coincidents: les dones destacaven si es parlava de la infància, de tradicions

culturals i religioses, de drets humans, d'educació, de salut, de moda i bellesa o de violència de gènere; els homes eren protagonistes si es tractaven qüestions d'esports, d'economia, de política, de desenvolupament, de lleis, de guerres, de crims, d'accidents i de violència contra les dones.

Ara bé, tot i que les dones eren representades quan es parlava, per exemple, del món sanitari, el fet era que apareixien en aquestes peces informatives en tant que usuàries, no en tant que profes-

ELS DIES MÉS REEIXITS, EL PERCENTATGE DE NOTÍCIES SIGNADES PER DONES EN EL ROL D'EXPERTES RARAMENT SUPERA UN 35%

sionals sanitàries i, de la mateixa manera, en les notícies sobre l'àmbit educatiu les dones hi apareixien com a estudiants més que com a docents. En certa mesura, doncs, es contribuïa a recrear els estereotips de gènere.

La desigualtat als mitjans es va corregint; tot i així, si consultem l'informe regional del darrer Global Media Monitoring Project (GMMP 2020), que recull les dades corresponents a l'Estat espanyol, la visibilitat de les dones als mitjans es inferior encara a la dels homes: elles són un 26% dels subjectes i fonts de les notícies en els mitjans tradicionals en paper i un 31% en els mitjans digitals, de manera que les dones continuem infrarepresentades. Sí que ha augmentat de manera significativa el nombre de dones que treballen als mitjans, especialment a la ràdio i a la televisió, augment que

l'informe vincula a la feminització i la precarització de la professió.

INFRAREPRESENTACIÓ

Com s'ha vist, les dades mostren de manera indiscutible que, els dies més reeixits, el percentatge de notícies signades per dones en el rol d'expertes rarament supera un 35%. Les raons que expliquen aquesta realitat són diverses i s'entortelliquen entre si. D'una banda, els homes professionals solen tenir més visibilitat pública que les seves col·legues. En l'àmbit universitari, per exemple, ells són rectors, vicerectors, degans, catedràtics, directors d'institut i centres de recerca, investigadors principals de projectes, etc.; en un percentatge

molt més alt que elles. Resulta lògic, per tant, que siguin noms masculins els que apareixen primer en la ment dels responsables dels mitjans quan han de cercar una persona experta.

Ara, però, es pot comptar amb els directoris d'expertes esmentats abans. Tanmateix, fins i tot quan aquests responsables estan fermament compromesos amb la paritat, no els resulta gens fàcil convèncer les dones de participar-hi. Les dones professionals tendeixen a declinar la invitació en proporció molt més alta que ells. I quines raons al·leguen elles per refusar? Això és el que expliquen els responsables

universitat per demanar-li que elabori un article sobre algun dels descobriments recents que tenen a veure amb l'estudi de l'espai. I ella respon que, efectivament, és la directora de la institució, encara que sobre, per exemple, forats negres, qui realment en sap és un altre company.

És a dir, les expertes tot sovint mostren una actitud d'honestedat científica innegable ("sé sobre alguns temes concrets, però no tant sobre d'altres"). Amb tot, certament, l'honestedat les afecta a elles més que a ells i, a sobre, contribueix a deixar sense veu la immensa aportació a la ciència de les dones.

SOVINT LES DONES, TOT I SER EXPERTES, NO VOLEN APARÈIXER ALS MITJANS PERQUÈ NO DOMINEN PROU EL TEMA. AMB ELS HOMES NO PASSA

de mitjans: que no en saben prou sobre un tema concret, que no en són especialistes, que haurien de llegir vint articles recents sobre el tema que encara no han pogut estudiar a fons, que no disposen de prou temps per elaborar una aportació impecable. Posem per cas: es contacta amb una dona experta en física del cosmos que està dirigint l'Institut del Cosmos d'una

De fet, salta a la vista que la posició humil constitueix una expressió més de l'anomenada "síndrome de la impostora", ben descrit en relació amb tot tipus de dones professionals, no només les científiques: el temor femení que l'entorn les faci fora del seu àmbit professional per manca d'expertesa, la por de ser foragitades del lloc on han arribat amb molt d'esforç.

COMUNICACIÓ I GÈNERE

Al llarg de les dues-centes pàgines del llibre *Qui parla i qui calla* (Eumo Editorial, 2023), que porta per subtítol *Comunicació i (des)igualtat entre dones i homes*, les autores -Irene Yúfera, Estrella Montolio i Elisa Rosado- analitzen les llengües i la comunicació, la vida quotidiana i la comunicació en la vida professional. I dins d'aquests tres grans blocs, hi trobem aspectes com el llenguatge inclusiu, la comunicació multimodal, la violència comunicativa, les xarxes socials i els seus algorismes, els mitjans de comunicació, el lideratge o els fenòmens de comunicació no igualitària en entorns professionals, entre altres.

Entrevista del passat febrer a Ràdio Montblanc a una treballadora social sanitària i a una infermera.

LA IMPORTÀNCIA DE LA COMUNICACIÓ RESPONSABLE

La cinquena Jornada Anual de Comunicació Corporativa reflexionarà sobre aspectes com l'ètica i la credibilitat

TEXT VICTÒRIA HITA
IL·LUSTRACIÓ JUDIT CANELA

Els experts recorden que la comunicació cal exercir-la de manera responsable. Aquesta serà la temàtica sobre la qual versarà la cinquena edició de la Jornada anual de Comunicació Corporativa, que el proper 24 de novembre tindrà lloc al Col·legi de Periodistes. Una trobada que, any rere any, s'ha anat consolidant fins a convertir-se en una cita imprescindible i que, enguany, pretén debatre al voltant de la manera com exercim la professió enmig d'un entorn on, cada cop més, proliferen les manipulacions i les mentides interessades.

El Grup de Treball de Comunicació Corporativa del Col·legi de Periodistes de Catalunya i Dircom (Associació de Directius de Comunicació) organitzen la cinquena edició de la Jornada Anual de Comunicació Corporativa amb el títol “Comunicació responsable com a eina de transformació social”. L'acte tindrà lloc el 24 de novembre a la seu de Rambla Cata-

La conferència inaugural anirà a càrrec de José Manuel Velasco, *coach* executiu en comunicació i expresident de la federació Aliança global per a les relacions públiques i la gestió de la comunicació (Global Alliance for Public Relations and Communication Management), que des de fa temps alerta sobre la pèrdua de confiança d'institucions, de mitjans i d'agents que treballen en la comunicació. “Després de la classe política, som el segon grup que presenta una pèrdua més notable de credibilitat, segons el Baròmetre Edelman 2022”, afirma Velasco. Per a aquest expert

LA PÈRDUA DE CONFIANÇA ENTRE LA CIUTADANIA AFECTA INSTITUCIONS I MITJANS, PERÒ TAMBÉ ELS AGENTS QUE TREBALLEN EN LA COMUNICACIÓ

lunya i promet ser un espai de debat sobre la urgència de treballar amb responsabilitat social en uns moments en què moltes informacions arriben des de mitjans (sovint no periodístics) que prioritzen la immediatesa al rigor i la reflexió.

en comunicació corporativa, “el col·lectiu de professionals ha de vetllar perquè s'acompleixi el Codi deontològic del periodisme: ha de ser garant de la veritat, ja que una caiguda de la credibilitat comporta una pèrdua de la qualitat democràtica”.

Cristina Salvador, periodista, consultora de comunicació, membre de la Junta del

LLUMS LLARGUES I MIRADA DE CONJUNT

La filòsofa Marina Garcés sosté que la confiança és l'altra cara de la por i que no depèn de la fe ni de l'esperança, sinó que té a veure amb la nostra capacitat de relacionar-nos amb tot allò que no sabem ni podem controlar. D'altra banda, la psicologia sosté que la confiança està basada en tres components: la competència, la sinceritat i la credibilitat. Hi ha consens en què és clau en tots els aspectes de la nostra vida, individual i col·lectiva perquè és decisiva per a construir relacions sòlides entre persones, empreses, governs, ONG, mitjans, etc.

L'edició 2023 de l'Edelman Trust Barometer Spain, enquesta anual que mesura el nivell de confiança i credibilitat a escala global, descriu un panorama desolador: ansietat econòmica;

LA CIUTADANIA RECLAMA A LES EMPRESES QUE ACTUÏN AMB TRANSPARÈNCIA INFORMATIVA, ÈTICA I MÉS COMPROMÍS SOCIAL

por creixent a tots nivells: personal (feina, inflació) i social (canvi climàtic, guerra, crisi de subministraments, escassetat d'aliments); desconfiança en-

quistada envers les institucions i els mitjans de comunicació; credibilitat només en els portaveus que saben de què parlen, els científics/experts; desigualtat social creixent i teixit social debilitant-se; desinformació, conversa i discurs polaritzat, disgregat en bombolles que exclouen visions diferents.

Enfront de la crisi de credibilitat, el periodisme ha de recuperar la confiança del públic. Pot fer-ho seguint els principis deontològics de la professió, recuperant el rol de *gatekeepers* i allunyant-se de pràctiques periodístiques com les que denuncia el professor Joan Manuel Tresserras: "El periodisme precipitat que es nodreix de Twitter i de filtracions amigues; que no té escrúpols a seguir els dictats de les clavegueres del poder econòmic, polític, policial o judicial; que no comprova fonts; que es limita a traslladar les declaracions i contradecles del teatre més tronat de la política; que fa de còmplice de la piratènia prestidigitadora

de determinats lideratges; que converteix l'entreteniment en el seu paradigma informatiu...".

També els professionals de la comunicació corporativa han de caminar en aquesta direcció. La ciutadania reclama a les empreses (considerades més ètiques i competents que els governs) que actuïn amb transparència informativa, ètica i més compromís social per abordar els reptes posant focus en l'interès comú. La funció d'aquests professionals és connectar les marques amb els seus *stakeholders* i el conjunt de la societat articulant el diàleg que implica construir relacions de confiança, credibilitat i, per tant, enfortir-ne la reputació.

Fent-ho, no només contribuïran a generar més confiança en un món cada vegada més ple de temors, sinó que ajudaran a donar valor a l'empresa o institució de la qual formen part. Això és així perquè avui el valor essencial d'una empresa és el que li atribueix o proporciona l'entorn i els públics d'interès i cada cop té més a veure amb el compromís amb la transformació social, l'Agenda 2030 i causes, problemàtiques, reptes i necessitats d'ordre global. De fet, els criteris ESG (Enviromental, Social and Governance) són cada cop més importants en l'estratègia de negoci, ja que avaluen el compromís social, mediambiental i de bon govern d'una empresa, amb coherència 360.

La responsabilitat és inherent a l'exercici del periodisme i de la comunicació. Que haguem de parlar de comunicació responsable demostra que l'hem de tornar al carril central de la pràctica professional, amb llums llargues i mirada de conjunt.

Ester Medico Moret

Directora de Comunicació de la UOC i membre del Grup de Treball de Comunicació Corporativa del Col·legi de Periodistes

Col·legi de Periodistes i del Grup de Treball de Comunicació Corporativa ho corrobora: "Necessitem un periodisme i una comunicació molt responsables per preservar la democràcia. S'ha de garantir el dret a la privacitat de les persones i el dret a la informació". En un veïnatge universal (*aldea global*) de vídeos, àudios i missatges de text compartits, Salvador aposta pel "dret a l'oblit digital".

EL ROL DELS DIRCOMS

L'Associació de Directors de Comunicació (Dircom), coorganitzadora de la Jornada, té vuit seus territorials, amb un total

de 1.100 persones associades, de les quals aproximadament 260 formen part de la delegació catalana. La mitjana d'edat és de cinquanta anys, tot i que, segons la gerent

"DESPRÉS DE LA CLASSE POLÍTICA, SOM EL SEGON GRUP AMB UNA PÈRDUA MÉS NOTABLE DE CREDIBILITAT" José Manuel Velasco, *coach* en comunicació

a Catalunya, Sandra Arenas, hi ha molta gent jove que s'està introduint en equips de comunicació. Un 58% són dones i un 42% són homes, segons dades de l'entitat. Des que aquesta periodista va assumir el càrrec fa cinc anys "les professionals de la comunicació estan més vinculades al negoci de l'empresa, tenen un rol més estratègic i amb la seva mirada poden influir per tal que l'empresa sigui més profitosa a la societat".

La majoria de dircom procedeix del món del periodisme. És el cas de Xavier Ribera, periodista tarragoní i director de comunicació des de fa sis anys de l'empresa química BASF. Anteriorment, havia treballat a diferents mitjans de comunicació, entre els quals la Cadena SER,

on va fer seguiment del Nàstic, primer, i, després, va dirigir la comunicació del club durant cinc temporades. Més tard, va incorporar-se com a dircom de l'Associació d'Empreses Químiques, amb una trentena de multinacionals al Camp de Tarragona. Sobre la responsabilitat social del periodisme i la comunicació, Ribera apunta que les dinàmiques de treball són diferents. "El nostre món és treballar sota pressió. A la ràdio hi ha un pilot vermell que indica que entres en minuts, el temps és innegociable.

Com a dircom, en lloc d'estar pressionat per les audiències, ho estàs per l'orientació dels resultats, es poden tangibilitzar els

intangibles, hi ha més indicadors numèrics i ets un pont entre els grups d'interès i les expectatives creades a les empreses. Però a tot arreu es tracta de generar emocions a través de les històries: generar orgull, fer plorar, riure...", assegura.

EL CODI, CLAU

La tardor de l'any passat es van celebrar tres dècades del Codi deontològic de la professió. Dels criteris que conté, quin és el que té més risc d'incompliment avui dia que pugui afectar la responsabilitat social de la comunicació? Com influeix en l'imaginari col·lectiu la falta de rigor del debat polític respecte de la veracitat que transmeten o haurien de transmetre els mitjans?

Velasco considera que “la dimensió política té una notorietat pública que està deteriorant l’entorn comunicatiu, ja que hi ha una gran projecció social de les males pràctiques de comunicació”. A més, qualifica de “mal símptoma” que apareguin mitjans que només es dediquen a verificar les notícies, “quan el més important és fer una selecció rigorosa dels fets i defensar l’interès públic. Això està per sobre, èticament, dels interessos i els condicionants de mitjans i empreses”. “Els mitjans sempre han tingut propietaris, sempre hi ha hagut un biaix editorial clar

"L'ACTIU MÉS IMPORTANT D'UNA EMPRESA NO ÉS EL PRODUCTE QUE VEN, SINÓ LA CREDIBILITAT I LA REPUTACIÓ"

Cristina Salvador, consultora

i conegut, —sosté Velasco— si bé ara estan immersos en una crisi de publicitat, un procés de transformació tecnològica i una crisi ètica”. En els temps de les *fake news*, creu que, en general, “la mentida es castiga menys”.

Velasco opina que “és un error fixar periodistes com a responsables de comunicació perquè no es converteixen de la nit al

dia en dircom: cal formació, experiència i complir el codi de la professió”. Tot i que creu que són oficis clarament diferents, afegeix que no hi ha “trinxeres” entre les dues activitats: “el periodisme explica notícies i la comunicació utilitza tècniques periodístiques; es tracta d’explicar la veritat, contrastar les fonts, generar opinió sobre els principals reptes mundials”.

Cristina Salvador no veu diferències en la responsabilitat social de periodistes i dircom. “Per què a un periodista d’empresa se’l veu més lluny de l’ètica? El Codi deontològic és per a tothom i és inherent a la funció de servei públic: periodistes i comunicadors gestionem continguts i treballem per a empreses. Les línies són molt fines, ara bé, si exerceixes en una empresa no periodística has de citar-ne

les fonts, no pots mentir, els reptes ètics són els mateixos, ja que l’actiu més important d’una empresa no és el producte que ven, sinó la credibilitat i la reputació. La manca de transparència de les empreses no és una opció”.

Ribera, coincideix en aquesta anàlisi: “la temptació de no ser ètic pot semblar que té efectes positius, però la reputació construïda al llarg del temps es pot destruir en segons. Cal ser enyor, perquè del que faig avui potser no en veuré resultats fins d’aquí tres setmanes”. Acomplir el Codi deontològic és “innegociable”, conclou.

Per Salvador, el primer que cal fer per aconseguir un paradigma de transformació és “una presa de consciència sobre la importància d’informar-se de manera veraç. La gent ha de saber diferenciar fets i opinió, ha de ser capaç de no estar adormida i proposar canvis, de despertar accions. La comunicació responsable ha de donar elements per generar un pensa-

"LA REPUTACIÓ CONSTRUÏDA AL LLARG DEL TEMPS ES POT DESTRUIR EN SEGONS"

Xavier Ribera, BASF

ment crític”. “Cada persona —afegeix— és en si mateixa un micromitjà amb canals i un codi que ha escollit i per arribar a ser social cal que conegui el Codi deontològic. Per això, és important oferir eines per comprendre notícies, despertar curiositats i que s’expliqui a les escoles el risc de donar informacions incorrectes o de crear rumors”.

ESCOLTAR I SER CRÍTICS

Una de les qualitats que Ribera remarca a l’hora de construir la responsabilitat social és “tenir dues orelles i una boca, per escoltar el doble del que parlem, i així generar emocions i efectes positius”. Ho qualifica com “escolta activa”, un concepte que matisa: “cal ser crítics, contrastar les notí-

cies, no confondre publicitat i informació, basar el que es transmet en fets reals, sense maquillatge”.

Segons Velasco, el repte és “fomentar el diàleg, un arma poderosa, en les principals qüestions socials, com el canvi climàtic i les desigualtats econòmiques mundials”. I alerta que la situació és “dramàtica” i que “és l’hora de recuperar la credibilitat i opinar sobre els reptes socials i mediambientals del món”. El seu discurs es concreta en l’impuls de

l’ODS 18 (Objectiu de Desenvolupament Sostenible de l’ONU), que sota el concepte de *comunicació responsable*, incorpora idees com la llibertat d’opinió i de premsa, basar la comunicació en fets reals, lluitar contra les notícies falses i qualsevol mena de pro-

paganda, educar les persones perquè utilitzin els poders de la comunicació a través de les xarxes socials, donar suport públic i privat al periodisme rigorós, promoure la igualtat de gènere i el llenguatge positiu i inclusiu i, finalment, sentir empatia per les persones que pateixen guerres, fam, migracions forçades, discriminacions. Ç

Més informació a:

<https://jornadacomunicacioncorporativa.wordpress.com/programa> Programa de la jornada “Comunicació responsable com a eina de transformació social”

www.periodistes.cat/codi-deontologic › Codi deontològic del Col·legi de Periodistes

www.edelman.com.es/2023-edelman-trust-barometer › Baròmetre Edelman

www.dircom.org/wp-content/uploads/2022/01/Documento_Buenas-Practicas_ES_DBPPD.pdf › Periodistas y directores de comunicación. Un compromiso ético para el futuro

Dossier
Enganxats a la dopamina

PANTALLES, ADDICCIONS I PERIODISME

Neurotransmissors com la dopamina, la serotonina i l'adrenalina afecten la cognició, l'atenció i l'aprenentatge

En periodisme, ja quasi res és com abans. Les tecnologies digitals han canviat models i formats i, també, han mutat les maneres de consumir notícies i actualitat. Els joves, enganxats a les pantalles digitals i les aplicacions, són els que viuen més allunyats de la realitat tradicional de la professió. Tot i això, els mitjans de comunicació necessiten captivar les audiències joves en un entorn en què l'ús de continguts sense fi a les xarxes generen addiccions de comportament i efectes negatius sobre l'activitat cognitiva. En l'era digital, tothom està exposat a les tecnologies tòxiques, però els infants i els joves són els més vulnerables.

TEXT ELISABET CARVAJAL

Periodisme, periodistes i mitjans de comunicació viuen en una constant muntanya russa degut a la irrupció de les tecnologies digitals. Seguir el ritme trepidant de la tecnologia digital i de les aplicacions —xarxes, realitat virtual, metaversos— i aconseguir situar-se on es troben les audiències, especialment els joves, que mostren una clara desafecció pels mitjans de comunicació tradicionals, resulta una missió imprescindible per sobreviure, però també complexa i carregada de responsabilitat.

En l'era digital, les pantalles formen part de la vida quotidiana i els mitjans de comunicació no poden quedar-se'n al marge. En poc més d'una dècada, el tsunami tecnològic ha transformat el consum dels mitjans i s'ha multiplicat el temps que s'hi dedica. Televisió i cinema han perdut la sobirania i han de competir amb les plataformes digitals. El consum “a la carta” de continguts, sense limitacions d'horaris, a més de l'arribada i el desenvolupament constant de les xarxes socials, des de Facebook fins a TikTok, entre altres transformacions, configuren el nou i gran univers del consum dels mitjans.

LA DOPAMINA TÉ UNA ÀMPLIA GAMMA DE FUNCIONS, ENTRE LES QUALS EL PLAER I LA REGULACIÓ DEL SISTEMA DE RECOMPENSA EN EL CERVELL

La presència a les xarxes socials és, en general, una pràctica consolidada entre els mitjans. I, tot i les alarmes sobre els efectes addictius de les pantalles digitals i les aplicacions de continguts sense fi, la preocupació i la necessitat dels mitjans de comunicació d'arribar a públics joves fa que s'explorin aquests canals i s'hi estenguin la presència.

Segons Enrique San Juan, director de Community Internet, expert en periodisme digital i formador del Col·legi de Periodistes, “el periodisme i els mitjans no s'escapen de la realitat tecnològica. Els mitjans han d'informar, si bé la necessitat

present és viure i ho fan a través de l'audiència. I, ara mateix, TikTok és una de les plataformes més eficients per als mitjans de comunicació”.

Segons dades de l'Informe Digital News Report 2022 del Reuters Institute, les generacions més joves s'estimen més informar-se a través de les xarxes socials. Un 39% dels enquestats entre 18 i 24 anys afirma fer servir les xarxes com a principal font d'informació. Una dada: en només tres anys, TikTok ha quintuplicat l'ús res-

L'IMPACTE DE LES XARXES SOCIALS HA ESTAT ENORME I HA MODELAT COMPLETAMENT ELS CERVELLS DELS JOVES, APUNTEN ELS EXPERTS

pecte a la consulta de notícies, d'un 3% el 2020 a un 15% el 2022, a la mateixa franja d'edat abans citada.

Segons l'Informe, l'any 2022 eren set-cents els mitjans que comptaven amb un canal informatiu a TikTok, entre aquests el *Washington Post* i *El Mundo*. Crida l'atenció, dins el panorama espanyol, el cas d'Ac2ality, un dels de més èxit dels canals a TikTok dedicats a la difusió de notícies. Es tracta d'un compte dirigit per un equip aliè al món del periodisme. Creat per Daniela McAreana, el model que proposa Ac2ality dona resposta a un aspecte en què l'Informe Reuters incideix especialment: el percentatge significatiu de joves que eviten les notícies perquè els resulten complicades d'entendre.

Amb una llarga trajectòria com a formador en xarxes socials i periodisme digital, San Juan afirma que “als periodistes en general, els costa ser a l'avantguarda en periodisme digital. Crec que hi ha molts pocs periodistes que siguin a TikTok i que coneguin el mitjà en profunditat, des de la capacitat addictiva que pot exercir aquesta

xarxa, fins a com es mouen les mareas de contingut. Els periodistes i els mitjans ho han d'experimentar perquè els joves ja no tenen com a referent la capçalera d'un diari, tenen uns altres referents i acostuma a ser una plataforma sense capçalera, només informació”.

D'altra banda, San Juan, recorda que “totes les xarxes socials resulten addictives en diferents intensitats. Però, sens dubte, TikTok és la que genera una major addicció de les xarxes d'ús més habitual ara mateix.

Amb tot, els mitjans han de restar amants si volen resistir i persistir, i han de ser a les xarxes socials. I, en aquest sentit, TikTok ha obert una

esquerda en relació amb les altres xarxes socials”.

ALERTES ENCESES

Sens cap mena de dubte, la cara més controvertida i preocupant de les pantalles digitals i de les aplicacions amb contingut sense fi és l'impacte extraordinàriament addictiu en els usuaris, així com els efectes negatius en la cognició, l'atenció i l'aprenentatge que provoquen, especialment entre els joves. “L'any 2004, Facebook era entretingut, l'any 2016 ja era addictiu”, assegura el psicòleg nord-americà, Adam Alter, que el 2017 va treure al mercat *Irresistible: The Rise of Addictive Technology and the Business of Keeping Us Hooked* (*Irresistible: l'auge de la tecnologia addictiva i el negoci de mantenir-nos enganxats*), un dels llibres més famosos dels darrers temps que analitzen l'impacte de la tecnologia tòxica en el cervell humà.

“L'era de les addiccions del comportament es troba a les beceroles, encara que hi ha senyals que apunten a una crisi”, indica Alter. I és que cada vegada hi ha més estudis carregats de dades que alerten de les addiccions de comportament que es deriven d'aplicacions com xarxes socials, realitat virtual i metaversos i que afecten

especialment els usuaris joves així com els infants.

Les addiccions del comportament no són un efecte exclusiu de l'ús de les pantalles digital i els seus continguts recreatius, si bé en les darreres dècades s'ha estès i afecta més persones. “Algunes d'aquestes addiccions com els jocs d'atzar i l'exercici

impliquen el consum de substàncies, però que produeixen els mateixos efectes. I, en aquest context, cal fer èmfasi en què els experts —des de la psicologia, a la neu- rociència i la psiquiatria— coincideixen que l'impacte de les xarxes socials ha estat enorme i ha modelat completament els cervells dels joves.

"MOLTS POCs PERIODISTES SÓN A TIKTOK O CONEIXEN EL MITJÀ EN PROFUNDITAT I LA SEVA CAPACITAT ADDICTIVA" Enríque San Juan

són velles conegudes, altres com afartar-se de capítols de sèries i l'ús dels telèfons intel·ligents són relativament noves”, apunta Alter. Unes addiccions que no

“Els efectes de les pantalles són molt menys importants i devastadors en el cervell ja format d'una persona adulta que en el d'un infant”, explica l'investigador francès i prestigiós expert en neurociència Michel Desmurget, autor del llibre *La fábrica de los cretinos digitales: los peligros de las pantalles*

para nuestros hijos (Península, 2022), on adverteix d'aquests perills.

El per què d'aquesta addicció té molt a veure amb la força de les imatges. El 2019, un estudi internacional publicat al *Physical Review* va mostrar com els estímuls visuals exciten grups de neurones en l'àrea “visual”, situades en el lòbul occipital del cervell. “Molts estudis han demostrat l'existència d'una relació entre l'activitat elèctrica del cervell i els processos psico- fisiològics, tal com l'estat d'alerta, l'excitació, l'atenció, la memòria i les funcions executives. Entre aquestes tasques, l'anàlisi de l'activitat del cervell relacionada amb el processament dels estímuls visuals és una de les més interessants i activament estudiades en la ciència moderna”, va assegurar Alexander Pisarchik, investigador

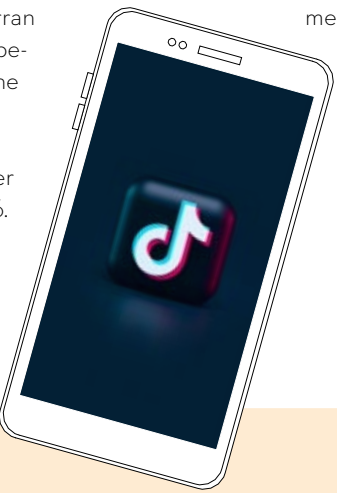
L'addicció a les pantalles i a les aplicacions preocupen a molts experts. Foto: Rob Hampson (Unsplash)

LA BOMBOLLA XINESA ADDICTIVA

Daniel Ferran és un periodista tot just acabat de llicenciar. El seu treball de fi de grau s'ha centrat en la xarxa xinesa TikTok i el seu ús com a mitjà informatiu. Amb una publicació en aquesta xarxa, en la qual explicava com una sèrie infantil en què apareixia un bisó no binari era retirada als Estats Units, Ferran va aconseguir fins a 1,4 milions de visualitzacions i setanta-un mil M'agrada. “Em vaig adonar que l'algoritme de TikTok premia més l'opinió que el contingut informatiu. És a dir, que a partir d'una notícia, donis la teva opinió en el vídeo. Quan més polèmica i rocambolesca sigui aquesta opinió, més es difon”, afirma Ferran. “Fins aquí, no és res de nou. També pots veure això a determinats canals de televisió, si bé el que fa TikTok és que crea una bombolla

d'opinió al voltant de l'usuari amb l'objectiu que cada vegada hi passis més temps a l'aplicació. El format, vídeos curts que han de cridar l'atenció dels joves i l'efecte del *contingut infinit* fa que el temps passi molt de pressa”, assegura. A més de l'anàlisi de la xarxa com a motiu d'estudi, Ferran també explica la seva experiència com a usuari. “M'he sentit enganxat a TikTok. Hi vaig entrar per fer el treball, tot i així vaig haver de desinstal·lar l'aplicació. T'enganxa i passes molta estona perdent el temps. Si hi ets, és important que controlis el temps. És molt útil

fer ús d'un temporitzador”, recomana. Actualment, Ferran, amb tot el coneixement i l'experiència de què disposa sobre TikTok, manté el seu canal obert. “Crec que la plataforma pot servir per fer un periodisme diferent, molt més efectiu que Facebook o Instagram, si disposes de bones fonts. Mantinc el meu compte obert, com a currículum, per poder acreditar de cara als mitjans que conec el mitjà”, conclou.

del Centro de Tecnología Biomédica de la Universitat Politècnica de Madrid, que va participar en l'estudi.

Segons Alger, aquestes addiccions estan formades de sis ingredients, que segons aquest expert són “objectius atractius fora del nostre abast, retroalimentacions positives, irresistibles i impredecibles; un sentit de millora gradual; accions la dificultat de les quals augmenta amb el temps; tensions

de reaccions publicant una foto darrere l'altra”, afirma.

MISSATGER ENTRE NEURONES

La dopamina és un neurotransmissor, una substància química que actua com a missatger entre les neurones en el sistema nerviós. Altres neurotransmissors populars són la serotonina i l'adrenalina. La dopamina té una àmplia gamma de funcions, entre les quals el plaer i la regulació del sistema de recompensa en el cervell. Això fa que, quan s'allibera, el desenvolupament d'addiccions es

CADA VEGADA MÉS ESTUDIS ALERTEN DE LES ADDICCIONS DE COMPORTAMENT DERIVADES DE XARXES SOCIALS, REALITAT VIRTUAL I METAVERSOS

que han de ser resoltes, i connexions sòlides”. “Instagram, per exemple, és addictiu perquè algunes fotos aconsegueixen moltes reaccions i altres es queden curtes. Els usuaris persegueixen la pròxima allau

produeixi d'una manera ràpida. Però també podria servir per afavorir hàbits positius relacionats amb la motivació, l'aprenentatge o la memòria, activitats cognitives en què també hi intervé.

“La tecnologia no és moralment, ni bona ni dolenta, fins que les corporacions la fan servir i la dissenyen per al consum massiu. Les plataformes i les aplicacions es poden dissenyar amb ànim d'enriquir les connexions socials, o com les cigarretes, es poden dissenyar perquè siguin addictives”, afirma Alter al seu llibre.

En efecte, si els dissenyadors per a pantalles digitals són capaços d'aconseguir aplicacions en les quals les persones hi destinen tant temps i diners, es podrien trobar, amb les mateixes tecnologies, metodologies i coneixements neuroci- entífics, maneres per poder avançar en benefici tant de les persones com del conjunt de la societat? Segurament, la resposta a aquesta pregunta és afirmativa, ja que la química no és tan determinant com la responsabilitat de tots aquells qui decideixen manipular-la. Ç

Dossier
Enganxats a la dopamina

NO MARXIS!

Els mitjans busquen la manera de retenir l'atenció de l'audiència

Nous temes, noves mirades, nous formats. Amb aquests tres elements resumeix Rodrigo Blázquez, copresentador de La Sexta Noticias, el camí per, no només arribar a noves audiències –més joves–, sinó també per retenir-ne l'atenció. En aquest reportatge, es conversa amb periodistes que des de la televisió, la ràdio, i també des de nous formats com Twitch, participen d'aquesta competició amb receptes diverses. Entre altres coses, trenquen mites: els joves s'informen, també ho fan en mitjans tradicionals i no tenen problemes amb formats de llarga durada.

TEXT **ADRIÁN CABALLERO**

En el negoci dels mitjans de comunicació existeix una dura competència per aconseguir el màxim de subscriptors de pagament possibles. Però, al darrere, s'amaga una competència molt més dura i transversal: la de l'atenció de l'usuari. Alguns han afirmat fins i tot que l'atenció és l'or del segle XXI i les xarxes socials en són el principal exponent: amb permís del “verificat blau” d'X (fins fa poc Twitter), el principal negoci d'aquestes xarxes és fer passar el màxim de temps possible als usuaris en l'aplicació perquè, a banda de contingut, consumeixin el màxim de publicitat possible.

Als mitjans aquesta lògica s'aplica igualment: com més temps passem veient una cadena de televisió, escoltant una emissora de ràdio, llegint notícies en un digital o navegant per plataformes com YouTube i Twitch, més anuncis veurà cada espectador i més audiència acumularà el mitjà o canal (cosa que repercutirà en més ingressos per publicitat).

Ara bé, si d'alguna cosa ens adverteixen els diferents informes i estudis publicats els darrers temps és que s'està produint un canvi d'hàbits en el consum d'informació. Per una banda, el Digital News Report, publicat aquest 2023, afirma que un 40%

dels espanyols desconfia de les notícies i que un 13% hi està poc o gens interessat. D'una altra banda, un estudi de Microsoft al Canadà alertava que la mitjana de l'atenció de l'esser humà havia caigut quatre segons en qüestió de quinze anys (dels dotze segons del 2000 als vuit del 2015). I qualsevol d'aquestes dades s'accentua –negativament– en el cas dels joves.

"EXISTEIX UNA COMPETICIÓ MUNDIAL PER L'ATENCIÓ, I TOTS FEM EL QUE PODEM"

Rodrigo Blázquez, La Sexta

També hi ha un altra tendència preocupant per als mitjans, com és la gran quantitat de gent que evita mirar les notícies, sobretot les males notícies.

“L'evasió selectiva de les notícies és una tendència social a l'alça. El consum de notícies negatives pot afectar emocionalment la persona que consumeix aquesta informació: són estímuls per al cervell emocional, que els interpreta i els gestiona bé o malament segons els recursos, els aprenentatges i els hàbits emocionals de cadascú”, explicava Mireia Cabero, professora dels Estudis de Psicologia i Ciències de l'Educació de la UOC el passat

mes de juny al portal d'aquesta universitat en un article sobre per què els ciutadans eviten les males notícies.

Així doncs, amb tots aquests condicionants, com s'ho fan els mitjans per sortir-se'n i tornar a captar l'interès dels ciutadans? “Existeix una competició mundial per l'atenció, i tots fem el que podem”, exposa de manera sincera Rodrigo Blázquez, actual copresentador de La Sexta Noticias i que fins al juliol dirigia La Sexta Clave,

espai televisiu de mitja hora que, després de l'informatiu, analitza l'actualitat amb el que Blázquez buscava “nous temes, noves mirades i nous formats”. Tres aspectes clau per fer el millor contingut possible que atregui, al mateix temps que retengui, l'atenció del públic.

FRAGMENTACIÓ

Amb tot, els grans mitjans de comunicació han d'entendre que, “en comptes d'una audiència o un públic, convé parlar de diferents audiències o públics”, afirma Elsa Moreno, professora i investigadora de la Universitat de Navarra i una de les

responsables de l’informe digital News Report a Espanya.

En aquest sentit, és important entendre el que els investigadors Hüseyin Macit i Orhan Güngör exposaven en un article científic el 2018: els mitjans i les xarxes poden ser atractives cosa que, a nivell neurològic, “les converteix en addictives”. I detallen que “cada persona passa per un procés químic diferent” segons el que consumeixin. Així, en la línia del que exposa Moreno, es confirma que la mateixa

A LA COMPETICIÓ PER L’ATENCIÓ JA NO NOMÉS HI JUGUEN ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ, SINÓ TAMBÉ PLATAFORMES DE STREAMING I XARXES

proposta no genera la mateixa reacció de satisfacció que ajudi a retenir l’atenció.

Així, la fragmentació del públic dificulta que mitjans, com les principals capçaleres, necessitades de milers i milers –quan no són milions– d’espectadors, assolixin els objectius. Però, si aquest no fos un repte suficient per captar l’atenció, Moreno apunta també a una “emergència i diversitat” de canals. Així doncs, en la competició per l’atenció ja no només s’enfronten els

mitjans de comunicació, cadascú amb una oferta informativa i de formats, sinó que també entren en joc les plataformes de streaming i, és clar, les xarxes socials. “És cert que cada cop aconseguim retenir menys l’atenció, tot i així, crec que té relació amb l’existència d’una major oferta”, explica Marina Lobo, periodista de la cadena SER.

L’oferta diferent –sobretot en format i mirades, potser no tant en temàtiques– està atraient molt públic, especialment

jove, cap a mitjans alternatius, canals de Twitch i YouTube i, en definitiva, cap a les xarxes socials. “El nou ecosistema de mitjans ha revifat la preocupació sobre la ruptura entre els joves i els mitjans tradicionals, que va lligada a com xarxes com TikTok, Twitch i Instagram, vinculades al vídeo i a la imatge, atrapen l’atenció dels nous públics joves”, incideix la investigadora Elsa Moreno.

Això vol dir que els mitjans tradicionals no poden aspirar a atreure i retenir audiències de tot tipus? Ni de bon tros. El que vol dir, no obstant, és que l’actual context obliga els mitjans a entendre que,

davant una oferta ampla, fragmentada i concreta per a “tots els gustos”, hauran d’oferir espais amb noves idees i llenguatges. Afegir-hi, també, nous canals on trobar, per exemple, audiències més joves que, de cap manera, renunciïn a la informació. “Un noi o una noia mira vídeos de trenta segons on s’expliquen les notícies i també escolta pòdcasts d’història, cultura o entrevistes d’hora i mitja i directes de Twitch de dues hores. I para atenció a tot”, apunta Lobo.

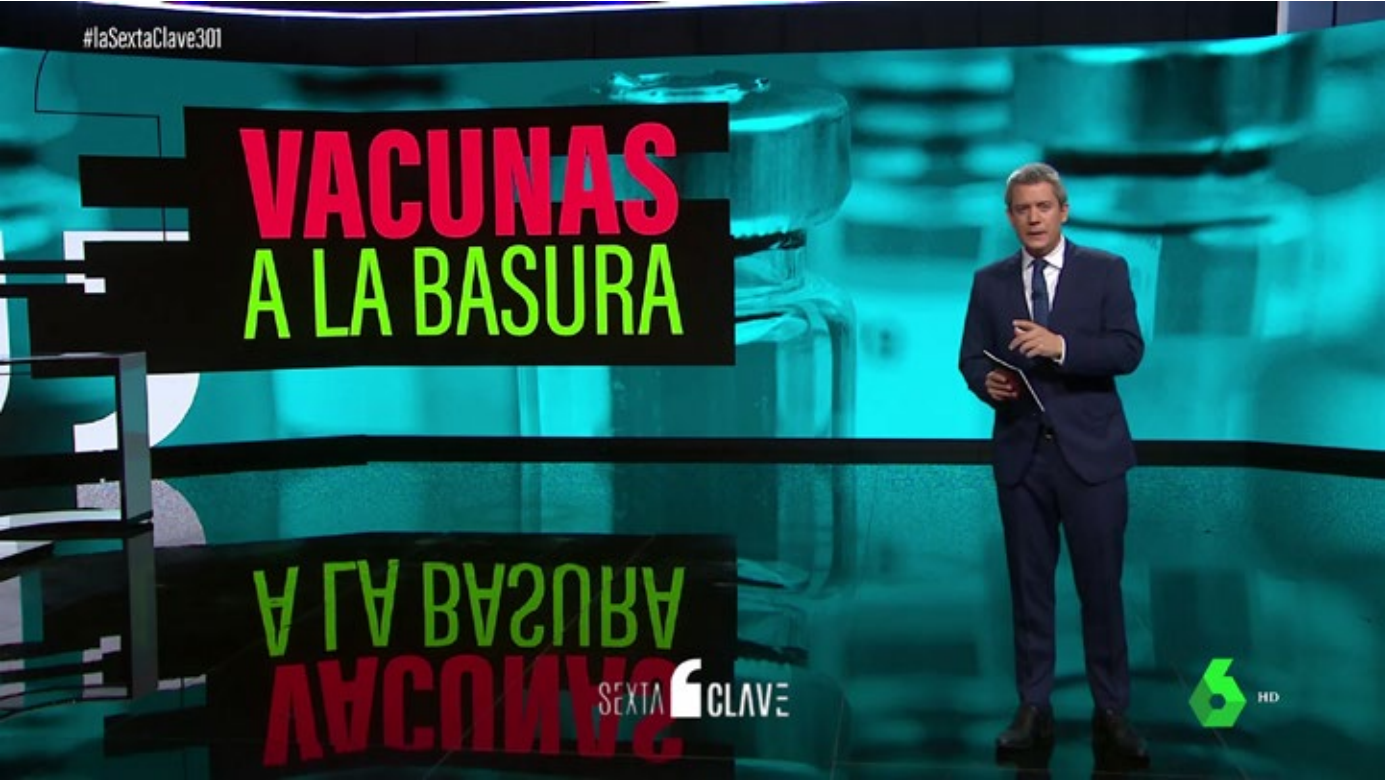
D’AUDIÈNCIA A COMUNITAT

Un cop entès el primer exercici per poder atreure més i millor l’audiència, el segon passa per convertir aquesta audiència en una comunitat, un concepte cabdal en l’èxit dels principals canals digitals i comptes informatius de xarxes socials i que les persones entrevistades animen a treballar des dels mitjans tradicionals. “Gran part de l’èxit dels nous formats o dels formats actualitzats rau en el sentiment de pertinença a una comunitat”, planteja Lobo, que posa com a exemple “els pòdcasts més escoltats en què, a banda d’entrevistes interessants i un llenguatge comú al dels espectadors, trobem la comunitat participant-hi amb àudios, xous en directe...”.

ELS JOVES, DIFERENTS

La relació entre els ciutadans i la informació periodística ha canviat en els darrers anys, sigui quina sigui l’edat de l’usuari. Aquest canvi, però, és molt més pronunciat entre els joves, cosa que suposa tot un repte per a molts mitjans. Segons dades del Digital News Report 2023, només 1 de cada 4 joves menors de 24 anys s’informen accedint a un web o aplicació de notícies, en contrast amb un 52% dels majors de 35 anys que sí que ho fan. Amb tot, no és només una qüestió del “on” sinó també del “com”. Segons dades del mateix informe, la generació Z (nascuts entre el 1996 i el 2010) és la que menys els agrada llegir les notícies i és, en contrast, la generació a qui més els interessa

informar-se en format àudio i vídeo. No és estrany, doncs, que, mentre un 45% dels espanyols consumeixen pòdcast, entre els menors de 24 anys aquesta xifra puja fins a un 70%. Tampoc és estrany que el percentatge de joves que s’informen mitjançant vídeos curts a TikTok (20%) dobli la mitjana espanyola (10%). Mentre la periodista Marina Lobo, de la cadena SER, defensa que els joves consumeixen tot tipus de formats, Elsa Moreno, professora i investigadora de la Universitat de Navarra, apunta precisament a com es diversifica l’atenció dels joves a múltiples canals. Així doncs, es confirma un consum diferent per part de les noves generacions.

Rodrigo Blázquez, que fins fa poc dirigia La Sexta Clave, programa on explorava noves mirades i nous formats per poder captar l’atenció del públic. Foto: La Sexta

Nadine Romero i Carla Rubio són les responsables de la plataforma Twitch del programa *Eufòria* de TV3, un cas d'èxit a les xarxes. Foto: TVC

L'atracció per participar d'una comunitat està, no només relacionada amb la dopamina —“la molècula de la felicitat a curt termini”, com la defineix Jorge Ratia, periodista i divulgador sobre Psicologia—, sinó que també hi ha una forta relació amb l'oxitocina, relacionada, segons l'expert, amb “les relacions interpersonals” i “ens ajuda a establir vincles emocionals” i ens fa sentir participants de quelcom.

Una situació semblant al que passa a Twitch, on Lobo té un espai informatiu al canal de *Spanish Revolution* i on cada dia posa l'accent en el xat. Allà la gent comenta coses i, fins i tot, hi aporta el grànet de sorra. “M'ha passat més d'un cop que, al tractar temes d'actualitat a Twitch, penso en alguna cosa i busco informació en directe. I, de sobte, un usuari m'aporta informació de context o un enllaç rellevant”, prossegueix.

Tornant als mitjans tradicionals, es pot aspirar a un públic molt ampli sempre que s'ofereixin propostes destinades a diferents

FORMAR PART D'UNA COMUNITAT ESTÀ VINCULAT A LA DOPAMINA, PERÒ TAMBÉ A L'OXITOCINA, QUE ENS AJUDA A ESTABLIR VINCLES EMOCIONALS

tipus d'audiència i a través de diferents canals. Aquesta premissa és bàsica per entendre, d'una banda, les propostes diferenciades que en els darrers anys presenten les graelles de les diferents cadenes de televisió i ràdios i, de l'altra, com s'ofereixen, en paral·lel a la graella o a les seccions habituals, canals secundaris amb pòdcasts, reportatges, vídeos i directes temàtics i de nínxol. “Els internautes espanyols volen consumir pòdcasts i vídeos de temes específics”, subratlla Moreno.

A més, aquest format genera sensacions plaents en els usuaris. Spotify, que en els darrers anys ha apostat molt fort pels pòdcasts, es va associar amb l'empresa d'investigació Neuro-Insigh per crear Sonic Science, un extens estudi sobre com

els diferents tipus de pòdcasts afecten l'estat d'ànim i la memòria dels oients. Així, van descobrir que els programes de crims reals generen una intensitat emocional baixa malgrat que tenen un gran impacte

ELS PÒDCASTS DE CELEBRITATS I DE COMÈDIA ACTIVEN EMOCIONS DEL PASSAT I ELS D'ESPORTS TOT TIPUS DE RESPOSTES NEUROLÒGIQUES

en la memòria. D'altra banda, els pòdcasts de celebritats i comèdia activen emocions del nostre passat, mentre que les xerrades al voltant dels esports activen tot tipus de respostes neurològiques. Unes conclusions que els mitjans de comunicació farien bé de tenir en compte.

MÉS ENLLÀ DEL CONTINGUT

Així, no és només qüestió de continguts de nínxol, sinó que cal aprofitar per entendre millor l'audiència i, sigui el tipus de mitjà que sigui, aconseguir-ne la màxima retroalimentació al mateix temps que s'experimenta amb nous formats i, també, amb els llenguatges de les xarxes socials, en especial TikTok, emprada per informar-se per un 20% dels joves menors de vint-i-quatre anys i per un 10% d'espanyols en general.

Adaptar-s'hi i comprendre que l'audiència s'ha fragmentat igual que s'ha incrementat l'oferta és ser conscient que la competició per l'atenció exigirà un esforç extra a les empreses periodístiques en el que apunta a ser, de nou, un punt d'inflexió entre un model de negoci basat en l'audiència i el model basat en subscripcions, més exigent en la qualitat i també cada cop més necessitat de donar resposta a la comunitat (de subscriptors). La predicció és, doncs, la de mitjans tradicionals multicanals tractant d'atrapar tot tipus de públics convivint amb petits mitjans i iniciatives periodístiques personals

específicament de nínxol i amb resultats igualment reeixits.

El més important és entendre que el públic no decreix. “Sí, pensem cada dia en la gent que fuig de les notícies; però pensem encara més en els que sí que ens veuen”, admet Blázquez, ahora que celebra que La Sexta

Clave, que fins mesos enrere presentava, tingui una audiència més jove que la mitjana de la cadena.

El que canvia no és la falta d'audiència, sinó l'exigència de “quelcom més” respecte a fa un temps. Busquen més profunditat en temàtiques concretes i fugen del simple “butlletí informatiu”, recorda Lobo. D'altra banda, la comunitat científica reconeix que encara no existeix una tecnologia que mesuri la felicitat i, per tant, els mitjans no poden anar més enllà de les dades d'audiència i de les subscripcions.

En definitiva, sense una fórmula màgica que es pugui aplicar universalment, haurérem de conformar-nos amb l'expressió que més s'ha repetit durant aquest reportatge: nous temes, noves mirades i nous formats. **Ç**

Dossier
Enganxats a la dopamina

EL CERVELL ENS ENGANYA

La dopamina alimenta la proliferació
de les *fake news*

La dopamina afavoreix la difusió de la desinformació. Sentim plaer quan llegim una informació que s'ajusta a les nostres creences. El biaix de la confirmació ho accentua: difonem els continguts que confirmen les nostres idees i rebutgem aquelles que les refuten. Que sigui veritat o no és col·lateral. En resum, és fruit de la nova manera d'informar-nos, en què Internet i les xarxes socials tenen un paper fonamental i en què també, cada cop hi ha més organitzacions i interessos que actuen com a emissors d'informació i que busquen persuadir-nos d'alguna cosa. Tot plegat, unit als nostres prejudicis, creen la tempesta perfecta perquè les mentides triomfin.

TEXT FRANCESC PONSÀ

“Hillary Clinton involucrada en una trama pedòfila”. “L’incendi de Notre Dame va ser provocat per l’ISIS”. “Donald Trump nega la salutació a un sacerdot negre”. Aquests titulars que van encapçalar notícies falses van ser compartits per milers de persones a les xarxes socials. Però per què passa? Per què tendim a compartir ràpidament algunes notícies? Això, en part, té a veure amb la dopamina que segrega el nostre cervell. Sentim plaer quan accedim a informació que confirma les nostres conviccions. El fet que la nostra ment pressioni per creure’ns notícies falses està relacionat amb el funcionament del nostre cervell, amb una sèrie de biaixos cognitius que alteren el nostre judici i una combinació de la personalitat i de l’estat emocional d’aquell moment.

La manera com consumim informació és clau. Trobar un contingut nou, sorprenent, exclusiu i ser el primer a enviar-ho ens fa sentir bé encara que, alhora, ens pot fer caure en el parany de la desinformació. “Per això les bones notícies falses seran sorprenents o apel·laran a les nostres pors i emocions”, afirma Àlex López-Borrull, professor de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i autor del llibre *Bulos Científicos: de la tierra plana al coronavirus* (Anaya, 2020).

D’acord amb això, Mario Sorribas, professor de Comunicació Persuasiva a la Universitat Internacional de Catalunya (UIC), sosté que “les *fake news* tenen algunes característiques que les porten a generar sensació de recompensa en el lector. Per exemple, moltes de les notícies

"LES FAKE NEWS TENEN CARACTERÍSTIQUES QUE LES PORTEN A GENERAR SENSACIÓ DE RECOMPENSA EN EL LECTOR" MARIO SORRIBAS, UIC

falses presenten titulars cridaners, estranys, poc habituals, escandalosos... (“un home ha mossegat un gos”; “descobreixi el secret per guanyar milions en pocs minuts”...). I aquestes són expressions molt apetitoses per al nostre cervell, que de seguida el porten a un desig d’aprendre i de descobrir”.

"SI NON E VERO..."

Les formes de consum mediàtic també tenen molt a veure amb les fonts informatives que consultem. I aquí entren en joc els biaixos cognitius. És a dir, el procés pel qual el discerniment s’altera en funció de la perspectiva de l’observador. La conseqüència és que les nostres decisions més

racionals poden estar influïdes per motivacions il·lògiques. Ens hem d’obligar al pensament racional, però per a nosaltres no és intuïtiu. Pensar cansa i tendim a buscar la resposta menys exigent. Segons López-Borrull, “els nostres biaixos cognitius poden ser la via d’entrada cap a la desinformació. Allò del “si non e vero...”, que ens porta a compartir coses que dubtem, però que van en la línia del que pensem”.

Aquest és, precisament, un dels biaixos més habitual, el de confirmació. Consisteix a configurar les informacions rebudes en funció de les nostres pròpies creences, opinions o gustos. Per tant, abaixem el llindar de l’exigència quan es diuen coses que ens quadren, i les validem perquè ens reforcen i no ens fan dubtar.

“Els biaixos cognitius, especialment el de confirmació, ens predisposen a acceptar més ràpidament les notícies i informacions que encaixin més bé en la nostra manera de pensar, tot i que puguin ser falses. Per exemple, si jo estic convençut que el futur serà pitjor que el present, la meva tendència natural serà sempre a donar més

El nostre cervell acostuma a ser víctima de moltes informacions falses. Foto: Evgeniy Alyoshin (Unsplash)

credibilitat a una notícia catastrofista que a una de positiva”, sosté Sorribas.

Un altre biaix és el de reforç social o *bandwagon*, que implica creure una infor-

"ELS NOSTRES BIAIXOS COGNITIUS PODEN SER LA VIA D'ENTRADA CAP A LA DESINFORMACIÓ"

ÀLEX LÓPEZ-BORRULL, UOC

mació únicament pel fet que està molt estesa. Si en compartir una notícia els nostres familiars, amics o seguidors a les xarxes socials s’hi mostren d’acord, això ens fa sentir valorats i ens proporciona un gran reforç. Això ens dóna una descàrrega de dopamina que activa el mateix circuit cerebral que si practiquéssim sexe. I,

en principi, és més fàcil compartir una publicació que tenir relacions. En aquest context, les cambres de ressonància (*echo chambers*) tenen una gran importància a les xarxes socials. Aquest fenomen consisteix a seguir únicament les persones que pensen com un mateix i, per tant, amplifiquen les pròpies creences i ens aïllen de les contràries. I això és

el que potencien els cercadors: creen algoritmes per fer-nos feliços. És a dir: xuts de dopamina.

MÉS BIAIXOS

Hi ha més biaixos que afecten la nostra cognició i, per extensió, el nostre con-

sum mediàtic. Un d’aquests és el de la persistència en les creences. Tot i rebre evidències que contradiuen de manera determinant una convicció, ens refermem a creure la nostra idea. D’alguna manera és una visió conservadora del coneixement i evidencia la dificultat de canviar de parer. En la mateixa línia, trobem el biaix de percepció selectiva, que consisteix a filtrar la informació de manera que ens fixem en allò que creiem que és més rellevant i obviem la resta d’informació; fet que ens pot empobrir les evidències a l’hora de prendre una decisió.

L’efecte halo és un dels biaixos cognitius més clàssics i presenta grans implicacions en la vida quotidiana. Fa referència a una generalització errònia a partir d’una sola característica o qualitat d’una persona. Per

exemple, si algú és molt atractiu, li atribuim una sèrie de característiques positives (intel·ligència, empatia, simpatia...) sense haver comprovat si les té o no. Aquest biaix funciona molt bé amb els influenciadors: si ho afirma una persona amb milers de seguidors, segur que serà veritat. En el context de la pandèmia, l’empresa Kaspersky va realitzar una investigació que conclouia que un 74% dels internautes espanyols interactua amb els famosos a les xarxes socials i un 21% creu que podrien ser bons amics. Cada vegada hi ha més persones per als qui la seva finestra al món és Internet i les xarxes socials, i això els fa més vulnerables a les *fakes news*.

Des que s’ha generat l’activitat cerebral relacionada amb la satisfacció, arriben les conseqüències. Un dels principals efectes de la desinformació és la formació de falsos records. Quan les persones accedeixen a notícies falses o fins i tot a fotografies manipulades d’esdeveniments que mai no han tingut lloc, no només poden arribar a creure que els esdeveniments han succeït,

ABAIXEM EL LLINDAR DE L’EXIGÈNCIA QUAN ES DIUEN COSES QUE ENS QUADREN, I LES VALIDEM PERQUÈ ENS REFORCEN I NO HO POSEM EN DUBTE

sinó que també poden formar un record detallat d’haver-los experimentat. Aquest efecte és més probable si el contingut manipulat és consistent amb els propis prejudicis.

PORS I PREJUDICIS

Està estudiat que quan una desinformació parla de seguretat, terrorisme o altres assumptes que generen por, són molt més viralitzats que la veritat. “Sense dubte, és així, i això ho saben els qui generen la desinformació, que faran que apel·li al màxim possible les nostres emocions i pors. Aquests sentiments ens faran enviar informació als nostres contactes abans de pensar si és veritat o no, per voler-los protegir, perquè genera por o per inseguretat.

Això es va veure molt durant la pandèmia. Quan no hi havia informació oficial, es viralitzava molt qualsevol cosa que pogués espantar o generar por”, recorda López-Borrull.

De la mateixa manera que les emocions, els nostres prejudicis funcionen com a grans biaixos de confirmació. “Tot allò que creiem i donem per descomptat (especialment quan no ho coneixem directament) i es troba implantat en el nostre sis-

SI, EN COMPARTIR UNA NOTÍCIA, EL NOSTRE ENTORN S’HI MOSTRA D’ACORD, AIXÒ ENS DONA UNA DESCÀRREGA DE DOPAMINA

tema de valors i conductes ens fa veure la vida d’una determinada manera. I tot allò que veiem i que sigui contrari als nostres valors i creences sempre serà més difícil d’entomar, ja que representa una mena de desafiament. El nostre cervell és un òrgan pensat per optimitzar l’ús de l’energia i, per tant, acostuma a ser gandul per naturalesa. Així doncs, si no ens volem esforçar, el nostre cervell tendirà a evitar el desafiament

que li plantegi una informació”, assenyala Sorribas. Aquest mecanisme funciona en els dos sentits. Si el nostre cervell està ple de prejudicis benignes, probablement serà més immune als malignes. I, si ho està de prejudicis malignes, segurament estarà ben protegit davant les notícies certes.

COM EVITAR-HO?

La desinformació cada vegada es sofisticarà més amb productes com les *deep fakes*, que posen de manifest que tot és qüestionable. Per això, López-Borrull recomana posar en quarantena allò que sigui més sorprenent. “Com més por ens generi, o més ràbia o més injustícia, compte, que algú ens pot voler fer picar i ser partícips de la difusió de desinformació”, apunta

l’expert de la UOC. “Entre emocions i biaixos és més fàcil baixar la guàrdia. Solucions? Una dieta plural i prudència a l’hora de reenviar”, prossegueix.

D’acord amb això, Sorribas, apunta la consciència de sentit comú: “Les persones hem de saber que cada vegada hi ha més organitzacions i interessos que actuen com a emissors d’informació i que tot-hom busca persuadir-nos d’alguna cosa. Per tant, si veiem dues opinions contràries al voltant d’una notícia, hem de pensar que cap de les dues és del tot objectiva i que cap de les dues és del tot altruista. Sabent-ho, és més fàcil

posar una notícia falsa en quarantena i donar-li el temps suficient per madurar-la i veure si és veritat o només un rumor interessat”.

Com s’ha posat de manifest, el pensament racional –i crític– requereix un esforç. L’antítesi és allò tan vell del “digues que m’estimes, encara que sigui mentida”. Aleshores, segreguem dopamina i sentim plaer, però vivim enganyats. No es pot tenir tot. **Ç**

LA FOTÒGRAFA QUE ODIAVA LA GUERRA

Es compleixen quinze anys de la mort de Françoise Demulder

TEXT EUDALD COLL

Françoise Demulder el 1976 amb la imatge de la guerra civil al Liban amb la qual va obtenir el World Press Photo. Foto: Alamy

Podia haver estat model, però de ben jove va preferir allunyar-se dels focus per posar-se darrere la càmera i retratar els horrors de la guerra mentre aprenia a detestar-la a marxes forçades. La fotògrafa francesa Françoise Demulder, la primera dona que va guanyar el World Press Photo, va cobrir nombrosos conflictes bèl·lics al llarg de la seva vida. Quan, per causa d'una malaltia greu, passava per una situació econòmica delicada, els seus companys van decidir ajudar-la. Demulder, que va morir el 2008 amb seixanta-un anys, va ser una dona decidida i valenta que amb les seves instantànies va despertar consciències.

El 3 de setembre de 2008, va morir Françoise Demulder a seixanta-un anys. Quinze anys després de la seva mort, moltes de les seves instantànies han quedat en la memòria de la ciutadania. Per alguna cosa, no només va ser una de les millors fotoperiodistes franceses sinó, també, una de les fotògrafes de guerra més importants del segle xx.

Demulder havia nascut a París el 1947, quan només feia dos anys que havia finalitzat la Segona Guerra Mundial. Encara que a ella li esperaven moltes guerres pel davant. Amb dinou anys acabats de fer, sent una estudiant de Filosofia i amb una carrera de model que tot just iniciava —era alta, espigada i morena—, la guerra a Vietnam feia temps que deixava imatges inquietants i s'havia convertit en un símbol

AMB DINOU ANYS, ESTUDIAVA FILOSOFIA I COMENÇAVA A FER DE MODEL QUAN VA ANAR AL VIETNAM, ON VA INICIAR-SE COM A FOTOPERIODISTA

per molts joves, alguna cosa contra la qual lluitar. I Demulder, pacifista i defensora de les causes nobles, va decidir que no n'hi havia prou amb manifestar-se, com tants joves de la seva generació, sinó que calia

anar més enllà. Així que va decidir anar al Vietnam. I només va comprar un bitllet d'anada.

No va anar sola en aquest país del sud-est asiàtic. La va acompanyar la seva parella, el fotògraf Yves Billy. Un cop al Vietnam, per guanyar-se la vida, Demulder també va començar a fer fotografies. El 1977, va reconèixer a la revista holandesa *Viva*

VA SER L'ÚNICA QUE EL 30 D'ABRIL DE 1975 VA RETRATAR LA FI DE LA GUERRA AMB ELS TANCs DEL VIETCONG ENTRANT A SAIGON

que l'opció de convertir-se en fotògrafa tenia la seva lògica: “L'única manera de guanyar-se la vida era fent fotos. No era fotògrafa de cap manera, però hi havia una gran necessitat de fotos del Vietnam. Venia unes quatre fotos al dia a una oficina de premsa,

perquè eren els únics que pagaven en efectiu. Mai hi ha hagut tanta feina com aleshores al Vietnam”. L'oficina de premsa a la qual es refereix era Associated Press, que li pagava vint dòlars per cada imatge.

Autodidacta, la seva escola, doncs, van ser la guerra mateixa. El centre de l'huracà. L'horror pur i dur.

EL PODER DE LA IMATGE

Demulder i la també francesa Catherine Leroy van ser dues dones d'un petit grup de fotògrafes que es va iniciar a la guerra del Vietnam en un entorn professional que fins llavors havia estat dominat pels homes. Demulder es movia pel país acompanyant l'Exèrcit nord-americà. La seva càmera va ser

l'única que va retratar la fi de la guerra, quan el 30 d'abril de 1975 els tancs del Vietcong van arribar a Saigon. La resta de fotògrafs havien sortit del país, evacuats davant de la imminent derrota dels Estats Units. Per això aquelles imatges dels tancs entrant a la ciutat va ser la seva primera exclusiva mundial.

Les fotografies de Demulder al Vietnam —com les de Larry Burrows, Nick Ut i Eddie Adams, entre altres— van remoure consciències. No en va, l'impacte de la imatge en aquell conflicte bèl·lic va ser de tal magnitud que a partir de llavors

els fotoperiodistes mai més es van poder moure amb tanta llibertat. Ara bé, igual que els polítics van entendre que havien de limitar la llibertat de moviments dels fotògrafs, Demulder també va entendre el poder de la imatge.

Després del Vietnam ja no va deixar d’immortalitzar conflictes arreu del món, sobretot a l’Orient Mitjà i a l’Àsia. Així, va treballar cobrint guerres a Cambodja, l’Iran, l’Iraq, Bòsnia, el Líban, el Iemen o el Pakistan, però també va ser en altres indrets con Etiòpia o Cuba. A més, va fer una sèrie de retrats a Iàssir Arafat —amb

EL 1977, VA CONVERTIR-SE EN LA PRIMERA DONA A GUANYAR EL WORLD PRESS PHOTO GRÀCIES A UNA IMATGE D’UNA MASSACRE AL LÍBAN

qui l’unia una amistat, fins al punt que es diu que va ser ell que va posar-li el sobrenom *Fifi*, amb el qual tothom la coneixia— a qui el 1983 va retratar durant la sortida des del Líban fins al nord d’Àfrica. Les imatges d’aquesta enemiga declarada de les guerres es publicaven als mitjans més

Un milicià del Moviment Popular per a l’Alliberament d’Angola, el 1975, celebrant la retirada de les tropes portugueses. Foto: Françoise Demulder

reconeguts de França encara que també als de més renom a nivell internacional, com *Newsweek*, *Time* i *Stern*, entre altres.

MOMENT ÀLGID

El 1977, li va arribar el màxim reconeixement professional, gràcies a una imatge presa l’any anterior a Beirut, concretament al barri de Karantina, quan un grup de refugiats palestins fugien de la massacre perpetrada per falangistes cristians durant el principi de la guerra civil libanesa. A la imatge, en blanc i negre, es pot veure una dona palestina, coberta amb un vel

i amb els braços oberts, suplicant a un soldat armat de les Falanges Libaneses que a la instantània apareix d’esquena a l’espectador. Darrere

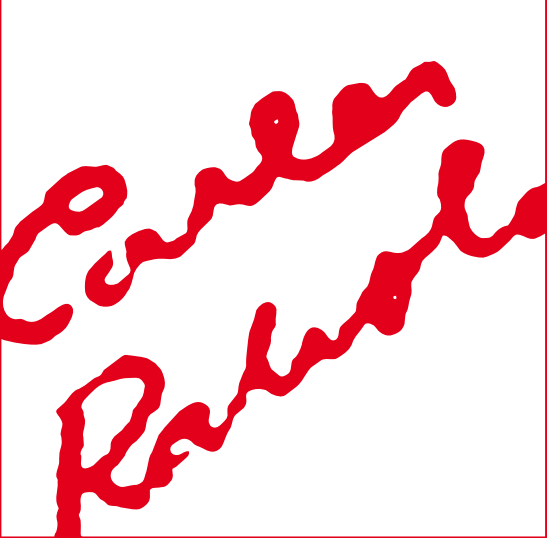
de la dona, les cases dels palestins cremen i la gent fuig de l’horror. No en va, els falangistes cremaven i assassinaven tot el que trobaven. Quan Demulder va prendre aquella fotografia, la milícia cristiana ja havia assassinat més d’un miler de palestins libanesos.

UNES BEQUES AMB EL SEU NOM

El 2022, les beques per a fotoperiodistes que anualment concedeix el Ministeri de Cultura francès, en col·laboració amb el festival de fotoperiodisme Visa pour l’Image, porta el nom de Françoise Demulder. Les beques s’havien creat dos anys abans, però aprofitant la renovació del suport financer a aquests ajuts, que passaven d’un import de cinc mil a vuit euros, es va decidir, també, batejar-les amb el nom de la reconeguda fotoperiodista, que llavors feia catorze anys que havia traspassat. Amb aquesta distinció, el Ministeri de Cultura francès busca visualitzar el seu suport al sector.

La imatge en qüestió va donar la volta al món. “Va ser llavors quan va començar a odiar la guerra, tot i així, es va sentir obligada a documentar-la, per mostrar com sempre l’innocent que pateix, mentre el ric es fa més i més ric”, asseguren des de la Fundació World Press Photo sobre Demulder. “Un mira aquesta fotografia i simbolitza, almenys per al món exterior, totes les horribles petites guerres a Beirut que es van estendre durant tant temps”, va afirmar Jonathan Randall, excorresponsal del *Washington Post*, per qui aquella imatge de Demulder resumia moltes coses.

Temps després, Demulder reconeixeria que mai abans havia vist un odi tan fanàtic com el del dia que va fer aquella fotografia. En aquell moment, però, l’agència Gamma, per la qual treballava, no va seleccionar la imatge. D’un cop, però, Demulder va tornar a París, va treure-la a la llum i va aconseguir l’any següent el World Press Photo of the Year. La foto de l’any. Demulder es convertia, doncs, en la primera dona a guanyar aquest prestigiós guardó que feia vint-i-dos anys que se celebrava.

Beca dels Premis Carles Rahola 2024

Convocatòria

Beca al millor projecte inèdit de recerca en l’àmbit de la història del periodisme a les comarques gironines o d’assaig sobre la comunicació local i comarcal, tant de mitjans escrits com audiovisuals i digitals, de les comarques gironines.

Presentació de sol·licituds:
tardor de 2023

Més informació i bases:

www.premiscarlesrahola.cat/beca

Hi col·laboren

Diputació de Girona

Amb una intensa carrera a les seves espatlles, l'any 2003, quan tenia cinquanta-sis anys, a Demulder li van diagnosticar un càncer de medul·la espinal i va haver de deixar la fotografia. Per si allò no fos suficient, una negligència mèdica va deixar-la paraplègica. Com que no tenia assegu-

MALALTA DE CÀNCER I PARAPLÈGICA, TRES-CENTS SEIXANTA FOTÒGRAFS VAN SUBHASTAR NEGATIU PER AJUDAR A PAGAR-LI EL TRACTAMENT MÈDIC

rança mèdica, quan els seus col·legues van saber que patia dificultats econòmiques van organitzar una subhasta benèfica. Fins a tres-cents seixanta fotògrafs van subhastar negatius de les seves obres per

ajudar a pagar el tractament. La iniciativa va permetre recaptar 225.000 euros.

Els seus amics també li van proposar una exposició retrospectiva –no n'havia fet mai cap– el 2009, però, malauradament, Demulder va morir l'any anterior per un infart de miocardi. El dia de la seva mort, –que van donar a conèixer els organitzadors del festival de fotografia Visa pour l'Image

de Perpinyà– la ministra de Cultura de França, Christine Albanel, va assegurar que aquest país havia perdut “una dona notable, una gran fotògrafa i una reportera de guerra d'un coratge excepcional”.

Per la seva part, el director del festival i amic de Demulder, Jean-François Leroy, va afirmar que “Françoise volia saber-ho tot, comprendre-ho tot”, mentre que el realitzador francoespanyol Christian Poveda –que havia treballat amb Demulder en diferents moments i que perdria la vida quasi un any després, el 2 de setembre de 2009 al Salvador, assassinat a trets per les *maras*– va destacar “el seu do de l'oportunitat, el seu talent per explicar històries i desmarcar-se de la resta”. Ç

Al llarg de la seva carrera, Demulder va retratar nombrosos conflictes armats. A la imatge, la guerra civil al Líban, l'any 1976. Foto: Françoise Demulder

FAMÍLIA
TORRES

Desde

1870

MÉS ENLLÀ DE LA SOSTENIBILITAT

COMPARTIM EL NOSTRE LLEGAT I PASSIÓ PEL VI

Som cellerers i viticultors arrelats al Penedès des del segle XVI. Ens apassiona la cultura del vi i ens enamoren els seus paisatges. La nostra visió és un món en què celebrem la vida, cuidem la terra i transmetem el nostre llegat. A Mas La Plana, al cor del Penedès, t'expliquem la nostra història i el nostre compromís amb la viticultura regenerativa i la lluita contra el canvi climàtic. Creem experiències al voltant del vi i la gastronomia per a què tu també t'enamoris del vi, la seva cultura i els seus paisatges.

Reserva la teva experiència a:
www.torres.es / reserves@torres.es / T. 93 817 73 30
Finca El Maset s/n. - 08796 Pacs del Penedès (Barcelona)

Gaudeix també de la nostra
cuina Km 0 al
Jardí Restaurant El Celleret

EL PRIMER DIARI EN LLENGUA CATALANA

Diari Català va ser una capçalera republicana, progressista, laica, federal i catalanista

TEXT JOSEP MARIA FIGUERES
IMATGES ARCA (BIBLIOTECA NACIONAL DE CATALUNYA)

Va obrir camí en l'aspecte lingüístic i va destacar en la qüestió ideològica. *Diari Català* va ser el primer rotatiu que va editar-se en llengua catalana i, malgrat que només va sortir entre 1879 i 1981, va tenir temps de convertir-se en una capçalera d'èxit i influent. Van definir-lo la claredat dels seus postulats republicans, laics, federals i catalanistes, l'aposta decidida per la normalització de la llengua, un disseny modern i una defensa inequívoca de la ciència i el progrés com a camí per avançar. No es va escapar de la repressió de les autoritats i dos anys després va tancar enmig de la disputa del catalanisme.

El *Diari Català*, el primer editat en llengua catalana, va néixer, volgudament, la diada dels Jocs Florals, concretament el diumenge 4 de maig del 1879. Es va publicar amb un prospecte ideològic, dens, sobre els objectius del diari. Posseïa un ideari republicà, progressista, federal, laic i catalanista.

El rotatiu només va tenir dos anys de vida, però va gaudir d'una gran incidència en el periodisme i va tenir èxit de públic. Es difonia arreu del Principat —tenia una tirada de 3.000 exemplars—, sortia cada dia en edició matinal i tenia un format i una compaginació ben moderns i suggestius.

NOMÉS VA APARÈIXER DURANT DOS ANYS, PERÒ EN AQUEST TEMPS VA ACONSEGUIR GAUDIR D'UN GRAN ÈXIT DE PÚBLIC

A més, entre les activitats que organitzava, hi destaca l'organització de campanyes, diverses recol·lectes, que confirmen un caràcter avançat. I és que en l'estudi de la premsa, sovint cal fixar-se més en el que fan els diaris que no pas en el que diuen.

I el quart dia del rotatiu ja va ser el primer de la mà de Valentí Almirall, que en seria el fundador, propietari, director i redactor principal. La redacció del diari es trobava

al carrer Ferran, a prop del domicili d'Almirall. A l'entorn de l'impulsor, s'hi reuniren una notable redacció de joves advocats republicans, de federals i maçons i de catalanistes que volien el progrés en tots els àmbits socials, entre els quals hi destaquen Conrad Roure, Antoni Feliu i Codina o Eudald Canibell.

Diari Català comptava amb corresponents arreu de Catalunya (va prestar especial atenció a la informació de comarques), però també pel món. Era una aposta adreçada a una minoria urbana il·lustrada i buscava actuar com a portaveu de les

classes populars. Es tractava, doncs, d'una iniciativa que volia aprofitar les possibilitats d'obertura limitada que oferiria la Restauració, ja

consolidada, amb la nova llei del premsa del 1879, de la qual va aprofitar tot el que va poder fins que va topar amb la censura.

DIARI POPULAR

Almirall volia un diari popular i d'èxit. I ho va aconseguir. L'editorial fundacional ja ho plantejava, atès que no es volia editar un periòdic polític més amb uns pocs centenars d'exemplars de tirada reservada

als correligionaris, sinó que es tenia la intenció de fer un diari per incidir en la societat i en la millora científica. S’allunyava, així, del que era primer a Espanya –la investigació escolàstica– i, especialment, es volia potenciar la construcció d’una societat democràtica i socialment avançada, i també en l’aspecte econòmic, afavorint el coneixement de les novetats industrials i comercials, així com la renovació.

En definitiva, com deien, era un diari per al progrés. Ho deixaven ben palès, amb contundència, al programa: “Lo *Diari Català* serà polític, eminentment polític, com ben clar ho diuen los propòsits fins aquí explicats, i en política, com en tot,

ATAJAVA SENSE PIETAT EL CENTRALISME, EL CARLISME, L’IMMOBILISME, EL CLERICALISME I EL PENSAMENT REACCIONARI

volem anar endavant, endavant sempre, sens que res nos espanti; sens que mai cap ensopegada nos faci trencar del camí que porta dret al nostre ideal. En política som avui partidaris de l’última paraula que ha pronunciat la ciència de governar-se los pobles. Demà que en digui una de més avançada, a sa defensa i propagació consagrem les nostres forces. De tot lo dit se desprèn que lo nostre criteri ha de ser

molt ample. Tots los que vulguin anar endavant, tenen cabuda en lo *Diari Català*”.

DEFENSAR LA LLENGUA

Un aspecte a tenir en compte, a l’hora d’entendre el rol de *Diari Català* és que en aquell temps, la castellanització era absoluta. En tot. A la primera pàgina del diari, per exemple, es podia llegir la cartellera teatral, en la qual de les trenta-dues obres, només vuit eren interpretades en català. Tot i així, en pocs anys la situació es capgiraria. I en el món de l’edició el salt també serà molt important. La contribució del *Diari Català* en aquest procés va ser espectacular. Va ser la demostració de la normalitat. Perquè el diari no aspirava a fer versos, sinó a oferir la modernitat.

I dins la normalitat que el diari propugnava, hi havia l’edició de suplement i llibres. Pel que fa als suplement, cal remarcar *Modas y Labors*, la primera publicació en català als diaris adreçada a un públic femení. Dirigida per Dolors Monserdà, incloïa patrons de roba, un fulletó romàntic, etc. Va ser una revista de quatre pàgines quinzenals ben significativa, tot i el fracàs, ja que les dones burgeses compraven directament les revistes

PERIODISTA I PARE DEL CATALANISME POLÍTIC

Valentí Almirall va néixer el 8 de març de 1841 a Barcelona. Tot i que va estudiar Dret, no va exercir aquesta professió, ja que va treballar de polític i periodista. Va ser un dels pares del catalanisme modern d’esquerres i federalista i 'Lo catalanisme' està considerat com un dels texts clau dins del naixement del catalanisme polític. Almirall tenia una molt sòlida cultura, oberta a la influència europea. No en va, a més del català i el castellà, coneixia el llatí, el grec, el francès, l’alemany, l’anglès i l’italià. Cosmopolita, va viatjar per Europa, cosa que li va permetre impregnar-se dels principals corrents polítics i culturals de l’època.

IDEOLÒGICAMENT ACTIU

El seu ideari república, federal i catalanista va tenir una gran incidència en el periodisme. En els gairebé set-cents articles periodístics que va escriure aposta per la vertebració i la modernització de Catalunya dins una Espanya justa. També va tenir una cura especial en la dignitat de la llengua en els diferents àmbits, buscant treure-la de la discriminació de l’estat centralista borbònic. És en aquest sentit que s’ha d’entendre la creació de *Diari Català*, el primer rotatiu en llengua catalana. Almirall va participar activament en els complots i en les trames que van tenir lloc durant el Sexenni Revolucionari, com la revolució de Setembre del 1868. La seva presència és constant: dirigent de l’ala intransigent del Partit Republicà Democràtic Federal, president del Club dels Federalistes,

EN ELS GAIREBÉ SET-CENTS ARTICLES QUE VA ESCRIURE APOSTA PER LA VERTEBRACIÓ I LA MODERNITZACIÓ DE CATALUNYA DINS UNA ESPANYA JUSTA

director d’*El Federalista*, de *La Veu del Centre Català*, col·laborador de la premsa progressista (*La Imprenta*, *El Porvenir*, etc.). També va impulsar, el 1969, el Pacte de Tortosa, una aliança de les forces republicanes federals de Catalunya, l’Aragó, el País Valencià i les Balears. El 1880, va convocar el Primer Congrés Catalanista, que va permetre aglutinar les diferents tendències del catalanisme. Almirall proposava un federalisme republicà, basat en el res-

pecte absolut en un pla d’igualtat entre Catalunya i la resta d’estats a federar. Així doncs, va assumir la representació del republicanisme federal i del catalanisme fins al 1887, quan es va retirar de la vida pública. Valentí Almirall va morir el 20 de juny de 1904 i va deixar el seu pis a la ciutat perquè se’n fes una escola pública i el seu fons bibliogràfic a la biblioteca Arús, fundada per Rossend Arús, maçó i bon amic seu.

TEXTS DOCTRINARIS

El gruix de la prosa periodística d’Almirall consta de cròniques de viatges i d’articles doctrinaris en la premsa progressista i, especialment, els nous descoberts a *El Diluvio*, en què explica viatges per Espanya i Europa. Els seus escrits procedents del periodisme són: *Escritos catalanistas*. *El Renacimiento catalán*, *las leyes forales y el carlismo en Cataluña* (1878); *La Confederación Suiza y la Unión Americana* (1881); *El tiro federal suizo: descripción de la fiesta en 1883* (1883); *Los Estados Unidos de América. Estudio Político* (1884); *Cartesa mon amic C.* (1885); *Poesia del regionalisme* (1886) i *España tal cual es* (1885). S’han editat antologies dels seus articles socials, polítics i culturals en edicions en vida i altres pòstumes: *Escritos catalanistas* (1878), *Articles literaris* (1902), *Articles polítics* (1984), *Societat i cultura* (1985). La seva *Obra completa* ha aparegut a l’IEC en dos volums (2009 i 2013). Està pendent de publicar-s’hi el tercer i últim volum.

franceses, que oferien molts patrons per a la indumentària. Només va aparèixer quatre cops i s’acabaria transformant en una secció, de mitja pàgina, on no hi havia reivindicacions sinó simplement aspectes relacionats amb la moda, com si fos aliena a l’esperit reivindicatiu del *Diari Català*.

D’altra banda, és rellevant la realització d’una col·lecció editorial (“Biblioteca del Diari Català”), que editava *La Ilíada*, d’Homer, i autors com Allan Poe i Harte. Així, va publicar textos moderns per l’època com *L’origen de les espècies*, de Darwin. Tot un programa reivindicatiu de

VA PUBLICAR UNA COL·LECCIÓ EDITORIAL QUE EDITAVA LLIBRES COM *LA ILÍADA*, D’HOMER, I *L’ORIGEN DE LES ESPÈCIES*, DE DARWIN

la tradició clàssica laica i de la ciència més polèmica, l’evolucionisme, així com de la narrativa nord-americana contemporània.

ARTICLES I SUSPENSIONS

En els dos anys de vida de *Diari Català*, Almirall hi publicaria fins a 338 articles, en els quals predominava el comentari polític. Majoritàriament, versaven sobre l’estat espanyol: des del centralisme al federalisme, passant pel catalanisme i els temes referents a la corrupció...Tot, però, dins els límits de la censura. Havien patit tres suspensions, així que calia restar ama-

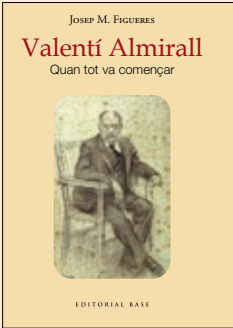
tents a l’espasa de Dàmocles delTribunal d’Impremta. Encara que també hi havia articles sobre aspectes socials (les societats obreres, el servei domèstic...) o aspectes econòmics (el proteccionisme, les connexions del transport públic) i de divulgació cultural o científica, entre altres.

En els articles d’Almirall, hi trobem el comentarista personal que denuncia allò que el preocupa. Apareix el periodista de raig que és impetuós, brillant, directe, amb una prosa enlluernant i amarada d’imatges i conceptes. Una prosa suggestiva, digna del periodisme més personalista. Articles que, un segle després, encara són de bon llegir.

Això sí, el caràcter modern i reivindicatiu dels articles que apareixerien a *Diari Català* li suposaren problemes amb l’autoritarisme de la restauració borbònica. Així, va ser suspès tres vegades i va aparèixer amb diferents títols alternatius, com *Lo Tibidabo*, *Lo Catalanista* (1879) i *La Veu de Catalunya* (1880). Els articles que van provocar la repressió de les autoritats tractaven sobre el 14 de juliol francès, la situació russa i el Congrés Catalanista de 1880. Temàtiques que llavors eren d’actualitat progressista. Malgrat la repressió, tanmateix, el *Diari Català* no va cedir i acabaria convertint-se en la bandera de la modernitat i de sectors avançats de la població. Així,

EL DARRER ASSAIG

Valentí Almirall. Quan tot va començar és un assaig d’aparició recent que tracta sobre el polític, però també és una aproximació biogràfica al voltant de l’activitat periodística, constant al llarg de la seva vida. L’autor del llibre –que signa aquestes pàgines– és estudiós d’Almirall, de qui ha publicat semblances, antologies i l’obra completa. El llibre també fa referència a episodis puntuals, com el Memorial de greuges, i ofereix la relació completa de tots els articles periodístics d’Almirall.

des del naixement va mantenir una aposta incombustible per al pensament català renovador amarat de la ideologia programàtica que el caracteritzava.

FINAL IDEOLÒGIC

Malgrat l’èxit de públic i de continuïtat, el 30 de juny del 1881, Almirall va decidir tancar, sobtadament, el rotatiu després de dos anys d’haver sortit al mercat. *Diari Català* va desaparèixer fruit de la baralla d’Almirall amb Pi i Margall per aproximar els dos catalanismes aleshores puixants: el laic i avançat d’Almirall i el religiós i con-

DIARI CATALÀ NO VA TANCAR PAS PER DEUTES, SINÓ PEL CONFLICTE AL VOLTANT DE LA UNIÓ DEL CATALANISME

servador del canonge vigatà Jaume Collell i del grup del diari *La Renaixensa*.

En els congressos catalanistes que van tenir lloc el 1880 i el 1883 es viurà una profunda divisió i Almirall va fer una maniobra d’aproximació que cristal·litzaria, el 1885, amb el Memorial de greuges, en què els dos grups es presentaren junts a Madrid en la gran reivindicació econòmica i cultural contra la discriminació que patia Catalunya. Però, tot i això, la divisió del catalanisme era un fet. En aquest context, no va resultar estrany que el *Diari Català* no fracassés i que si morís no ho fes pas per deutes, sinó per un tema ideològic: la unió del catalanisme.

Quan es mira enrere i es fa la valoració de la tasca realitzada pel *Diari Català* –que es pot consultar presencialment a l’Arxiu Històric de la ciutat a la Casa de l’Ardiaca i, digitalment, al portal d’accés obert Arxiu de Revistes Catalanes Antigues (ARCA)–, cal tenir en compte que va divulgar la cultura catalana amb informació, crítica i erudició. I no es va estar de polemitzar amb Mañé i Flaquer, *La Renaixensa*, els diaris barcelonins partidaris de la Restauració, etc.

A més, era una capçalera innovadora i pensava sempre en el progrés com a factor de millora del país. Per això, va atacar sense pietat el centralisme, el carlisme, l’immobilisme social i tradicional, el clericalisme i el pen-

sament més reaccionari. La seva aparició inauguraria, a més, la sèrie de periòdics que fins al 1939 seran constants en el republicanisme catalanista d’esquerres. I no podem oblidar que del mig miler de capçaleres diàries aparegudes a Catalunya un centenar ho feren en català. Un camí obert pel diari d’Almirall. **Ç**

Més informació a:

Almirall i el Diari Català (1879-1881), de Josep Pich i Mitjana (Vic, Eumo, 2003)

El primer diari en llengua catalana: Diari Català (1879-1881), de Josep M.

Figueres (Institut d’Estudis Catalans, 1999). Versió digital a (www.tdx.cat)

INFORMAR DES DEL COR DE L'ÀFRICA

Els periodistes, a la República Democràtica del Congo, s'enfronten a persecucions, detencions i amenaces de mort

TEXT MARTA SAIZ I JAVIER SULÉ

L'abril del 2023, el periodista Austeur Malivika, retransmet l'arribada dels soldats del Sudan del Sud a l'aeroport internacional de Goma. Foto: Dani Michombero

Des dels anys noranta, la República Democràtica del Congo (RDC) es dessagna en un conflicte armat i la llibertat de premsa, com sempre passa en les guerres, és una de les principals víctimes. Molts professionals de la informació han optat per treballar per a mitjans controlats pel poder, però altres, tot i les constants amenaces, segueixen denunciant les nombroses injustícies que pateix la població civil. Quatre periodistes d'aquest país de l'Àfrica Central parlen de les dificultats d'exercir en un país amb una alta inseguretat, dominat per la corrupció, la inestabilitat política i social i enmig del constant soroll de les armes.

Des de molt jove, Sylvie Luzala va tenir la convicció de denunciar les injustícies del seu país, la República Democràtica del Congo (RDC), especialment amb les dones i les nenes. Va ser a la fi dels anys noranta, amb l'arribada de la democràcia, quan va decidir ser periodista. “Vaig començar a establir la connexió entre la meua idea d'expressar, sensibilitzar i la denúncia de les injustícies”. En parla des de Barcelona, on ha estat acollida durant sis mesos en un programa de Protecció de defensores de drets humans de la Generalitat i on ha participat a l'Escola de Defensores, un espai de reflexió entre professionals de diferents països.

Luzala —que al maig va protagonitzar una trobada amb la premsa al Col·legi de Periodistes, un acte organitzat pel Grup de Periodisme Solidari— ha dedicat la carrera a posar en relleu les vulneracions que sofreixen les dones, que en zones com l'est del seu país es converteixen en un arma de guerra. “Les dones pateixen tot tipus de violències, violacions, embarassos no desitjats, malalties de transmissió sexual i el rebuig de la seva comunitat per ser violades. Una situació que s'agreuja per a les

treballadores del sexe per la vulnerabilitat econòmica i la falta d'educació sexual”, afirma.

També considera que és extremadament difícil ser periodista al seu país, en un context de guerra permanent i amb la presència de nombrosos grups armats.

“La guerra provoca que determinats mals com la corrupció, lligada a una inseguretat flagrant i generalitzada, facin que no puguem expressar-te amb llibertat sense

“No crec haver-me allunyat massa dels meus objectius com a periodista. He optat per treballar en una organització que informa, forma i mobilitza la gent perquè exigeixi i obtingui els seus drets”.

CONFLICTE SAGNANT

I és que, a la RDC, el país de més extensió de l'Àfrica Subsahariana, exercir el periodisme no és fàcil. És un Estat amb una llarga història de violència que es remunta a l'època de l'esclavitud i la colonització belga, i es perpetua en l'era postcolonial amb la dictadura militar de Mobutu i la persistència d'un conflicte armat que s'ha cobrat la vida

de més de deu milions de persones, ha provocat el desplaçament de sis milions de persones i en el qual s'estima que un milió de dones han estat víctimes de violència sexual.

A més, les seves immenses riqueses naturals contrasten amb la pobresa d'una població que, segons el Programa de les

"QUAN T'OBLIGUES A DIR LES COSES EN VEU ALTA, ET CONVERTEIXES EN EL BLANC DE LES PERSONES A LES QUALS DENUNCIES" Sylvie Luzala

por de ser perseguida o detinguda. I quan t'obligues a dir les coses en veu alta et converteixes en el blanc de les persones a les quals denúncies”, critica. Actualment, Luzala s'ha allunyat de la professió en actiu, encara que segueix en la tasca de denúncia des de l'ONG Étoile du Sud, que treballa en defensa del dret a la salut en la zona del Kivu del Nord, a l'est del país.

Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), un 71% dels setanta-set milions d’habitants viuen amb menys d’un dòlar al dia. Els interessos econòmics generats al voltant del petroli, l’urani, els diamants o el coltan han convertit la zona dels grans llacs en un camp de batalla permanent pel saqueig dels recursos.

En aquest context, es habitual que milicians i polítics pressionin els periodistes i que aquells que aixequen la veu s’enfrontin a la violència i a les amenaces dels actors estatals o dels grups armats. Achille Kadima és cofundador i director General del trisetmanal *Africanews*, un prestigiós mitjà, amb seu a la capital Kinshasa, molt

"INFORMAR ÉS DUR I ÉS DIFÍCIL, PERÒ ÉS EL PREU QUE HE DE PAGAR SI VULL TRANSPARÈNCIA I L'ERRADICACIÓ DE LA CORRUPCIÓ"

Achille Kadima, *Africanews*

crític amb el poder i que ha revelat nombrosos escàndols i negocis bruts al país.

Apassionat del periodisme, Kadima afirma que les condicions de treball i per informar dels professionals més independents són molt complicades. “Ens movem en un entorn difícil, sense accés a la informació i sense protecció real per als periodistes i per a les fonts. La tendència a dividir la premsa en mitjans favorables al poder i mitjans favorables a l’oposició, o entre empreses rivals, també és un factor important. Et poden negar l’accés a un acte o a una font d’informació si et cataloguen com a proper al Govern o a l’oposició. De vegades, els polítics utilitzen els periodistes per passar comptes entre ells o amb els seus adversaris, a vegades del mateix bàndol polític”, assegura.

Kadima, com altres col·legues seus, ha patit amenaces de mort i fins i tot ha estat segrestat i retingut per publicar una sèrie d’articles sobre malversació dels ingressos fiscals. “Informar aquí és dur i és difícil, ens crea problemes i ens exposa a tots els riscos possibles, però és el preu que he de

pagar si vull veure el meu país evolucionar cap a la transparència i cap a l’erradicació de la corrupció”, explica.

El preu més alt que ha de pagar un periodista en aquest país per informar de manera independent és la mort, segons Steve Wembi. Criminòleg i periodista d’investigació, segueix les activitats relacionades amb temes de seguretat i polítiques humanitàries, i ha

col·laborat amb mitjans com el *New York Times*, *Al Jazeera* i *Xinhua*. A causa d’aquesta tasca, també ha patit diverses amenaces i persecucions. “El 2016, vaig ser perseguit pels serveis del president Joseph Kabila. I, a partir de 2022, la situació ha

EL CONFLICTE A KIVU DEL NORD ÉS GAIREBÉ TABÚ PER A LA PREMSA. ÉS UNA ZONA QUASI INACCESSIBLE I AMB MOLTA INSEGURETAT

empitjorat: m’han amenaçat de mort a les xarxes socials, he patit un enverinament i m’han segrestat”.

AMENACES CONSTANTS

La regió de Kivu del Nord és on el conflicte armat es viu amb més intensitat per la presència dels rebels de l’M23, agreujat per una profunda crisi econòmica i l’existència de la frontera amb Ruanda. El conflicte en aquesta regió és gairebé un tema tabú per a la premsa. Cobrir-ho és molt complex al ser una zona pràcticament inaccessible i els periodistes s’enfronten a un

greu problema de seguretat, atrapats entre la insurgència i les forces lleials al Govern. Només Nacions Unides acostuma a tenir-hi accés.

Daniel Michombero, reporter congolès independent, viu a la ciutat de Goma, capital de Kivu del Nord que es troba pràcticament incomunicada. Col·labora amb diferents mitjans internacionals i també realitza tasques de *fixer* i de verificació de fets a CongoCheck. Una nit de juny del 2020, uns homes armats van anar a casa seva

per matar-lo. “Van trencar portes i finestres, es van emportar tots els meus béns, van colpejar la meva dona i el meu fill. Jo vaig poder escapar miraculosament per la teulada. No és fàcil treballar aquí. Quan una informació perjudica algú, sempre intenten fer-te callar. La situació en què els periodistes queden aquí és d’excepció i més pels que treballem sobre el terreny. Durant el conflicte armat aquí no hi ha amics. Poden disparar a qualsevol”.

A més, Michombero no ha parat de rebre amenaces a través de trucades de desconeguts o missatges privats a les seves xarxes

La periodista congoleesa Sylvie Luzala és a Catalunya en un programa de protecció de defensores de Drets Humans de la Generalitat. Foto: Javier Sulé

socials. “El gran conflicte aquí són els rebels de l’M23, encara que tot el que tingui a veure amb Ruanda s’ha convertit en un tema molt sensible, perquè hi ha gent que hi té interessos amagats”, admet.

"M'HAN AMENAÇAT DE MORT A LES XARXES SOCIALS, HE PATIT UN ENVERINAMENT I M'HAN SEGRESTAT"

Steve Wembi

La guerra i la corrupció són alguns dels temes més sensibles per a la premsa a l’hora d’informar. També ho és tot el que concerneix el sector miner i petrolier que opera al país. La RDC és rica en recursos naturals com l’or, el coltan, el coure, l’ura-

ni, el cobalt o els diamants, que en molts casos utilitzen els països occidentals per a telèfons mòbils, ordinadors o bateries de cotxes i bicicletes. Milers de persones han perdut casa seva a causa de l’expansió de la indústria extractiva al país. Per a Luzala no és, tanmateix, un tema tabú, ja que la premsa n’ha parlat. “No és un secret que la guerra

és multidimensional i que la comunitat internacional amaga les multinacionals a la recerca de matèries primeres per seguir desenvolupant la seva insaciabla indústria”, assenyala. “Han signat acords foscos –continua– amb els veïns de l’est

del país per crear ponts a favor seu que els permetin canalitzar matèries primeres sota protecció internacional, alhora que creen inestabilitat a la regió. I això reuneix tots els factors necessaris per al genocidi. Avui sabem que el silenci de la comunitat internacional sobre aquesta guerra no és gratuït”.

AVENÇOS I INQUIETUD

La manca d’independència és també una de les característiques de la premsa congoleesa. I és que molts mitjans els tenen o han estat creats per polítics per convertir-los en instruments d’influència i de poder. L’autocensura també és habitual. “Els periodistes aquí tampoc tenen els

mitjans suficients. Alguns són independents simplement perquè no confien en certs mitjans del país i d'altres intenten guanyar una mica de diners i es fan dir 'periodistes', treballant per als polítics de torn", critica Michombero.

Amb una llibertat premsa encara amb moltes limitacions i a pocs mesos de les properes eleccions presidencials de desembre, l'Assemblea Nacional va aprovar una nova llei de premsa que conté avenços que milloren, teòricament, el marc legal i les condicions laborals dels periodistes, si bé es queda curta en aspectes relatius a la seguretat i protecció.

Malgrat els avenços, amb les eleccions presidencials a la vista augmenten les

tensions preelectorals i el temor és que les autoritats assumeixin un control autoritari de la premsa i s'acovardeixin els professionals de la comunicació. "Jean-Marie Kasamba, president de la nostra corporació a la ciutat de Kinshasa, expli-

"VAN COLPEJAR LA MEVA DONA I EL MEU FILL. VAIG PODER ESCAPAR PER LA TEULADA"

Daniel Michombero, CongoCheck

cava que hi ha periodistes que són visitats a casa seva, amenaçats i perseguits. Hi ha molta inquietud", assegura Kadima.

Segons l'últim informe de Reporters sense Fronteres, la República Democràtica

del Congo figura en el lloc 124 de l'Índex de Llibertat de Premsa Mundial, en una llista de 180 països. El país té més de 7.000 periodistes, 540 diaris, dels quals només 15 es publiquen regularment, 177 cadenes de televisió, més de 4.000 emissores de ràdio i 36 publicacions digitals. Únicament, però, la Radiotélévision Nationale Congolaise (RTNC) l'emissora de les Nacions Unides Okapi

i Top Congo, tenen cobertura nacional. Per a Wembi, la llibertat de premsa no està garantida. "Si vols viure com a periodista, has de ballar segons el so del règim al poder. Quan adoptes una postura contrària, et col·loques a la diana". C

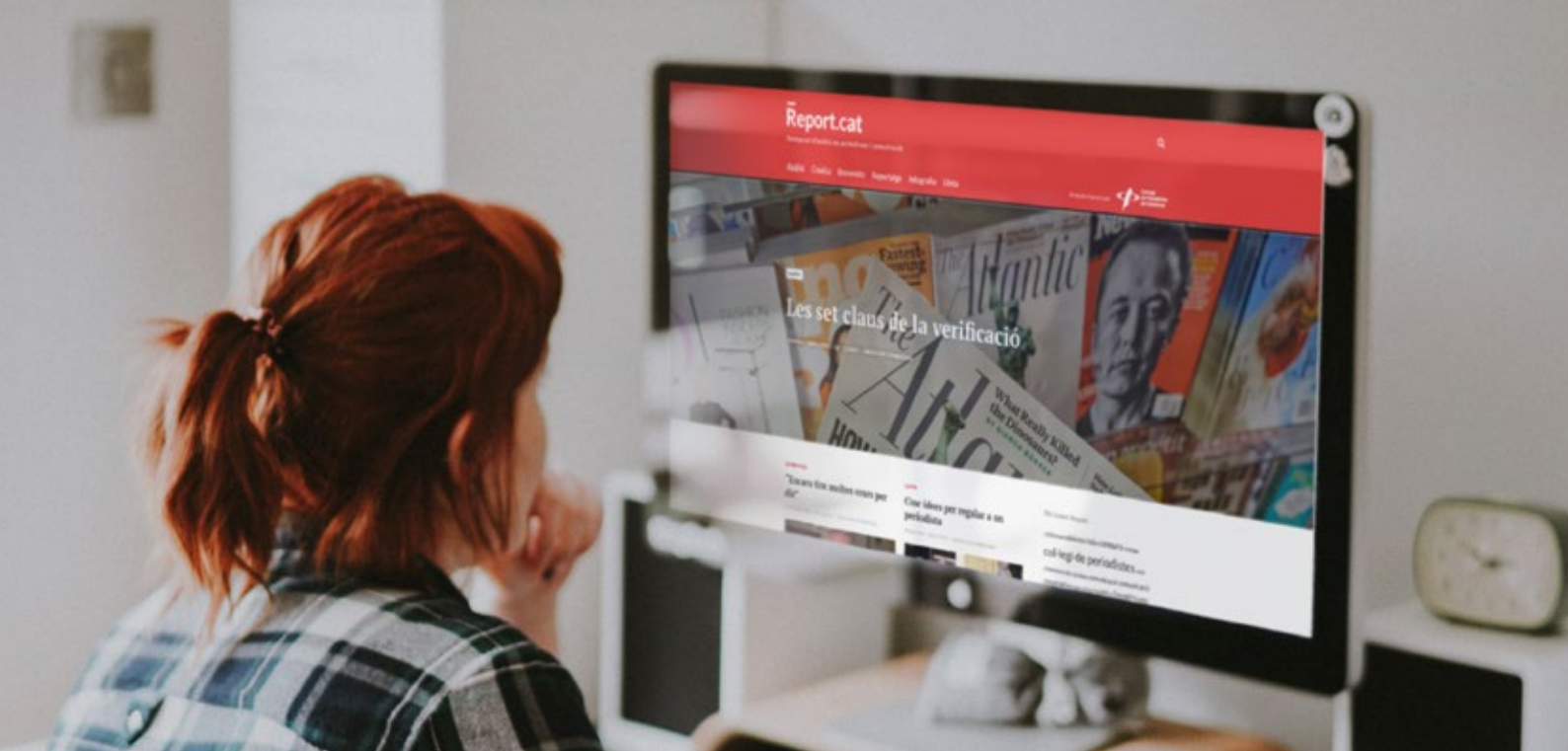
El periodista Daniel Michombero al parc Nacional de Virunga, a Kivu del Nord, pren imatges del grup armat Moviment Popular d'Autodefensa. Foto: David Michombero

COSMOGRAF
2023
VII Edició

Horitzó 2030

Cicle de debats a l'entorn de l'Agenda 2030

Del 8 al 17 de novembre
Manresa

Report.cat

El setmanari del Col·legi
de Periodistes de Catalunya

Vols participar-hi?

Si ets precol·legiat o acabes de llicenciar-te, aquesta és la teva plataforma per a fer pràctiques i donar-te a conèixer. Vine i ajuda'ns a convertir-lo en un mitjà de referència del periodisme i la comunicació.

Gràcies a les beques Ferrer Eguizábal,
tots els articles publicats són remunerats.

I els millors del trimestre s'acaben publicant
en aquesta mateixa revista, Capçalera!

Organitza:

Col·labora:

SECCIONS

RECOMANACIONS I NOTÍCIES AL VOLTANT DEL PERIODISME

LA XARXA

WEBS

OBITUARIS

LLIBRES

DIA A DIA

COM ENS VEU

LA FOTO

L'IA A CASA NOSTRA

www.media.cat/2023/02/16/com-sinforma-sobre-intelligencia-artificial/#recomanacions

Un informe del *Media.cat* sobre com s'informa aquí quant al tema de la intel·ligència artificial. Diu que és una anàlisi amb recomanacions i perspectiva de drets humans. S'hi analitzen les edicions digitals de set dels principals mitjans amb presència a Catalunya: *Ara*, *elDiario.es*, *El Mundo*, *El Periódico*, *El País*, *La Vanguardia* i la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA).

L'IA ALS ESTATS UNITS

www.cjr.org/analysis/how-to-report-better-on-artificial-intelligence.php

Una anàlisi de l'impacte mediàtic als Estats Units del fenomen de la intel·ligència artificial i de com els periodistes poden abordar-lo sense caure en excessos. Els autors diuen: “Nosaltres, un periodista d'investigació, un periodista de dades i un informàtic, tenim experiència de primera mà investigant la IA. Hem vist l'enorme potencial que poden tenir aquestes eines, però també els enormes riscos.”

SOTA LA LLEI DELS TALIBANS

<https://projects.voanews.com/press-freedom/afghanistan/media-under-taliban/>

Un ampli reportatge sobre els perills que enfronten els periodistes afganesos que encara treballen al país. Abans dels talibans hi havia uns 600 mitjans amb 5.000 professionals, una xifra que s'ha reduït a la meitat. El reportatge inclou els testimonis de set periodistes en actiu dins del país, que conviuen amb severíssimes lleis, pressions i prohibicions.

ELS JOVES, MÉS VULNERABLES A LES FAKE NEWS

<https://phys.org/news/2023-06-misinformation-susceptibility-online-gen-millennials.html>

<https://yourmist.streamlit.app/>

La Universitat de Cambridge ha desenvolupat, a petició de la plataforma de recerca YouGov, una “prova de susceptibilitat a la desinformació” que en dos minuts indica com és de vulnerable algú davant les notícies falses. Les proves, fetes a unes vuit mil persones, diuen que els adults joves tenen més dificultats que els adults de més edat a l'hora d'identificar notícies falses. Si ho voleu mirar o fer-ne la prova (en anglès), utilitzeu el segon enllaç.

CURS DE WHATSAPP CONTRA LA DESINFORMACIÓ

<https://maldita.es/nosotros/20230627/maldita-lanza-curso-whatsapp-retos-detectar-bulos/>

La fundació Maldita.es (Periodismo para que no te la cuelen) ofereix el microcur “5 reptes contra les mentides” que aporta les claus perquè un usuari pugui reconèixer els rumors falsos i les notícies enganyoses. Es pot completar en un total de vint-i-cinc minuts a través de vídeos breus, infografies i preguntes interactives sobre exemples pràctics.

CONTRA LES LLEIS DEL SILENCI

www.journalism.co.uk/news/what-can-journalists-do-to-prevent-and-fight-slapps/s2/a1049532/

Informació útil i una guia per protegir periodistes i defensors dels drets humans contra les demandes infundades que volen silenciar-los. La proliferació de les SLAPP (Strategic Lawsuits Against Public Participation), sovint impulsades pels governs, és una constant arreu del món.

ELS BECARIS

<https://dircomfidencial.com/medios/las-redacciones-confian-en-que-el-estatuto-del-becario-reduzca-la-precariidad-de-periodistas-en-practicas-20230619-0405/>

“Les redaccions confien que l'Estatut del Becari redueixi la precarietat dels periodistes en practiques” diu aquest article. I esmenta alguns mitjans espanyols que han suplert la manca de recursos humans amb pràctiques temporals, baixa remuneració, horaris prolongats i mínimes garanties de contractació.

DESFORESTACIÓ I DRETS HUMANS

www.icij.org/investigations/deforestation-inc/

Aquest projecte dirigit pel Consorci Internacional de Periodistes d'Investigació (ICIJ) investiga arreu del món com, sovint, la indústria d'obtenció de fusta està mal regulada i, malgrat les certificacions ambientals, passa per alt la destrucció forestal i les violacions dels drets humans. Myanmar, Estats Units, Rússia i Canadà són alguns dels escenaris analitzats.

JOSEP PLA, PERIODISTA

<https://www.joseppladigital.cat/>

Tota la producció periodística de Josep Pla es pot consultar a la Xarxa gràcies a la Plataforma Digital Josep Pla, una iniciativa de la Càtedra Josep Pla de la Universitat de Girona que recull més de 6.200 articles de l'autor escrits en català, castellà, francès i italià.

SOBRE ASSANGE

<https://elpais.com/ideas/2023-06-29/sin-figuras-como-assange-occidente-esta-perdido.html>

Fins i tot bona part de la premsa progressista mira cap a un altre costat en el cas Assange. Aquest article del filòsof Slavoj Žižek és tot el contrari. “Davant l'emergència climàtica o les guerres, el destí del responsable de WikiLeaks podria semblar un assumpte secundari. Però necessitem gent com ell si volem fer front a aquest problema. Sense figures com Assange, l'Occident està perdut”, assegura.

L'HEMEROTECA PROHIBIDA DE PUTIN

Un arxiu digital recupera i conserva, ara per ara, un milió d'articles dels mitjans russos independents perseguits pel Kremlin

La persecució de Putin contra els mitjans crítics ha estat implacable. Foto: Shoshana Gordon/Axios

Des de l'arribada al poder, l'any 2000, Putin ha desfermat una persecució contra la llibertat de premsa a Rússia que ha suposat la censura d'infini-tat d'informacions, el tancament o l'exili de pràcticament tots els mitjans independents, la presó per a molts professionals i també la mort, en incidents violents no aclarits per la policia, de dotzenes de periodistes que molestaven el Kremlin per la seva feina. Després de la invasió d'Ucraïna, l'aïllament de les notícies externes, el bloqueig als corresponsals estrangers dins de Rússia i l'enduriment de la persecució als mitjans insubmisos no deixen lloc per cap dissidència informativa respecte del poder. Es calcula que en els darrers anys han hagut de tancar uns tres-cents mitjans.

Ara, The Russian Independent Media Archive (RIMA) —arxiu digital impulsat pel PEN America, organització que acull escriptors i periodistes, la universitat nord-americana Bard College i el que queda dels mitjans russos independents— ofereix un enorme recurs digital que, de moment, ja ha recuperat i preservat un milió d'articles i informacions de les últimes dues dècades. Són continguts que, sense aquesta eina, podrien desaparèixer o ser difícils de consultar donades les situacions precàries de moltes publicacions, els problemes idiomàtics (algunes peces originalment només estaven en rus) i l'actitud hostil del Govern de Putin.

Segons Amnistia Internacional, “el 2022, almenys dotze periodistes i professionals dels mitjans de comunicació van perdre la vida i vint-i-un van resultar ferits mentre exercien la professió. I, des de la invasió d'Ucraïna, gairebé la totalitat dels mitjans independents han estat prohibits, bloquejats i/o declarats ‘agents estrangers’ i tots els altres estan sotmesos a la censura militar”.

Els articles que té RIMA, inicialment, procedeixen d'una vintena de mitjans entre els quals hi ha *Novaya Gazeta*, *Tayga.info*, *Meduza*, *NewTimes*, *Pskovskaya Gubernia*, *Veriska* i *Holod*. La intenció és continuar incrementant el fons i arribar a incloure una setantena de publicacions. Tot aquest material és accessible en línia de manera lliure i gratuïta, i amb un sistema de cerques. I també té un butlletí electrònic que vincula el fons d'articles amb temes d'actualitat.

RIMA té també la voluntat d'ajudar altres entorns en una situació semblant i proposa el seu model “als països que pateixen repressions contra la llibertat d'expressió o altres canvis polítics dràstics que afecten els mitjans de comunicació. Oferirem el nostre conjunt d'eines a periodistes independents i activistes dels mitjans de comunicació els arxius dels quals estan en perill a qualsevol part del món”.

D'altra banda, no és una iniciativa aïllada. Amb les pròximes eleccions presidencials russes previstes per al 2024, organitzacions com Reporters sense Fronteres s'han afegit a la iniciativa de Dmitry Muratov (Premi Nobel de la Pau i redactor en cap del diari *Novaya Gazeta*) i de nombroses publicacions independents russes, que demana a les grans empreses tecnològiques globals que estableixin un grup de treball per desmuntar el tancament informatiu que viu Rússia. La petició està adreçada als CEO d'Apple, Telegram, YouTube, Twitter, Microsoft, Google, LinkedIn i Meta (Facebook + Instagram).

ENLLAÇOS

www.es.amnesty.org/en-que-estamos/blog/historia/articulo/la-libertad-de-prensa-e-informacion-en-rusia/
www.rsfor.org/en/rsf-and-independent-russian-journalists-call-big-tech-create-engineers-against-dictatorship
www.rsfor.org/sites/default/files/medias/file/2023/06/Lettre%20a%CC%80%20la%20Big%20Tech.pdf

ALIADES

[Txell Feixas Torras](#) | [Ara Llibres, 2023](#) | [204 pàgines](#)

Corresponsal de tv3 des de Beirut, a l’Orient Mitjà, Feixas ha estat testimoni directe —fins i tot, còmplice— de la reconfortant història que ha decidit convertir en llibre: el naixement i desenvolupament del primer equip de bàsquet femení al Líban. Durant deu anys, el somni de Majdi, factòtum de la iniciativa i entrenador, s’ha anat materialitzant en una lluita permanent contra les adversitats. L’equip es gesta al camp de refugiats palestins de Xatila, tristament cèlebre per la massacre patida fa quaranta anys a mans de la Falange Libanesa i l’Exèrcit israelià, però les resistències amb què es va trobar Majdi sorgien del seu propi entorn: el veïnat, els mateixos

familiars de les noies o les absurdes tradicions culturals i religioses que predestinaven les joves a un futur fú-nest en què hi ha matrimonis concertats, maltractaments, violència masculista... El llibre aprofita la història i el periple d’aquest equip de bàsquet per endinsar-se en la quotidianitat d’en Majdi, de la Razan, de la Basma, de la Noha, de la Rola... I un instant culminant: a Madrid, a on han estat invitades a un partit amistós amb l’Estu-diantes, visiten el museu d’El Prado. “Aquest quadre es diu *Guernica* i porta el nom dels vostres avis i les vostres àvies, i de totes les injustícies d’aquest món”, els diu en Majdi.

PERIODISME DE CONTACTE. CRÒNIQUES SUDISTES

[Miquel Bonet](#) | [La Segona Perifèria, 202](#) | [357 pàgines](#)

“Si vols ser universal escriu sobre el teu poble”. La frase, apòcrifa, se li atribueix a Tolstoi. Altres diuen que a Txékhov. O potser a Joyce. Però, si més no, és una aproximada definició d’això que s’anomenat *periodisme de proximitat*, un gènere usualment subestimat i, en canvi, que tant esplendor silencios i quotidià aporta a l’ofici. I aquest llibre n’és un bon exemple. La pàtria de l’autor és un territori amb tres capitals: Tarragona, Reus i Cambrils, ciutats que acullen la seixantena d’articles i cròniques elaborades amb irreverència saludable, amb estil literàriament precís, amb prosa sarcàstica, amb saviesa cosmopolita i amb contundència provocadora. De la

universalitat de la nota local en trobem un munt d’exemples al llarg de les pàgines, publicades anteriorment a *CatalunyaDiari*. Com aquella crònica en què es narra la guerra interna de la nissaga Miró, els del vermut, que ens trasllada a les baralles de poder a les glamuroses nissagues d’empreses i terres; o la de la relació del poeta Leopoldo María Panero amb l’antic *manicomí* —així li deien...— Pere Mata de Reus. Doncs això: un munt d’his-tòries locals de lectura recomanable.

GUERRER@S

[Diversos autors](#) | [Catalunya Mirades Solidàries, 2023](#)

Catalunya Mirades Solidàries (CMS) és una associació sense ànim de lucre impulsada per un grup de fotògrafs amb sensibilitat social que han decidit retre homenatge a Joan Guerrero, un dels grans de la fotografia compromesa i social i un dels impulsors de la mateixa associació. El llibre recull la mirada honesta, valenta, sensible i sincera

de seixanta-set professionals de la imatge que tracten amb sentit crític els reptes que afronta la nostra societat: la pandèmia, el canvi climàtic, el racisme i la xenofòbia o les desigualtats socials i les violacions dels drets hu-mans que afecten els col·lectius més vulnerables de la nostra societat. Els fons recaptats amb la venda del llibre es destinaran al finançament de projectes solidaris de la Fundació Arrels, una entitat dedicada a donar suport a la gent sense sostre. La Diputació de Barcelona, els ajuntaments de Santa Coloma de Gramenet i de Tarifa —ciutat on va néixer Joan Guerrero— i *El Periódico de Catalunya* han patrocinat el llibre, que ha comptat amb la col·laboració del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

JUAN RAMÓN MASOLIVER

[Míriam Gázquez](#)

[Fórcola Ediciones, 2023](#)

[447 pàgines](#)

Editor, traductor, corresponsal, periodista, crític literari, crític d’art, tertulià, acadèmic i, so-bretot, lector. Prolífic i brillant, amic de James Joyce, Ezra Pound, Buñuel o Dalí, Masoli-ver va ser un d’aquells perso-natges a qui la seva vinculació amb el franquisme el va con-demnar a l’ostracisme, segons

manté la biògrafa. El llibre és un exhaustiu i més que notable exercici de recuperació d’un intel·lectual polièdric —tot i que dispers— que abasta des d’una frenètica joventut —corresponsal a la Itàlia mussolini-ana, ideòleg del falangisme, fervent seguidor dels corrents avantguardistes— fins a la voluntària reclusió al seu casalot de Montcada i Reixach, on va arribar a acumular una portentosa biblioteca de més de 15.000 volums, només alterada per una vinculació laboral amb *La Vanguardia*, que es va perllongar du-rant més de seixanta anys.

L’ALIANÇA I L’ATENEU COLÓN

[Maria Favà Compta](#)

[Bressols de ciutadania. Editorial Afers, 2022](#)

[180 pàgines](#)

L’Aliança del Poblenou i l’Ate-neu Colón es van fundar al poble de Sant Martí de Pro-vençals, anys abans de l’agrega-ció a la ciutat de Barcelona. El recorregut històric de les dues entitats, doncs, retrata el desen-volupament, l’esplendor, els anhels i el dinamisme d’un barri, d’un poble i d’una ciutat

ahora. Al llarg d’aquest segle i mig, els ateneus, reflex del poderós nervi associatiu de la ciutat, han encapçalat iniciatives culturals i recreatives de tota mena i, també, han reproduït les tensions socials de cada mo-ment: republicans versus monàrquics, la guerra de les banderes, l’ensenyament i la promoció del català... L’arribada dels centres cívics i casals de barri impul-sats per l’Ajuntament van iniciar la decadència de totes dues entitats.

UNA PARAULA VAL MÉS QUE MIL IMATGES

[Jordi Caballé May](#)

[Editorial UOC, 2023](#)

[134 pàgines](#)

El *copywriting* és el conjunt d’elements, pràctiques i tècni-ques utilitzades en la redacció de texts per a promoure la venda d’un producte, d’una idea, d’una marca, d’una sen-sació... Així, mentre la redac-ció de continguts informa, descriu, raona i planteja, la redacció publicitària ha d’afe-

gir la sorpresa, la seducció, la imaginació i el conven-ciment. Aquest llibre pretén explicar què és la redac-ció publicitària, en què consisteix, quins en són els principis i fonaments, a més del seu procés de con-ceptualització. Segons l’autor, l’*storytelling* és l’eina més poderosa per transcendir, per convertir un mis-satge en un relat, per persuadir i convèncer. Al final de cada capítol, s’ofereixen trucs, regles, consells i exercicis pràctics per obtenir el text clau, la idea per-suasiva i el relat més convincent.

INNOVAR EN PERIODISMO. DE LA DESINFORMACION AL METAVERSO

[José Francisco Serrano y Cristina Jaramillo \(eds.\)](#)

[Tirant lo Blanch, 2022](#)

[339 pàgines](#)

Si hi ha un ofici farcit de desconcertants incògnites, aquest és el periodisme, i la innovació, doncs, ha d’esde-venir una estratègia clau en tots i cadascun del processos de la informació: des de la creació i l’edició a la comer-cialització, passant per la distribució. Aquest llibre és

el resultat de les reflexions d’una trentena d’acadè-mics i d’especialistes sobre la desinformació, el me-tavers, la intel·ligència artificial, el periodisme cons-tractiu, l’*slow journalism* o el *blockchain*, posant l’èmfasi en els aspectes ètics i deontològics, en els reptes que planteja el desenvolupament tecnològic i en els efectes d’aquests processos tecnològics en els canvis en les narratives. Al capdavall, el llibre pretén ubicar les noves formes de periodisme naixents: el periodisme immersiu, sense anar més lluny.

SI LA MEMÒRIA NO ENS FALLA

[Julià Guillamón \(editor\)](#)

[Librosdevanguardia, 2023](#)

[200 pàgines](#)

Més de dotze hores de xerra-da entre els escriptors Quim Monzó i Sergi Pàmies donen molt de si. Si més no, per un recorregut àcid, irònic i ta-lentós pels antres de la Barce-lona del seu temps, pels res-taurants del bon menjar i millor beure, per l’inici de

l’ofici d’escriure i del periodisme, pel tortuós camí de la llengua catalana, pels seus mestres i referents professionals: Puyal, Sarsanedas, Casassas, Barnils, Espinàs... I juntament amb l’experimentada trans-cendència d’un recorregut vital, també sorgeixen un munt d’anècdotes divertides, com quan en Monzó es va plantar a la fàbrica Hispano Olivetti perquè li posessin el punt volat de la ela geminada a la seva màquina d’escriure o la de la làpida de l’oncle d’en Pàmies al maleter del seu cotxe.

JOAN MAÑÉ I FLAQUER (1823-1901)

[Jordi Bou Ros](#)

[Ajuntament de Torredembarra, 2022](#)

[714 pàgines](#)

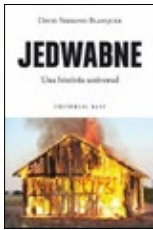
Mañé i Flaquer va ser un influ-ent personatge de l’època, però és gairebé desconegut en l’actu-alitat. Va ser director del *Diario de Barcelona* des del 1865 fins a la seva mort el 1901 i un dels peri-odistes més prestigiosos del seu temps, fins al punt de ser consul-tat sovint per Antonio Cánovas del Castillo. Aquesta biografia, a més, aprofita per confeccionar un repàs exhaustiu de la societat i de la història de la Catalunya noucentista. Mañé i Flaquer va escriure més de tres mil cent articles mentre va restar al capdavant del *Diari de Barcelona* que han estat analitzats i contextualitzats i que han representat el principal repte per a l’autor de la biografia, atesa la manca d’arxius sobre el periodista i les minses bio-grafies existents.

JEDWABNE

[David Serrano Blanquer](#)

[Editorial Base, 2022](#)

[347 pàgines](#)

L’autor elabora una reconstruc-ció fidedigna i aterridora del pogrom de jueus al poblet de Jedwabne, al nord-est de Varsò-via, el 10 de juliol de 1941, mit-jançant els testimonis, interroga-toris judicials i declaracions dels mateixos imputats en el judici celebrat l’any 1949; entrevistes,

documents audiovisuals i memòries, la consulta d’ar-xius d’arreu del món i el contacte directe amb acadè-mics, especialistes i, fins i tot, veïns i funcionaris de Jedwabne. Les conclusions a què arriba Serrano es recolzen en les investigacions de l’historiador Jan T. Gross, que l’any 2000 van commocionar la conscièn-cia nacional polonesa i que, encara avui, són negades amb vehemència: que si no van ser els nazis, sinó els camperols catòlics els que van exterminar els seus veïns jueus a Jedwabne i altres pobles de la regió.

Tots els llibres d'aquesta secció es poden trobar al Centre de Documentació Montserrat Roig (documentacio.periodistes.cat) i estan disponibles en préstec per als col·legiats.

UNA ULLADA AL PASSAT

Els darrers anys, la Diputació de Barcelona exhibeix “Mirem El Passat”, una mostra amb imatges del primer terç del segle XX. D’aquest projecte –que ha tingut èxit gràcies a la difusió a les xarxes socials amb l’etiqueta *#MiremElPassat*– han sorgit exposicions itinerants que es poden consultar virtualment (www.diba.cat/web/mirem-el-passat). A la imatge, aixecament de pes a la Festa del Gimnasio Vila, al camp del Català Sport Club, l’any 1912. La instantània prové del fons Frederic Juandó Alegret.

— • LA FOTO • —

Frederic
Juandó Alegret

JOAN NADAL CANALDA

El 31 de maig, va morir Joan Nadal Canalda a noranta-dos anys. Nascut el 1930 a Ulldesona, era un referent del món radiofònic de les Terres de l'Ebre. El 1949, va ser l'impulsor de Ràdio Ulldesona, una de les primeres emissores de Catalunya i que ha estat durant set dècades una ràdio molt arrelada a les comarques del sud de Tarragona i al nord de Castelló. El 2019, Nadal va ser guardonat amb el primer Micro Daurat de la demarcació de Terres de l'Ebre. L'any passat, també va rebre el reconeixement del Col·legi de Periodistes pels trenta-cinc anys de col·legiació. “Mai li agraiem prou la seua feina, la seua visió estratègica, el caràcter emprenedor i la seua saviesa sempre al servei del poble”, va dir, en un comunicat de condol, Núria Ventura, alcaldessa d'Ulldesona.

— ♦ —

JOAN MARIA GIBERT

El periodista vilanoví Joan Maria Gibert va morir, el 29 de juny, a setanta-un anys. Durant dècades, va exercir al desaparegut *Diari de Vilanova*, on va ser cap de redacció i cap d'Esports. Durant molts anys va informar sobre el Patí Vilanova. A més, va col·laborar amb altres mitjans del territori com Canal Blau, Cadena SER i *Eix Diari*, on feia cròniques sobre teatre amateur i crítiques cinematogràfiques, ja que el teatre i el cinema eren les seves passions. Últimament, estava jubilat i participava en tertúlies d'hoquei de l'emissora de Vilanova i la Geltrú.

— ♦ —

JOSEP MARIA BARTOMEU

El 18 de juliol, va morir el periodista Josep Maria Bartomeu a setanta-vuit anys. Tot i ser funcionari de l'administració de l'Estat, les seves grans passions van ser sempre escriure als diaris i la nit. I ho va saber combinar amb nombrosos articles sobre la nit de la Costa Brava, de la qual va ser cronista, a més de ser relacions públiques de diferents discoteques. Quan la informació estiuenca dels anys setanta i vuitanta va perdre pes, va treballar de corresponçal cobrint qualsevol notícia de comarques. Al llarg de la carrera, va col·laborar amb molts mitjans, com el *Correo Catalán*, malgrat que els dos on ho va fer més van ser *Los Sitios*, primer, i el *Diari de Girona*, després. En aquest últim, se'l recorda, especialment, per una sèrie al suplement *Dominical* sobre establiments antics de les comarques gironines.

— ♦ —

ENRIC FREIRE

El periodista Enric Freire va morir, el 29 de juliol, a cinquanta-tres anys, fruit d'una aturada cardíaca. Nascut a Barcelona, va cursar Ciències de la Informació a la UAB i, des de jove, col·laborava en diversos mitjans. El 1991, va entrar a formar part del *Diari de Barcelona*. Posteriorment, seria un dels fundadors de l'empresa de continguts ADI. Especialitzat en el sector assegurador, en el moment de la mort era responsable de Comunicació del Col·legi de Mediadors d'Assegurances de Barcelona on, darrerament, va elaborar-ne l'estratègia de comunicació i va impulsar-ne el butlletí setmanal *Mediario News*. A més, col·laborava a la secció “Vivo Seguro” de *La Vanguardia*.

— ♦ —

JAUME SERRATS I OLLÉ

El 19 d'agost, va morir l'advocat i periodista Jaume Serrats i Ollé a setanta-nou anys a causa d'un càncer. Nascut a Barcelona el 1944, va formar-se en dret, però va exercir el periodisme. Entre els anys seixanta i vuitanta, va ser professor de Dret i de Periodisme, primer a la UB i després a la UAB. Es va iniciar a *El Correo Catalán* i *Téle Express*. Va ser director dels diaris *Catalunya-eXpress* (1976-1979), *Mundo Diario* (1980) i l'*Avui* (1982-1986). Posteriorment, va ser director dels Serveis informatius de Catalunya Ràdio, entre 1986 i 1987, i va dirigir la revista *Cultura*, editada pel Govern de la Generalitat. Aquell any va rebre el Premi Gaziol. A la televisió, va presentar els programes d'entrevistes *Tal com són*, a TVE, i *Catalans*, a TV3. Als anys noranta, va ser director general de Promoció Cultural i directiu del centre territorial de TVE a Catalunya. També va ser director per a la Indústria de l'Audiovisual del Comissionat per a la Societat de la Informació i, entre el 2000 i el 2008, va ser membre del CAC, on des de 2005 va ser-ne vicepresident.

— ♦ —

JOSEP LLUÍS CADENA MARTÍN

El 4 de setembre, va morir Josep Lluís Cadena a cinquanta-nou anys. Llicenciat en Ciències de la Informació a la UAB i diplomat en Tecnologies de la Informació i la Comunicació per la Universitat Internacional Menéndez Pelayo, va desenvolupar bona part de la seva trajectòria a la ràdio, concretament a Cadena Catalana, Ràdio Barcelona i Ràdio Lleida, però a la SER és on hi va treballar més, ja que hi va estar vinculat trenta anys. Allà va impulsar el Fòrum agroalimentari, iniciativa radiofònica que després s'estendria a altres emissores del grup. A més, entre 2010 i 2014, va ser president de la demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes i, entre 2012 i 2021, va ser professor de l'assignatura de Ràdio en el grau de Comunicació i Periodisme Audiovisual de la Universitat de Lleida. En el moment de la mort, ocupava la direcció de Ràdio Lleida, on s'havia convertit en un referent per als joves periodistes.

Cadena, en una imatge d'arxiu. Foto: SER

— ♦ —

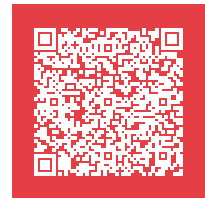
CONVOAPP

L'agenda de rodes de premsa del camp de tarragona

Hem consolidat com a eina clau del sistema comunicatiu del Camp de Tarragona l'aplicació de rodes de premsa ConvoAPPTGN. Un total de 644 usuaris i 323 convocants utilitzen l'APP, que des de la seva posada en marxa a l'octubre del 2018 ha publicat unes 4.500 convocatòries.

www.convoapptgn.com

Descarrega-la aquí

Android

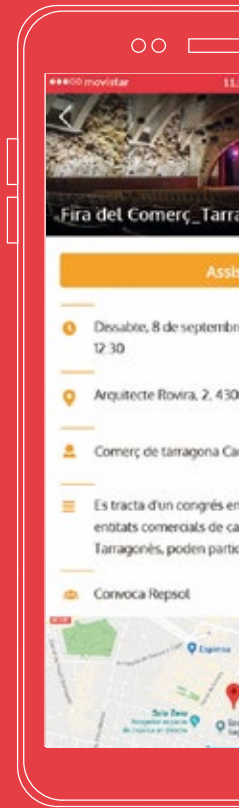

iOS

Més informació a:

Col·legi de Periodistes de Catalunya
Demarcació de Tarragona
Q-5856081-D
secretaria-tarragona@periodistes.cat

Amb el suport de:

MAIG

3 de maig

ESPANYA, COM ELS CRANCS. Reporters sense Fronteres publica la classificació mundial sobre la llibertat de premsa, que realitza anualment, en la qual Espanya cau al lloc trenta-sis. És una reculada de quatre posicions que s'explica pel bloqueig de la reforma de la llei mordassa, la politització mediàtica i la precarietat que pateixen els professionals de la comunicació. Dels cinc indicadors que es calculen per establir la classificació, l'econòmic és on torna a registrar el pitjor resultat, amb 3,05 menys que l'any anterior. El Col·legi de Periodistes insisteix en la necessitat de no abaixar la guàrdia.

5 DE MAIG

PERIODISME ESCOLAR. La facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) organitza la primera Jornada Canal de Reporters i els ODS, en què participen prop de dos-cents alumnes de Primària i Secundària. L'objectiu és fomentar l'educació mediàtica i el pensament crític. Hi col·laboren el Consell de l'Audiovisual de Catalunya, educac i la Generalitat, a més del Col·legi de Periodistes.

Foto: UAB

Un moment de la jornada

ARTICLE XENÒFOB. El Consell de la Informació de Catalunya (CIC) determina que un article d'opinió d'Enric Vila publicat a *El Nacional.cat* és un “clar exponent” de discurs d'odi i que exhibeix “xenofòbia”. L'article parla sobre l'experiència d'un home d'un poble indeterminat de la Catalunya interior i de l'impacte de la immigració marroquina en aquella zona.

POLÈMICA PELS TOROS. La Fundació Toro de Lidia demana la dimissió del cap de continguts informatius de RTVE, Josep Vilar, perquè considera que omet la tauromàquia als informatius. Per tot plegat, l'enti-

tat considera que es tracta de “censura informativa” i reivindiquen que la informació taurina tingui el mateix tracte que el cinema, el teatre o la música en viu.

8 de maig

PERIODISME D'EMERGÈNCIA. La Demarcació de les Terres de l'Ebre del Col·legi de Periodistes de Catalunya organitza una sessió per als periodistes del territori sobre com tractar la comunicació de les emergències, més concretament dels incendis forestals. El servei de bombers destaca la gran tasca que fan els mitjans de comunicació per mantenir informada la ciutadania. La trobada serveix per constatar la importància de la bona relació comunicativa entre els bombers i els periodistes per difondre informació veraç.

Foto: Demarcació Terres Ebre

Un moment de la sessió

PULITZER PER A UCRAÏNA. Emilio Morenatti i Bernat Armangué reben el premi Pulitzer en la categoria de “Breaking news photography” per la feina acompanyada a l'hora de cobrir la guerra a Ucraïna. El guardó és per a tot l'equip de fotografia de l'agència nord-americana Associated Press, que també inclou l'editor Enric Martí. Morenatti, que és cap de Fotografia d'AP a la península Ibèrica i que resideix a Barcelona, ja va ser premiat amb un Pulitzer el 2021, aquella vegada per la cobertura de la crisi de la Covid.

Foto: EFE

Morenatti en una imatge d'arxiu

9 de maig

SYLVIE LUZALA AL COL·LEGI. El Grup de Periodisme Solidari organitza un esmorzar a la seu del Col·legi

de Periodistes amb Sylvie Luzala, professional de la comunicació a la República Democràtica del Congo. Luzala està especialitzada en el periodisme d'investigació sobre assetjament i violència sexual. Visita Catalunya acompanyada de l'Associació Catalana per la Pau. La periodista congoleesa explica la seva feina i el context actual del país, marcat per la violència estructural.

11 de maig

CONTRA ELS BLOCS ELECTORALS. El Col·legi de Periodistes reitera la necessitat de permetre als mitjans de comunicació aplicar un criteri periodístic lliure i objectiu en la cobertura de les eleccions municipals i autonòmiques del 28M. Així mateix, insta amb urgència els partits polítics que tenen representació al Parlament perquè treballin per tal de desencallar la tramitació de la Llei Electoral Catalana que vetllarà per l'exercici lliure del periodisme.

15 de maig

PERIODISME VERD. La Demarcació de les Terres de l'Ebre del Col·legi de Periodistes anuncia que convocarà enguany la primera edició d'un nou premi, l'EcoPremi Terres de l'Ebre de Periodisme, gràcies al patrocini del Consorci de Polítiques Ambientals de les Terres de l'Ebre (COPATE). Aquest nou guardó serà de periodicitat anual i vol reconèixer els reportatges periodístics sobre medi ambient, biodiversitat i sostenibilitat.

17 de maig

EL PERILL DEL FENTANIL. La seu de Barcelona del Col·legi de Periodistes acull la presentació del documental *La petjada del fentanil a Catalunya*, un treball d'investigació que explica com aquesta droga ha estat introduïda al país a través d'una xarxa de càrtels mexicans, en col·laboració amb la màfia xinesa. La presentació va a càrrec del Grup de Treball de Periodisme Solidari del Col·legi. El fentanil és un opiàc fet al laboratori que és cinquanta vegades més fort que l'heroïna i aproximadament cent més que la morfina.

19 de maig

LA IA A LES REDACCIONS. Amb motiu del quarantè aniversari de l'APPEC-Editors de Revistes i Digitals, la Torre Glòries de Barcelona acull una jornada sobre l'impacte de la intel·ligència artificial a les redaccions

LOCALITZAR CONTEXTUALITZAR DOCUMENTAR

El **Centre de Documentació Montserrat Roig** dona suport a la investigació periodística, la capacitació professional i la recerca històrica sobre el periodisme i la comunicació a Catalunya:

Més de **8.300 documents especialitzats**, en servei de consulta i préstec.

Més de **60 bibliografies** en línia per a la formació i el reciclatge professional.

Espai de treball tranquil i acollidor amb wifi i ordinadors.

Gestió de **llegats personals** de periodistes.

Repositori digital amb les publicacions, esdeveniments, etc. del Col·legi i del Consell de la Informació de Catalunya.

Accés obert en línia a les **col·leccions digitalitzades** del fons històric i editorial del Col·legi.

Atenció personalitzada, presencial i en línia.

Contacta'ns a documentacio@periodistes.cat

O bé presencialment (informa't abans dels horaris!) a la seu de Barcelona i de les demarcacions de Girona, Lleida, Terres de l'Ebre, Tarragona i Catalunya Central.

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya
CENTRE DE
DOCUMENTACIÓ
MONTSERRAT ROIG

Més informació:

dels mitjans de comunicació. La trobada és dirigida per l'enginyer informàtic i divulgador Josep Maria Ganyet. Aquest és l'inici d'un cicle de conferències que s'allargarà durant tot l'any.

20 de maig

DIARI AUTOREGULAT. Amb l'objectiu de definir les prioritats i marcar els estàndards de qualitat, *eldiario.es* ha aprovat el seu primer estatut, que a partir d'ara regirà el funcionament del digital en tots els àmbits. El text és aprovat per la plantilla del diari i pels lectors, que han pogut fer aportacions i propostes a partir d'un esborrany que va elaborar amb anterioritat el director del mitjà, Ignacio Escolar.

23 de maig

CINQUANTA ANYS AMB MANRESA. El Col·legi de Periodistes de Catalunya homenatja el fotoperiodista Kim Manresa amb una exposició sobre els cinquanta anys de trajectòria professional. "Cinquanta anys de fotoperiodisme de Kim Manresa" és una mostra que compta amb desenes d'instantànies que aquest professional ha publicat a diversos mitjans de comunicació d'àmbit nacional i internacional. El conegut fotògraf assisteix a la inauguració a la seu de Barcelona del Col·legi.

Foto: Kim Manresa

Una de les imatges de la mostra

EL JUDICI DEL ROCÍO. Toni Soler, Jair Domínguez i Judit Martín són citats a declarar com a investigats per un jutjat de Sant Feliu pel gag de la Verge del Rocío, que es va emetre a l'abril, durant la Setmana Santa, al programa de tv3 *Està Passant*. La denúncia va ser presentada per la Fundació d'Advocats Cristians, que qualifica la broma de "cristianòfoba" i "andalusòfoba". La jutgessa la va admetre a tràmit en considerar que els fets poden ser constitutius d'un delictes d'injúries. Els tres investigats hauran de declarar davant del jutge el pròxim 27 d'octubre.

30 de maig

NOVA SUBSEU DEL CPC. La facultat d'Empresa i Comunicació de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya esdevindrà una nova subseu de la demarcació central del Col·legi de Periodistes, fruit d'un acord entre les dues parts que estableix l'organització d'activitats conjuntes en els àmbits de la recerca, la docència, la innovació, la transmissió del coneixement i la tecnologia.

Foto: UVIC

Seu de la facultat de la UVIC

FOTOPERIODISTES PREOCCUPATS. Una dotzena de fotoperiodistes es reuneixen a la seu del Col·legi de Periodistes de Catalunya a Girona per analitzar les problemàtiques que actualment afecten el sector i així poder buscar solucions. En concret, es queixen del control sobre les fotografies de concerts que imposen els festivals de música, l'ús d'instantànies sense citar-ne l'autor o els reptes que cada cop més planteja la intel·ligència artificial pel que fa a la creació d'imatges.

NORANTA ANYS DE RÀDIO GIRONA. L'Espai Fundació la Caixa de Girona acull la gala de celebració dels noranta anys de Ràdio Girona. L'acte és conduït per Juan Carlos Ortega i serveix per fer una repassada de les nou dècades de vida del passat de l'emissora de la SER, en presència dels treballadors actuals i antics de la ràdio. La commemoració dels noranta anys de vida continuarà a l'octubre.

Foto: Ràdio Girona

Un moment de la gala

31 de maig

DEBAT EUROPEU. Una delegació del Col·legi de Periodistes participa en un debat sobre la proposta de Llei Europea de Llibertat dels Mitjans de Comunicació al Parlament Europeu. La llei té com a objectiu establir un marc normatiu que promogui el pluralisme, la independència i la transparència en l'ecosistema mediàtic europeu i conté, entre altres coses, salvaguardes contra la ingerència política en les decisions editorials i contra la vigilància. A més, estableix una sèrie de mesures destinades a protegir la independència dels editors i comunicar conflictes d'interès. La jornada és organitzada per Diana Riba, dels Verds Europeus.

JUNY

1 de juny

TRENTA-CINC ANYS COL·LEGIATS. El Col·legi de Periodistes homenatja una seixantena de professionals amb motiu dels trenta-cinc anys de col·legiació. L'acte compta amb la presència del degà, Joan Maria Morros, i se celebra al Reial Cercle Artístic de Barcelona. "El Col·legi ha pogut arribar fins avui sent l'entitat de referència del periodisme gràcies en bona part a tots vosaltres", afirma el degà davant dels presents.

Foto: CPC

Foto de grup dels homenatjats

2 de juny

PAGAR PER TREBALLAR. El Sindicat de Periodistes (SPC) torna a lamentar que el festival de música Primavera Sound cobri cinquanta euros als professionals de la informació que s'acrediten per cobrir aquest esdeveniment multitudinari. És una pràctica que es porta a terme des de l'edició del 2014 i que és considerada pel sindicat com a "inadmissible" i com un "abús intolerable". També reclama que el festival retorni les quantitats pagades pels professionals.

FESTES

amb

CONSENTIMENT
RESPECTE
DIVERSITAT
enCOMUNITAT

#EIMasclismeNoFaFesta

PER UNA NOVA CULTURA
DEL CONSENTIMENT

Línia d'atenció contra la
violència masclista **900 900 120**

Pacte d'Estat
contra la violència de gènere

Generalitat
de Catalunya

Per la igualtat,
sempre endavant

PERIODISME I EXILI. La primera Jornada sobre Periodisme i Exili, organitzada per la Càtedra Hipòlit Nadal i Mallol de Revistes en Català, evidencia que el periodisme és una professió de risc i que cal repensar la història de la premsa catalana. La trobada té lloc al Port de la Selva i hi col·labora la Universitat de Girona i l'APPEC. En acabar l'acte, l'alcalde del Port de la Selva, Josep M. Cervera, recorda la figura de Nadal i Mallol, periodista i polític i fill predilecte del municipi.

Un moment de la jornada

Foto: xxxxxxxxx

9 DE JUNY

TORNEN LES PETXINES. El Teatret del Serrallo és l'escenari que enguany acull la 31a Festa de les Petxines de la Informació, que organitza la demarcació de Tarragona del Col·legi de Periodistes. Reben el reconeixement Coia Ballester, Tarraco Viva, l'Ajuntament de Salou –en aquest cas per dificultar l'accés a la informació, amb la Petxina Tancada– i la secció d'Esports de Tarragona Ràdio.

Els guardonats amb el degà

Foto: Angel Ullate

12 de juny

EL PERIODISME I LA PAU. El Grup de Treball de Periodisme per la Pau del Col·legi de Periodistes organitza l'acte “El periodisme i les amenaces a la pau mundial” a la seu de Barcelona. La trobada serveix també per presentar una recerca que el col·lectiu ha elaborat sobre la guerra a Ucraïna i la seva cobertura mediàtica. Hi participen els periodistes Xesco Reverter, Cristina Mas, Ramon Aymerich, Josep Carles Rius, Llúcia Oliva, Olga García i Clara Esparza. L'es-

tudi analitzar de manera crítica i constructiva la cobertura del conflicte bèl·lic i busca reflexionar sobre el paper del periodisme en la construcció de la pau mundial. A la recerca, que han portat a terme membres d'aquest Grup de Treball, amb la col·laboració del Consell de la Informació de Catalunya (CIC), s'ha tingut en compte per primera vegada l'Annex D del Codi deontològic, que ofereix directrius ètiques sobre la cobertura dels conflictes bèl·lics o armats.

14 de juny

MENYS SUBSCRIPTORS. Segons el darrer informe del *Digital News Report* del Reuters Institute d'enguany, prop d'un 40% dels subscriptors mundials reconeixen haver suspès o renegociat la vinculació a un mitjà de comunicació. L'informe també avisa que ha baixat l'interès per les notícies a molts països, en concret entre el públic més jove. D'altra banda, aquest sector de la població cada cop s'informa més per YouTube i TikTok.

PREMI A LA PROXIMITAT. El Mercat Audiovisual de Catalunya acull la 24a edició dels Premis de Comunicació Local 2023, que reconeix la tasca dels professionals dels mitjans de comunicació locals i comarcals. tv Mataró, Ràdio Igualada o Pallars Digital, entre molts altres, reben un guardó que posa de manifest la importància d'aquesta classe de periodisme a l'hora de cohesionar les ciutats i les comarques.

16 de juny

TV3 PODRIA MUDAR-SE. Segons publica el diari *Ara*, tv3 estaria plantejant-se la possibilitat de marxar de les històriques instal·lacions de Sant Joan Despí, on està ubicada des de fa quatre dècades, per anar a Sant Adrià de Besòs, on es vol instal·lar el Catalunya Media City, un *hub* audiovisual dels més importants del continent.

Tv3 es planteja el trasllat de seu

Foto: CCMA

18 de juny

QUARANTA ANYS DE TV3 I CATRÀDIO. Més de cinc mil persones participen en la cursa dels quaranta anys de tv3 i Catalunya Ràdio, que recorre els sis quilòmetres que separen les seus de l'emissora, a l'avinguda Diagonal, i de la cadena, a Sant Joan Despí. Entre els participants hi ha moltes cares conegudes del panorama mediàtic català.

La cursa va comptar amb una gran participació

Foto: TVC

19 DE JUNY

CONTRA EL MASCLISME. El Col·legi de Periodistes acull la presentació del segon Estudi de Mitjans i erradicació de les violències masclistes, coordinat per la Xarxa Europea de Dones Periodistes i l'Associació de Periodisme Feminista–DF Diario Feminista i subvencionat pel Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat. L'estudi supervisa els avenços dels mitjans en la incorporació de les mesures definides pel Pacte estatal contra la violència de gènere.

TRENTA ANYS DE SINDICALISME. Es compleixen trenta anys de la constitució del Sindicat de Periodistes de Catalunya (SPC). El sindicat comença una campanya per commemorar l'efemèride i reivindicar la importància d'afiliar-s'hi. També recorda que els últims trenta anys ha posat sobre la taula qüestions com la incorporació a la Seguretat Social dels periodistes que treballen a la peça, entre altres.

20 de juny

L'ÈTICA DE LA PROFESSIONI. El Col·legi de Periodistes acull a Barcelona una jornada sobre els límits entre la dignitat de les persones i la llibertat de premsa. Especialistes i professionals del dret i del periodisme seuen en una taula per abordar qüestions relacionades amb l'ètica de la professió, generalment relacionades amb el complex món del dret, com la presumpció d'innocència o el dret a la intimitat.

26 de juny

SHADA ISLAM, PREMI ERNEST UDINA. La periodista Shada Islam guanya el Premi Ernest Udina a la Trajectòria Europeista 2023, que concedeix l'APEC amb el suport del Col·legi de Periodistes, la Representació de la Comissió Europea i l'oficina del Parlament Europeu a Barcelona, la conselleria d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència, l'Ajuntament de Barcelona i el Diplocat.

Shada Islam, guardonada

Foto: ACN

27 de juny

EL LLEGAT DE PLA. Un portal web (www.joseppladigital.cat) recull tot el llegat periodístic de Josep Pla. Es tracta d'una iniciativa de la Universitat de Girona que aplega més de sis mil articles publicats en una seixantena de capçaleres al llarg de les sis dècades que Pla va dedicar al periodisme. La plataforma pretén difondre l'obra de l'autor i posar de manifest la rellevància de la seva producció periodística.

INTEGRAR L'ACN. La Generalitat inicia un procés de concurrència pública per encarregar un estudi de viabilitat que ajudi a integrar l'Agència Catalana de Notícies (ACN) a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA). El Govern preveu que l'estudi estigui enllestit al novembre per tal que es pugui lliurar a final d'any. Aquest informe forma part de l'acord de pressupostos entre ERC i el PSC.

29 de juny

LLIUEN ELS PREMIS MICRO. La demarcació de les Terres de l'Ebre del Col·legi de Periodistes lliura els Premis Micro del 2022. El Micro Obert el recull el representant de l'organització ecologista GEPEC, Joaquim Estellé, mentre que el Micro Tancat a la poca transparència se l'ha emportat el servei de premsa de l'anterior consistori tortosí. Els guanyadors declinen recollir el “premi”.

Els premis de l'edició d'enguany

Foto: CPC

Vols saber com funciona una Estació de Tractament d'Aigua Potable?

Visita'ns a la planta de tractament de l'Ampolla!

L'activitat és gratuïta i us ajudem amb el transport escolar Des de primària fins a batxillerat

Reserva ja a través de www.ccaait.cat

Consorci d'Aigües de Tarragona, la xarxa que uneix!

— • DIA A DIA • —		
30 de juny FESTA LLEIDATANA. La demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes celebra la Festa dels Periodistes a la sala Les Paul. Els professionals hi van per parlar sobre la professió i compartir experiències, a més de gaudir d'una festa per tancar el curs abans de l'estiu. Diverses empreses donen productes que se sortegen entre els assistents.	ASSEMBLEA GENERAL. El Col·legi de Periodistes celebra l'Assemblea General Ordinària a la seu de Barcelona. Els col·legiats aproven per unanimitat tots els punts de l'ordre del dia i ratifiquen la memòria i els comptes anuals de l'exercici del 2022, així com els pressupostos de l'exercici del 2023. Els presidents de les demarcacions expliquen l'activitat al seu territori.	
 Foto: CPC Lleida Assistents a la festa, que va ser tot un èxit		
— • —		
JULIOL		
3 de juliol CONDEMNÀ PER REVELACIÓ DE SECRETS. L'Audiència provincial de Huelva condemna a dos anys de presó per un delicte de revelació de secrets una periodista del diari <i>Huelva Información</i> que cobria, el 2018, l'actualitat del cas de l'assassinat de la jove Laura Lu-elmo. El Col·legi de Periodistes considera la decisió un "greu atac" als drets fonamentals i al periodisme. La Fiscalia recorre la sentència.	12 de juliol MALA PRAXI. El Consell de la Informació de Catalunya dictamina que dotze mitjans van vulnerar el Codi deontològic a l'hora d'informar sobre una mestra de la Cerdanya que, suposadament, havia rentat la boca amb sabó dos alumnes d'una escola. La professora lamenta que cap mitjà s'hi va posar en contacte per contrastar la informació i que tot era fals. Es tracta de <i>Segre</i>, <i>Regió 7</i>, <i>La Vanguardia</i>, RAC1, TVE, TV3, <i>La Ciutat dels Pirineus</i>, <i>Diari de Girona</i>, <i>Empordà.info</i>, <i>laSexta</i>, <i>Antena 3</i> i <i>20 minutos</i>.	
— • —		
4 de juliol PERIODISTA EMPRESONAT. Organitzacions de periodistes donen suport a Pablo González, informador que fa més de setze mesos que està empresonat a Polònia, acusat d'espia per a Rússia. Fan pública llur demanda al Parlament Europeu, en què denuncien que som davant d'un cas "sense precedents" i reclamen a les autoritats poloneses que alliberin González i que tingui un judici just.	 Adanti en una imatge d'arxiu	
— • —		
 Foto: Twitter Pablo González poc abans de ser arrestat	13 de juliol CAMPANYA PEL CATALÀ. APPEC Editors de Revistes Digitals, Plataforma per la Llengua i la Federació Llull inicien una campanya coral per incentivar les subscripcions a revistes en català entre la societat civil. Ho fan arran de la decisió del nou equip de govern de PP i Vox de l'Ajuntament de Borriana, al País Valencià, de censurar revistes en català de la biblioteca pública del municipi.	
— • —		
		14 de juliol HONOR PER A VINYOLÉS. La periodista col·legiada Carme Vinyolés rep la Medalla d'Honor de la Xarxa Vives d'Universitats. La distinció reconeix la trajectòria professional i el compromís amb la ciència, la cultura i la societat d'aquesta comunicadora. Rep el guardó conjuntament amb el químic Salvador Alegret en un acte a la Facultat de Ciències de la Salut de la Universitat Jaume I de Castelló. Foto: Xarxa Vives Carme Vinyolés durant el seu parlament
		19 de juliol DEFENSA PROFESSIONAL. El Consell d'Informatius de RTVE condemna els atacs contra la periodista Sílvia Intxaurrendu després de l'entrevista amb el líder del PP, Alberto Núñez Feijóo. La periodista de Televisió Espanyola va desmuntar amb dades algunes de les afirmacions que el candidat popular estava fent en directe i el va deixar en entredit, fet que va suposar una onada de crítiques cap a la comunicadora des de sectors reaccionaris. Foto: TVE Un instant de l'entrevista amb el líder del PP
		21 DE JULIOL ACORD A LA VANGUARDIA. Els treballadors de <i>La Vanguardia</i> i la direcció del rotatiu arriben a un acord per millorar el conveni col·lectiu. Així, es desconvoca la vaga programada de cara a les eleccions generals del 23 de juliol. El nou conveni determina increments salarials per a tota la plantilla i complements de sou per treballar els caps de setmana o dies festius.

Des de la **Diputació de Barcelona** oferim suport tècnic i econòmic als ajuntaments de la província perquè tothom disposi de serveis públics de qualitat, visqui on visqui, i per tal que les persones puguin desenvolupar els seus projectes vitals.

— • DIA A DIA • —		
23 de juliol VOX VETA PERIODISTES. Vox impedeix l'entrada de professionals de TV3 a la seva seu per cobrir els resultats de les eleccions generals. Així, desobeeix la Junta Electoral Provincial de Barcelona, que havia ordenat a la formació que deixés entrar la cadena. A Madrid, Vox també veta el diari <i>El País</i> i la cadena SER.	29 de juliol EN RECORD DE HUERTAS. L'espai Zero de la Biblioteca de Catalunya clou l'exposició “Denúncia, lluita i compromís”, que recorda la Barcelona del periodista Josep Maria Huertas i la seva realitat social. La mostra compta amb materials del projecte “Llegats dels periodistes-Memòria de l'ofici”, del Col·legi de Periodistes.	12 d'agost PERIODISME D'ALÇADA. Castilló de Sos, a la comarca aragonesa de la Ribagorça, celebra una nova edició de la trobada anual “Periodismo de altura” amb el tema “El començament de la III Guerra Mundial o la fi ajornada de la guerra freda?”. En les jornades, participen professionals com Francisco Rojas, excorresponsal de RNE a Jerusalem i a París; Óscar Mijallo, reporter de TVE a Ucraïna i excorresponsal a Colòmbia i l'Orient Mitjà; David Alandete, corresponsal d'ABC a Washington, o Manuel M. Cascante, editor de <i>NueveCuatroUno.com</i>, entre altres.
— ♦ — 26 de juliol PREMI PER A JESÚS G. ALBALA. El Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB) atorga el primer Premi ICAB a la Trajectòria en el Periodisme del Sector Legal al periodista Jesús G. Albalat. Aquest professional és especialista en informació judicial des de fa més de quaranta anys i té una llarga trajectòria periodística a <i>El Periódico</i>. Entre els companys de la professió, Albalat és conegut com el “degà” dels periodistes de Tribunals.	— ♦ — AGOST 1 d'agost CONTRA LES MENTIDES. La Unió de Televisions Comercials en Obert (UTECA, l'Associació Espanyola de Ràdio Comercial (AERC) i l'Associació de Mitjans d'Informació (AMI) posen en marxa una campanya contra les notícies falses i a favor del periodisme com un element clau per fer front a la mentida que s'estén de manera massiva.	Foto de família dels ponents d'aquesta edició
— ♦ — 27 de juliol UN SEGLE DE RÀDIO. La Generalitat confirma que l'any vinent celebrarà els cent anys de la ràdio a Catalunya. L'objectiu de l'efemèride és commemorar i destacar el paper fonamental que ha tingut el mitjà de comunicació en la difusió de la cultura, l'entreteniment i la informació al llarg dels segles XX i XXI. El 14 de novembre del 2024, es compliran cent anys que Ràdio Barcelona va començar a emetre des de l'Hotel Colón de Barcelona.	— ♦ — 2 d'agost DIMECRES NEGRES. El president de la Federació d'Associacions de Periodistes d'Espanya (FAPE), Miguel Ángel Noceda, mostra el seu suport a les campanyes dels “dimecres negres”, organitzades a diversos mitjans i que estan aconseguint els seus objectius de millorar les condicions dels professionals de la informació.	23 d'agost PALOMA DEL RÍO ES RETIRA. La veterana periodista de TVE, Paloma del Río, és jubila amb la retransmissió del Mundial de gimnàstica rítmica que se celebra a València. Del Río, de seixanta-tres anys, ha cobert nou Jocs Olímpics d'estiu i set d'hivern. És una de les pioneres del periodisme esportiu a Espanya i entre els guardons rebuts hi ha dos premis Ondas, les Medalles de Plata i Or de la Real Orden del Mérito Deportivo del Consejo Superior de Deportes i dos premis Talento de l'Academia de Televisión.
— ♦ — 27 de juliol BORRIANA RECUA. El govern municipal de Borriana, format per PP i Vox, fa marxa enrere i aixeca el veto a les revistes en català a la biblioteca municipal. Tornen, per tant, a estar disponibles per a la lectura dels usuaris, després de la pressió social i cultural que hi ha hagut sobre l'Ajuntament. No se sap, tanmateix, si es renovaran les subscripcions amb vista al 2024.	— ♦ — 8 d'agost PROBLEMES A 8TV. La cadena 8tv entra finalment en fase de concurs de creditors. Al maig, s'havia declarat en concurs i havia començat a buscar noves línies de finançament. Ara, un administrador concursal es farà càrrec de les finances de l'empresa i avaluarà si és possible fer viable aquesta televisió privada, propietat de Nicola Pedrazzoli.	Foto: RTVE
— ♦ —	Foto: 8TV	26 d'agost GUSTAU ALEGRET, GUARDONAT. Gustau Alegret, periodista tarragoní i actual director dels programes <i>Club de prensa</i> i <i>Cuestión de poder</i>, del canal internacional NTN24 dels Estats Units, és recompensat amb un

premi Napolitan al millor Periodisme Polític de l'Any. Aquests guardons els entrega la Washington Academy of Political Arts and Sciences (WAPAS) i són considerats com els Oscar de la comunicació política. El 2019, Alegret, que ja va rebre dos premis Emmy, va començar la seva trajectòria a Catalunya, però que fa uns anys va decidir continuar als Estats Units on és presentador i director dels dos programes d'anàlisi política diària on entrevista a experts per comprendre l'actualitat mundial. El periodista català cobreix l'actualitat política dels Estats Units i d'Amèrica Llatina, a més de les notícies d'Espanya.

Alegret al plató del programa Club de Prensa

Foto: NTN24

29 d'agost

MAPA D'AVANTATGES. El Col·legi de Periodistes de Catalunya, compromès a facilitar l'accés dels seus membres a la cultura i al coneixement, llança un mapa col·laboratiu en línia que reuneix una àmplia gamma d'avantatges i descomptes especials que diversos equipaments culturals d'arreu del món ofereixen als periodistes col·legiats. Aquesta eina innovadora està dissenyada per ser fàcilment accessible des de qualsevol dispositiu amb connexió a Internet i ofereix una navegació senzilla. El mapa permet als usuaris buscar els descomptes segons la ubicació geogràfica o la categoria.

30 d'agost

IBARZ, PREMI TRAJECTÒRIA. El 27è Premi Trajectòria, que es lliura anualment des del 1997 a la Setmana del Llibre en Català a un professional vinculat al món de la cultura catalana que hagi destacat en la divulgació, recau enguany en la periodista, escriptora i professora

Mercè Ibarz (Saidí, 1954). Doctora per la Universitat Pompeu Fabra, la seva obra com a narradora és molt extensa i activa. El jurat del guardó ha dit d'Ibarz que “és una obra única en la nostra literatura, pionera en molts de camps: en la fusió de gèneres i de disciplines; en el fet de portar a la narrativa els canvis en el món rural de les darreres dècades; i en la introducció del jo. Perquè, com a narradora, assagista, cronista, biògrafa, professora, crítica d'art i periodista cultural ha treballat sempre amb una gran autoexigència i una gran exigència que ha contribuït a enriquir-nos culturalment i com a país”.

Mercè Ibarz, premiada per la seva trajectòria

— ♦ —

Instituts Odontològics

Troba la teva clínica dental més propera!

Activa el teu benestar en qualsevol de les nostres clíniques

20% DTE.

ODONTOLOGIA GENERAL

20% DTE.

IMPLANTOLOGIA

25% DTE.

ORTODÒNCIA
(Inclou ortodòncia invisible)

HIGIENE GRATUÏTA

(Subjeta a prescripció mèdica)

Primera revisió gratuïta

900 800 850

www.ioa.es

Escaneja'm i demana cita!

B Sabadell
Professional

1 / 6

Aquest número és indicatiu del risc del producte. Així, 1/6 és indicatiu de menys risc i 6/6 és indicatiu de més risc.

Indicador de risc aplicable a la gamma de comptes Sabadell PRO.

Banco de Sabadell, S.A. es troba adherit al Fons Espanyol de Garantia de Dipòsits d'Entitats de Crèdit. La quantitat màxima garantida actualment pel fons esmentat és de 100.000 euros per dipositant.

Aquesta PROposta és per a tu, de PROfessional a PROfessional.

T'abonem el 10% de la quota de col·legiat fins a 50 euros

Si ets membre del **Col·legi de Periodistes de Catalunya** t'abonem el 10 % de la teva quota de col·legiat o associat, amb un màxim de 50 euros per compte.

La bonificació es fa un únic any per a quotes domiciliades durant els 12 primers mesos (es considera com a primer mes el de l'obertura del compte). El pagament es fa en el compte el mes següent als 12 primers mesos.

Aquesta oferta és vàlida fins al 31/12/2023 per a clients nous amb la quota domiciliada en un compte de la gamma Sabadell PRO.

Contacta amb nosaltres i identifica't com a membre del teu col·lectiu i un gestor especialitzat t'explicarà detalladament els avantatges que tenim per a PROfessionals com tu.

T'estem esperant.

sabadellprofesional.com

900 500 170

Deixar que et cuidin
també és cuidar-te
mejor

así

ASISA SALUD

L'assegurança de salut més completa amb:

- Ampli quadre mèdic
- Gran xarxa hospitalària
- Avançats mitjans de diagnòstic i tractament

ASISA DENTAL

L'assegurança de salut més completa amb:

- Més de 60 clíniques ASISA Dental
- Més de 1.700 especialistes de referència
- Avançades tecnologies de diagnòstic i tractament

Et dona accés a videoconsultes en directe, xat mèdic i suport psicoemocional amb especialistes on i quan tu decideixis.